

CONSEJO
ESCOLAR
DE NAVARRA
NAFARROAKO
ESKOLA
KONTSEILUA

Monografía

Berrikuntza proiektuak
2018-2019

Gobierno de Navarra
Nafarroako Gobernua

Consejo Escolar de Navarra
Junta Superior de Educación
Nafarroako Eskola Kontseilua
Hezkuntzako Batzarde Nagusia

Titulua

Berrikuntza proiektuak 2018-2019

Kontseiluaren idazkaritza:

Mª Cruz Planchuelo Aranguren
Ana Reclusa Burgui

Lan hau Aitortu – Partekatu Berdin 4.0 Nazioarteko Baimen baten mende dago.
Iturria aipatzeko: Nafarroako Gobernua, Nafarroako Eskola Kontseilua

Azalaren diseinua

Inmaculada Garbayo

Jardunaldien argazkiak

Oihane Castillo, Lukas Irisarri, Eunate Corcuera

Maketazioa

José Joaquín Lizaur

Inprimaketa

Gráficas Ulzama

LG: NA 1942-2020

ISBN: 978-84-235-3574-3

Sustapena eta banaketa

Nafarroako Gobernuaren Argitalpen Funtza

Navas de Tolosa k. 21

31001 Iruña

Telefonoa: 848 427 121

fondo.publicaciones@navarra.es

<https://publicaciones.navarra.es>

Aurkibidea

Aurkezpenak

- 9 Carlos Gimeno Gurpegui, Hezkuntza Kontseilaria.
- 13 Manuel Martín Iglesias, Nafarroako Eskola Kontseiluko Lehendakaria.
- 19 Tomás Rodríguez Garraza, Lanbide – Heziketako Zuzendari Nagusia.

Hitzaldiak

- 23 Montessori pedagogia: gela-zikloa-familia-ikastetxea. Ainara Muruzabal Valencia.
- 29 Berrikuntza proiektu baten esperientzia Montessori pentsamendutik ablatuta. Amaia Nazar Vicente.

Ekarpenak

- 37 Ikasleen aniztasunari erantzuna emateko tailer inklusiboak. Arizkungo eskola publikoa. Miren Aleman Arrastio, Ana Cubero Galarregui, Gotzone Elizegi Nabarte, Miren Inda Jorajuria, Arantxa Zabaleta Alduntzin.
- 45 Argiarekin esperimentatzen. Patxi Larrainza IP, Iruñea. Amaia Etxeberria Gartxitorena.
- 55 Nire auzoa, nire jolastokia. Hezitzaile Eskola I.I. José Fermín Antxordoki Dukay, María Julia de Pablo Ezcurra, Ainhoa Navarro Rubio.
- 67 Nire eskolako patioa... berezia da? San Miguel HLHIP, Noáin. Rakel Pardo del Burgo.
- 79 Aintzat hartzen zaitugu. Plaza de la Cruz BHI, Iruñea. Estefanía Saldías Larramendi.
- 87 Ekodiseinua. Corellako Arte eta Goi Mailako Diseinu Eskola. Isabel Oyaga Zalba.
- 95 Munduari itzulia 80 ikaslerekin. Valle del Ebro BHI, Tuter. Abigail Aranda Burgos.
- 103 Isterria, adimen anizkoitzaren eskola. Isterria BHI, Ibero. Elisa Iribarren Areta, Laura San Martín Velaz.
- 113 Emakume ezkutua. Martzillako IES Marqués de Villena BHI. José Ramón García Rueda.
- 119 Egunkari Digital Interaktiboa. Juan Bautista Irurzun HLHIP, Azkoien. María del Rosario Ramos Pardo.

Aurkezpena

Carlos Gimeno Gurpegui
Hezkuntza Kontseilaria

Benetako ohorea da, Nafarroako Gobernuko Hezkuntzako kontseilari gisa, Nafarroako Eskola Kontseiluak 2018-2019 ikasturteko Hezkuntza Berrikuntzako Proiektuei buruz antolatu dituen XXIV. Jardunaldietan parte hartu ahal izatea. Jardunaldi hauetan etengabe aldatzen ari den gizarteari egokitutako proposamen pedagogiko berriak aurkezten dira.

Aitorpen hori are garrantzitsuagoa da Nafarroako Eskola Kontseiluaren esparruan egiten baita; izan ere, kontseilu hori da Foru Komunitatearen eremuan kontsulta eta partaidetzarako goi-organoa, unibertsitatez kanpoko irakaskuntzaren programazio orokorrak ukitutako gizarte-sektoreendako. Era berean, Nafarroako hezkuntzak izan behar duen kudeaketa partekatua eta molde parte-hartzaile eta kolektiboaren erakusgarri da.

Lerro hauen bitartez eskerrak eman nahi dizkiet Manuel Martín Iglesias Nafarroako Eskola Kontseiluko buruari eta Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentuko Hezkuntza Zuzendaritza Nagusiko Antolamendu, Prestakuntza eta Kalitate Zerbitzuari, bera baita ikasturterako berrikuntza-proiektuen deialdiaren dinamizatzailerak. Hezkuntza-berrikuntza Hezkuntza Departamentuaren konpromiso publikoa da. Izan ere, departamentuak xede ditu ebaluazioa berrikuntza gisa erabiltzeko ideia kontuan hartzen duten hezkuntza-proiektuak, hala nola inklusioaren eremuko irakaskuntza partekatuko programak, ikasgela bimodaleko Nafarroako hezkuntzak aurrean duen agertokiari begira gaitasun digitalak berritzeko egin beharreko lana, edo PROEDUCAR-HEZIGARRI Nafarroa programak proposatzen dituen eraldaketa globaleko proiektuak.

Berrikuntza-proiektuen urteroko deialdiek hausnarketa bat eragiten dute, hau da, aldatzea eta berrikuntzako prozesu planifikatu bat egiaztatzea. Prozesu horren lehentasunezko helburua da Hezkuntza Berritzeko Proiektuak ikastetxeen eguneroko jardunean txertatzen laguntzea da. Ikerketan oinarritzen diren praktikak; izan ere, ikerketa-metodo zientifiko bati jarraitzen diote, non hipotesi bat formulatzen den eta proiektuaren garapenean egiaztatzen den bilakaera sozialari erantzuten diola; praktika horiek proposamen pedagogikoen baliozkotasuna ezartzeko esparru bat dira, eta horien bidez egiaztatzen

da proposamenak benetan egokitzen direla etengabe aldatzen ari den gizarte baten eskakizunetara. Gainera, aurrerapen didaktikoak, metodologikoak eta teknikoak etengabeak direla jakinda, proiektuek aldaketa planifikatu bat proposatzen dute, Nafarroako Foru Komunitateko gainerako ikastetxeetara transferitzeko modukoa, Nafarroako hezkuntza-sistemaren kalitatea eta osotasuna hobetze aldera.

Horixe da ikastetxeetako prestakuntza planaren helburua, eta, beraz, proposamen horiek nabarmentzekoak dira Nafarroako Berrikuntza Pedagogikorako Jardunaldien bidez. Hala ere, berrikuntza horiek egiteko kontzepzioei eta moduei buruz ikertu behar dugu. Hezkuntza formalean ez ezik, hezkuntza ez-formalean ere aldaketak egiteko aukera dago.

Garrantzitsua dirudi aurreko ideia ezagun handien balio pedagogikoa azpimarratzea. Egunero ez dira ideia edo ikuskera handiak asmatzen; batzuetan birformulatu, testuinguruan jarri eta zehaztu ere egin behar dira. Egungo pedagogien ikuskera teoriko berriek aurrekariak eta loturak dituzte, eta gizartearen bilakaerara eta testuingurura egokitzen dira. Baina badira gaur egungo berrikuntzak ere, une honetan ezartzen ari direnak. Montessori, Decroly, Freinet eta Freireren teoriez gain, irakasleen sareak, jardunbide egokien ezagutza eta helburuak txertatu eta nabarmendu dira.

Pedagogia berriek, beraz, aurreko ideia onak aplikatzea ahalbidetuko duten praktika eta planteamendu berriak bilatzeari erantzuten diote, ideia horiek beti izan baitira aintzat hartzekoak. Hezkuntza Orientazioak ikasleari, irakasleei eta familiei eragiten diela kontuan hartuta, elementu horiek ikastetxean eta gizartean integra ditzakegu.

Esparru horretan, ezinbestekoa da prestakuntza- eta ikaskuntza-guneak gehitzea, bai eskola-testuinguruan, bai eskolatik kanpo. Garrantzitsua da txertatzea beste informazio-iturri sozial eta informal batzuek helarazten duten jakintzaren transmisioa, berdin den ikaskuntza-iturria. Gai horiek gero eta gehiago zailtzen dute berez konplexua den irakaskuntza-funtzioa. Ezagutzak transmititzeko zeregin erabakigarriaz gain, informazio intzidental, soziala eta ikaskuntza berriak gehitu behar dira, zalantzak argituz, informazioa aztertuz eta pentsamendua sortuz.

Teknlogiek eta inguruneek ikaskuntza- eta sozializazio-esparru berri bat sortzen dute, baina,aldi berean, aurrez aurreko hezkuntza ez-formaleko espazioek (ateneoek, gizarte-etxeek, kolektiboek...), hiriak beraketa landa-eremuak, eskaintzen dizkiguten aukera guztiekin, agertoki berri bat bistaritzen digute, zeinetan ikasleen irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesua testu-liburu ireki bihurtzen den, eta are beharrezkoagoa den ikasle mota guztiei baliabide pertsonal gehiago ematea.

Pedagogiez ari nintzen. Pedagogia tradizionaletan zein berritzaileenetan zeharkako elementu eta helburuak partekatzen dira; batzuetan zein besteetan irakaskuntza-trebetasunak areagotu egiten dira, trukatu egiten dira, irakasle-rola argi eta garbi aberasten da, ikastetxeak ikerketarako eta elkarrizketarako, ezagutza sortzeko gune bihurtzen dira; gune demokratikoagoak dira, jakin-mina pizten dutenak.

Hezkuntza-administrazioak baldintza egokiak sortu behar ditu irakasle-taldeek bilakaera izan dezaten. Phillip Schmidt MITeko ikertzaileak esan du berrikuntzaren gakoa dela maisu berritzaileak identifikatzea, konektatzea eta horiei aukera bat ematea. Gizarte-mugimendu horren barruan, eskolak bermatu behar du ikasle guztiak beren premien

eta gaitasunen arabera artatuta daudela. Ikasle bakoitza desberdina da, eta aniztasun horretatik banaka eta lankidetzan ikasteko aukera ematen duen aberastasuna sortzen da. Mundu guztiak du zeresana eta badu zer ekarpen egin gure gizartea hobetzeko.

Berrikuntzak ahalegina, konpromisoa, lan handia eta nolabaiteko segurtasunik eza eskatzen ditu. Berrikuntzak ahalegin handia eskatzen du planifikazioan, aurreikuspenean, prestaketan eta hausnarketan, sormenean eta ahaleginean. Alderdi horiek unibertsitateko prestakuntzan nahiz prestakuntza iraunkorrean islatu behar dira.

Lerro hauekin eskerrak eman nahi dizkizuet izan duzuen inplikazioagatik eta landa-zein hiri-eremuetako maila eta etapa desberdinetako ikastetxeetan lehen mailako proposamen eta ekintza horiek aplikatzeagatik. Berrikuntzaren aldeko apustu argirik gabe, zaila izanen da aurrera egitea eta etorkizuneko perspektibarik onena aurkitzea. Hori lortzea espero dut. Mila esker.

Aurkezpena

Manuel Martín Iglesias
Nafarroako Eskola Kontseiluko burua

Eskola Kontseiluaren XXIV. Jardunaldiak 2020ko urtarrilean izan dira, eta hezkuntza berrikuntza izan dute gaia. Berrikuntza horrek betiere hausnarketa prozesu partekatu bat dakar berekin, ikastetxeak eta sistema bera hobetzeko. Helburua betiere da hezkuntza berrikuntzaz kritikoki hausnartzea eta proposamenak egitea.

Nire ustez, berrikuntza da irakasle batek edo irakasle talde batek duen nahia eta ekina, zeinak bultzatzen baitu lanbideko jarduna hobetzen saiatzera, helburua izanik ikasleendako heziketa hobea eta zabalagoa lortzea.

Jardunaldi hauetan ikusi dugunez, proiektu eta pedagogia batzuek kontzeptuen eta ekintzen aldaketa ezohikoak proposatzen dituzte, honako alderdi hauei buruzkoak: zer ikasten den eskola barruan eta kanpoan; eskola inklusiboa eta lankidetzatza; pedagogia kritikoa; ikuspegi sistemikoa; ezagutza integratua eta lan proiektuak; pedagogia ez-zuzentzaileak eta eskola libreak; heziketa mantso, lasai eta jasangarria; adimen mota desberdinen ekarpenak.

Pedagogia horiek guztiek laguntzen dute ikaskuntza sendoagoa, kritikagoa eta sortzaileagoa garatzen; mundua hobeto ulertzen, eta banakoaren nahiz taldearen zorientasuna zein ongizatea lortzen.

Berrikuntza, bestalde, prozesu bat da, ez ekintza puntual bat edo agindu politiko bat. Prozesuak iraunkorrak izan arren –Freirek esaten zuen ibilian garela–, Guadiana bezalakoak direla pentsa dezakegu: ibai hori tarte batzuetan desagertu egiten da, eta gero berriz agertzen.

Irakasleen, ikasleen eta familien hezkuntza ongizatea hobetuko da, baldin eta hein handi batean hobetzen badira ikastetxeetako eskolatzeko baldintzak.

Berrikuntza, hortaz, pedagogiako edo antolaketako aldaketa zehatz batzuk baino harago doa eta mahai gainean jartzen ditu gure hezkuntza sistemak dituen arazo nagusietako batzuk, hala nola ekitaterik eza, hezkuntza finantzaketaren gabezia kronikoa eta eskolako segregazioa, ikastetxeen artean eta ikastetxeen barruan egiten dena.

Haren helburua izan behar da eskolako justizia bermatzea, saiatzen garela mozten ez bakarrik hezkuntzako baztertze dinamikak, baita bi abiadura desberdinetan dabilizan ikastetxeak egotea ere. Ikastetxe batzuk aurrera doaz, berrikuntzak egiten dituzte; beste batzuk, aldiz, atzean geratzen dira, azken bagoian. Sistema hori erabat zatikatuta dago, eta nabarmen urruntzen da ereduzko eskola-justiziatik.

Berrikuntzak justizia sozialaren aldeko lana egin dezan, bide bakarra da zenbait baldintza bermatzea ikastetxe guztiek hezkuntza berrikuntzako jarduerak garatu ahal izateko. Berrikuntzak, berez, lotura du ikastetxe desberdinetako eskolatze baldintzekin, bai ikasle-ileen profilari dagokionez, bai irakasle-ileen ezaugarri- eta profilari dagokienez. Maiz, ahal duenak berritzen du, ez nahi duenak.

Aurkezten dugun azterlanak informazioa eman nahi du gure eskoletan egiten diren hezkuntza berrikuntzako prozesuei buruz. Gure gizartean gertatzen ari diren aldaketek hezkuntzari eta irakaslearen lanari eragiten diete. Ezagutzaren gizarte batek eduki behar ditu berrikuntzara eta kalitatera bideratutako ikastetxeak. Baina berrikuntza ez da goitik behera ezartzen. Ezin da horren gainean agindu. Berrikuntza sortzen da testuinguru egoki batean, non pertson-ek proiektu hobekak pentsatu eta garatzen baitituzte ikasleek kalitatezko ikaskuntza izan dezaten (Marcelo eta Vaillant, 2009).

Jarraian aurkeztuko ditugun proiektuek, zenbait ikastetxetan garatuek, azaldu dugun guztia biltzen dute hein handi batean eta maila guztiak hartzen dituzte, haur hezkuntzatik lanbide heziketa eta bigarren hezkuntzaraino, lehen hezkuntzatik igarota. Bestalde, hezkuntza-eredu desberdinetakoak dira. Nafarroako ikastetxe guztiak ordezkatzeko dituzte nolabait ere. Hautatutako proiektu horiek IDEA aldizkaria eratzeko dute, eta horiekin batera zenbait txosten daude, erakusten dutenak Montessori pedagogiak nola lan egiten eta funtzionatzen duen hiri eta landa eskoletan.

Horrela, Arizkun HLHIPk "Ikasle-ileen aniztasunari erantzuna emateko tailer inklusiboak" proiektuan proposatzen du –landa eremu batean– inguruetik beretik sortzen den antolaketa bat, ikasle-ileen interes-gune-ek egokitua. Ikastetxe osoak elkarrekin egindako hausnarketa bat da. Pedagogia aktiboak bultzatzen dira (ikaskuntza kooperatiboa, proiektuetan oinarrituriko ikaskuntza, ikaskuntza-zerbitzua...) ikasleek gako-gaitasunak gara ditzaten: programazioa, ikasgelaren kudeaketa eta ebaluazioa.

Iruñeko Patxi Larrainzar ikastetxe publikoak "Argiarekin esperimentatzen" aurkeztu du. Argiarekin esperimentuak izateko lantegi horretan, talde-ek egokitutako lana egiten da. Ikasleek argiarekin esperimentatuko dute. Ikasleek protagonista izanik, berdin-arte-ko lankidetzak bultzatzen da, hori baita proiektuaren erronka handienetako bat. Bestalde, metodo zientifikoaren bidezko hausnarketa sustatzen da.

Hezitzaile Eskola Ikastetxe Integratuak "Nire jolastokia, nire auzoa" lana aurkeztu du. Funtsean, Hezitzaile Eskola Ikastetxe Integratuaren jolastokia eraldatu nahi dute, eta jolas librea errazten duen espazio bihurtu, lanbide heziketako ikasle-ileen prestakuntza-dinamikekin lotuta. Ikasle horiek dira Haur Hezkuntzako eta Animazio Soziokultural eta Turistikoko goi mailaketakoak. Horretaz gain, lankidetzako espazioak sortu nahi dira, Ezpeleta Jauregiko jolastokia eraldatzeko prozesuan parte hartzen duten eragileak –dela komunitatekoak, dela erakunde-ek– elkarlanean ari daitezeko. Gainera, denen artean gogoeta egin nahi da jolasari buruz, eta eztabaidatu zer aukera ematen dituen jolasak

hezkuntza garapeneko elementu bihurtu eta inklusioko prozesuak bultzatzeko, auzoan bizi direnen artean.

Noingo San Miguel HLHIPk “Nire eskolako patioa... berezia da? En su Fase II” proiektua aurkeztu du. Montaignek zioenez, “hobe da jolaserako zelai bat edukitzea eskolarik izan gabe, ezen ez eskola bat jolaserako zelairik ez duena”. Baieztapen horretatik abiatuta, proiektu honek bere ekarpentxoak egin nahi du gure gela eta ikastetxeak hobetzeko borroka horretan, berrikuntzako beste proiektu batzuek egin zuten legez. Bere asmo nagusia izan da –eta da gaur egun– jolasguneetan “iraultza egitea”, ikasleek autonomia izan dezaten aisialdian lan egiterakoan, eta –gozatzeko aukera gehiago egonik– ahal den neurrian murriztea jolasgaraietan sortzen diren gatazkak. Gainera, nahi da lankidetzaren latenteago egon dadila ikasle guztiak gehiago motibatzen dituzten hainbat jardura garatzean.

Iruñeko Plaza de la Cruz BHIK –“Aintzat hartzen zaitugu” proiektuarekin– hezkuntza komunitatea gonbidatu nahi du ikasleen ikaskuntzan inplikatzera, institutua beretzera eta institutuan parte hartzera; ikastetxea barrutik irekitzen da (ikasgela irekiak irakasleen artean), eta kanpora ere zabaltzen da (ikasgela irekiak familiak eta hiria sar daitezten). “Aintzat hartzen zaitugu”, beraz, hezkuntzako partaidetzako proiektua da eta zenbait proposamen plazaratu ditu (lantegiak, hitzaldiak...), baina batez ere talde interaktibo bidez bideratu da.

Ikasgelako elkartzeko horretan badira, gure ustez, zenbait elementu interesgarri:

- Nazioarteko komunitate zientifikoak hezkuntzako praktika hori onetsi du, ikusi delako eskolako emaitzak hobetzen dituela.
- Hori gauzatzeko, ez da ezer berezirik egin edo pentsatu behar: curriculumean dago lantzen den edukia eta curriculumaren ikuspegitik heldu behar zaio. Honetan datza berrikuntza: gelako giza baliabideak handitzen dira, ikasgelan lauzpabost heldu sartzen direlako ikasleen taldeak dinamizatzen, eta ikasleek ohiko lanak egiten dituzte hogeita minutuz.
- Irakasleek eta ikasleek geletan ibiltzeko beste modu bat dute, baita bestelako ikuspegi eta ikasteko era batzuk ere.
- Ikasle GUZTIEN inplikazioa eta konpromisoa eskatzen du, salbuespenik gabe. Inor ez da kanpoan gelditzen.
- Berdinen arteko ikaskuntza sustatzen du.
- Bide bat ematen du familiak eta boluntarioak formalki inplikatu daitezten ikasleen ikaskuntzetan eta, horregatik, ikastetxearen eta gelen atea zabaltzen dizkio hiriari.
- Pertsonak akademikoki prestatzeko formula bat da, baina balioen eta sentimenduen alorrean ere hezten du, ikasleen eta boluntarioen arteko eragin-trukean gauza asko gertatzen baitira.

“Ekodiseinua” da Corellako Arte eta Goi mailako Diseinu Eskolak garatu duen proposamen bat. Haren helburua da garatzea hezkuntzako esku hartze proposamen bat errealitate profesionalera hurbilduko gaituena; proposamen horretarako oinarri gisa hartuko da Arte Plastikoetako eta Diseinuko goi mailako heziketa zikloan kokaturiko ezagutza. Helburu hori lortzeko hainbat alderdi jorratzen dira sakonki; besteak beste, kokaturiko ezagutza, egiazko ebaluazioa, proiektuetan oinarritutako metodologia, lankidetzaren eta irakasleen

talde lana. Esku hartze proposamena egungo garapen ekonomikoaren eredutik sortu da, eta garapen horrek presio handia dakar gizartearen eta ingurumenaren gainera. Aldi berean, gizartearen gero eta kezka handiagoa dago baliabide naturalak agortzearen eta ingurumenaren degradazioaren ondoriozko arazoak direla eta. Panorama hori eta berekin dakarren egonezina aprobetxatuz, lan unitate hau garatzen dugu, eta bertan, kokaturiko ezagutzaren paradigmatik abiatuta, ekodiseinuaren ikaskuntza esanguratsua eta kokatua bultzatzen dugu, ikasketa esperientzia bizia eta egiazkoa, testuinguruan txertatua, gizartearentzat garrantzitsua eta jasagarria ingurumenaren, gizartearen eta ekonomiaren aldetik. Proposamena garatuta, emaitza hauek lortu dira: Diseinuko ikasleen prestakuntza pertsonala, soziala eta profesionala, eta eskola hobetzea ikasketa-komunitate gisa.

Tuterako Valle del Ebro BHIren "Munduari itzulia 80 ikaslerekin" proiektuak erakusten du ezaupideak nola barneratzen diren ikaskuntza kooperatiboaren bidez. Proiektu hau egiteko abiaburua da Jostuntxo ausarta testua, 2018-19 ikasturtean irakurria. Ipuin hori irakur dezaten proposatzen zaie zenbait talderi (CBU, DBHko 1.a, DBHko 3.a, DBHko 4.a eta Batxilergoko 1.a) eta arlo desberdinetan lantzen da (Alemana, Hizkuntza, Musika, Teknologia, Informatika). Ikasle guztiek parte hartzen dute proiektuan. Pedagogia aktiboen bulkada (ikaskuntza kooperatiboa, proiektuetan oinarrituriko ikaskuntza) erabakigarria da ikasleek gako-gaitasunak gara ditzaten.

Hezkuntza inklusiboa ere gauzatzen da, oinarrizko balio gisa (berdinen arteko tutoretza, irakaskuntza partekatua, talde interaktiboak, solasaldi dialogikoak, gorputz heziketa inklusiboa...). Egindako lanak eleaniztasuna sustatzen du, baita zenbait balio ere, hala nola ingurumenarekiko errespetua, tolerantzia, genero berdintasuna, bizikidetzeta, justizia eta elkartzasuna. Balio horiek bide egokia dira bizikidetzeta baketsu batean hezteko eta, gainera, erreferentzia ona dira zuzenbideko gizarte demokratiko baterako, dela esparru pedagogikoan, dela ikastetxeko bizikidetzan eta antolaketan.

Isterria Hezkuntza Bereziko Ikastetxe Itundua Ibero herrian dago (Nafarroa), Iruñetik hurbil. Nafarroako Kutxa Banku Fundazioarena da. Howard Gardner doktorearen –psikologo, ikertzaile eta Harvardeko Unibertsitateko irakaslearen– adimen anizkoitzen teoria aplikatzen dute eta, horri esker, eskolako zenbait ibilbide eta mapa eskaintzen dituzte, ikasle bakoitzaren hezkuntza premietara egokitzen direnak modu integrean, metodologia aktibo batean oinarrituta. Bere proiektua –"Isterria, una escuela de inteligencias múltiples"– gai da ikasle guztiei aukerak emateko, zortzi adimenekin lotutako eremu orotan esperimintatu dezaten. Izan ere, ikastetxean ikasleak dira diziplinarteko proiektuen protagonistak. Proiektu horiek haien adimen garatuenetatik abiatzen dira eta beheko maila batean dauden adimenak indartzen dituzte. Horrela, individualtasuna artatzen dute, eta irakaskuntza pertsonalizatzen.

"Emakume ezkutua" proiektuak –Marqués de Villena BHIk garatua (Martzilla)– hiru alderdi hartzen ditu abiapuntu gisa: hezkidetzeta, ikaskuntza eta zerbitzua, eta lankidetzeta. Lehen alor horren sorburua da irakasleei hezkidetzari buruz eskaintzen zaien prestakuntza instituzionala. Bigarrenaren etorkia, berriz, da ikaskuntza eta zerbitzuari buruz antolatutako mintegi bat, ikastetxeko prestakuntza gisa emana. Azken alor hori, hau da, lankidetzeta eta elkarri laguntzea sustatzen duten ekintzak egitea, "Rizoma" izeneko proiektuaren barruan dago, eta proiektu hori lau ikasturtetan zehar inplementatu da Marqués de Villena institutuan, Martzilla.

Juan Bautista Irurzun HLHIPk (Azkoien) ikastetxearen hizkuntza proiektua prestatu du, eta hartutako erabakietako bat izan da proiektu eta proposamen komunak sortzea komunikazio egoerak hizkuntza guztietan lantzeko. “Egunkari Digital Interaktiboa” delakoarekin egiten duten lana estrategia horren osagaia da. Proiektuak hezkuntza komunitate osoa eta inguruko gizartea jarri ditu lanean. Ikastetxeko irakasleekin koordinatu dute lana, idazketarako ordutegi bat ezartzearen, eta prestakuntza eman dute eduki digitala sortzeko. Hura idazteko gonbita zabaldu diete kirolariei, kazetariei, idazle emakume bati eta zine zuzendari emakume bati. Haiekin kultura eta balioak ikas ditzakete, eta, halaber, jabetu daitezke sortu, irudikatu eta partekatzeak duen garrantziaz.

Egin nahi dugun ibilbidearen adierazgarria da hori. Betiere ongi dago egonkortasuna bermatzea proiektu berritzaileak haz daitezen, eta eraginkorrak izan. Lan berritzaile bat sendotu dadin, erabakigarria da hura ikastetxearen proiektuan txertatzea eta zuzendaritzak babestea; halaber, familiek hura ezagutzea, parte hartzea eta inplikatzeari.

Baina hezkuntza berrikuntzako prozesuak aztertzen baditugu, ikusten dugu badagoela testuinguru bat, proiektu osoari zentzua eta babesa ematen dizkiona. Barruko testuinguru bat (ikastetxe mota, ikastetxeak berrikuntzaren arloan egindako ibilbidea, eskolaren ezaugarriak) eta, orobat, eskolaz kanpoko testuinguru bat. Beste alderdi garrantzitsu bat da berrikuntzako proiektuaren hasiera: proiektuaren ideia nola sortu zen, nori bururatu zitzaion, nola gauzatu den, zeintzuk parte hartzen duten eta zer neurritan, nolako harrera izan duen ikastetxean...

Prozesuaren ikuspegitik, interesgarria da ezagutzea berrikuntzako proiektuaren diseinua eta garapena. Eta, puntu honetan, proiektuaren eduki zehatzari buruzko informazioa biltzea: helburuak, lanaren sekuentziazioa, praktikarekin duen harremana, zer bilakaera izan duten, egun non dauden, parte hartzen ez duten irakasleen iritzia, taldearen funtzionamendua, zereginen banaketa, bilerak, barne antolakuntza... Interesgarria da, ikastetxeetan behin betiko txertatzeari begira, ikustea nolako bilakabidea izan duten etapa eta prozesu batzuetan zehar, hots, eraldaketan zikloa deitzen dugun horretan zehar. Prozesu honetan ez dute bakarrik parte hartzen proiektuan inplikaturako irakasleek, baita parte hartzen ez dutenek ere, eta ikasleek, familiek...

Hezkuntza berrikuntza diseinatu eta txertatzeko prozesu honek badu, gure ustez, alboan beste ibilbide bat: irakasleek hezkuntza berrikuntzako prozesu osoan barrena jasotzen duten aholkularitza. Berrikuntzako ereduaren azken osagaia da “emaitzak” deitzen duguna. Puntu honetan interesatzen zaigu jakitea berrikuntzak zer emaitza edo ondorio dituen ikasleengan, irakasleengan edo ikastetxean berean.

Berrikuntzako proiektuek aldaketak eragiten dituzte bai haiek lantzen diren ikastetxeetan, bai irakaskuntzan eta ikasleen ikaskuntzan. Honako haiek azpimarratuko ditugu:

- Ikastetxeetan nabarmenduko dugu irakasleen arteko koordinazioa, ikastetxeko ekipamendua, ikastetxearen urteko planaren prestaketa, etapako proiektua eta ikastetxearen hezkuntza proiektua, espazioen eta ordutegien banaketa, eta ikastetxeko harremanen giroa.

- Irakaskuntzan, aldaketarik handienak agertzen dira material didaktikoen erabilpenean (material berriak baliatzen dira), ikasleei ematen zaizkien zereginetan, informazioa aurkezteko moduan, eta irakasleen eta ikasleen arteko harremanetan.
- Ikasleen ikaskuntzan, azkenik, eragin onuragarria ikusten dugu hainbat alderditan: gaitasunak eta lankidetzako jarrerak, autoestimua (hobetu egiten zaie), aniztasunarekiko tolerantzia eta errespetua, tresnak erabiltzeko trebetasuna, ideiak nahiz esperientziak adierazteko gaitasuna; gainera, hobetu egiten da ikasleek beren ikaskuntzaren eta ekimenen gainean duten erantzukizuna.

Aurkezpena

Tomás Rodríguez Garraza
Lanbide – Heziketako Zuzendari Nagusia

Chimy Ávila izena ezaguna egingen zaie futbolzaleei ez direnei ere. Balio batzuk irudikatzen ditu, adibidez, indarra, grina eta konpromisoa. Baina, nire ustez, haren balio garrantzitsuena da taldea kohesionatzeko duen gaitasuna. Kontua ez dira haren banakako balioak, edo besteen aurrean nabarmentzea, edo orain talde aberatsek bera nahi izatea. Garrantzitsua da taldearen alde egiten duenagatik, hura kohesionatzen baitu.

Eta horixe ikusten dut nik, hain zuzen, erakutsiko diren berrikuntza proiektuetan: talde kohesionatuak dira. Izan ere bestela, ezinezkoa izanen zatekeen lan horiek sortzea.

Abiapuntu hori izanda, uste dut 24 edizio izan direla. Egia esan, oker ez banago, Kontseilua 1998an edo eratu zen. Horren arabera, 22 urte igaro dira. Argi dago zenbait urtetan edizio bat baino gehiago egin direla. Eta horrek zerbait esan nahi du. Etengabe aritzea, errepikatzea eta 24 alditan Kontseiluak esperientzia horiek aurkeztea oso adierazgarria da. Sentsazio bat dut: ohiz kanpokoa ohiko bihurtu delako unea heldu da. Horrekin esan nahi dut orain dela urte batzuk berrikuntza proiektuak berriagotzat jotzen ahal genituela, baina ez hainbeste, egia esan, aurreko mendera begiratzen badugu, LOGSE ezarri baino lehen. Gogoan dut ministerioak hedapen harrigarria egin zuela, eta senak esaten dit beste autonomia-erkidego batzuetan inpaktu ikaragarria izan zuela, Nafarroan bezala. Une hartan, jada hitz egiten zen lan egiteko modu ezberdinez eta bestelako metodologiez. Asmoa zen eskola magistralaren eredia sailhestea, non irakasleak esan beharrekoa esaten zuen eta ikasleek irakatsitakoa jaso behar zuten. Zorionez, hori aldatu da. Laburbilduta, ohiz kanpokoa zena ohiko bihurtu behar da. Horixe izan behar da lan egiteko modua, eta ez da ohiz kanpokoa izan behar, erabat ohikoa baizik. Horrela, ohiz kanpokoa izanen da oraindik gure garaian ildoan ez daudenek egiten dutena, oraindik horietako batzuk daude eta.

Eta, arlo horretan, hau da, metodologia aktibo berrietan, ildo nagusi bat dago, hotz, metodologia guztiek iturri berak dituzte oinarrian. Hurrengo egunetan, Montessori ereduaren oinarritzen diren esperientziak aztertuko ditugu. Amaia Nazar izanen da arlo horre-

tako hizlari aditua. Zenbait esperientzia ikaskuntza eta zerbitzuaren eremuan oinarritzen dira. Eredu hori berriagoa eta hurbilagoa da, eta inpaktu handia du. Eta, jakina, Hezkuntza Departamentua ordeztzen badut ere, norberak bere lehentasunak ditu eta, Lanbide Heziketaren zuzendari nagusia naizenez, nire kuttuna Lanbide Heziketa da, eta harro erakusten dut. Zer erakuts dezaket harro? Kimua proiektua. Ikaskuntza metodologia aktibo berrien proiektu hori bestelako praktika batzuetan oinarritzen da, eta bat dator Nafarroako Gobernuaren S3 estrategiarekin.

2013an abiarazi genuen, eta hasiberriak ginen erabat. Hain ginen hasiberriak, non une horretan bakarrik 6 irakasle eta 3 proiektu zeuden indarrean. Ia 6 urte igaro ondoren, 200 irakasle inguru eta 800 bat proiektu zeuden tartean. Beraz, nabarmena da proiektuak izan duen hazkunde handia, eta, horren ondorioz, harro egon naiteke Kimuarekin. Aurrez esan nahi dut hemendik gutxira, udaberrian, hain zuzen, jardunaldi batzuk eginen direla, ziur aski Lanbide Heziketaren eremu orokorrean kokatuko direnak, eta horietan Kimuaz hitz eginen da, proiektu horrek merezi duen bezala.

Gai honetan, zerbait hartu behar dugu kontuan: zeharkako gaitasunak. Izan ere, gero eta gutxiagotan aipatzen ditugu berariazko irakasgaiak. Dena biratzen da, eta hain mundu aldakor batean –“aldakorra” baino gehiago esanen nuke: “aldakorra, esanahi kopernikar batean”– eta hain abiadura bizia hartuta, non egun batetik bestera gauzek harritzen gaituzten eta horiei jarraitu behar diegun, oro har ez daukagu hori egiteko gaitasunik. Are gehiago: ezezaguna egiten zaigu etorriko dena eta, beraz, etorriko dena ezezaguna egiten bazaigu, geure buruari galdetzen diogu ea nola prestatuko garen ezezagunaren aurrean jarduteko. Ba, bada geure burua prestatzeko modu bat. Ez naiz aztia. Ez dakit zer gertatuko den, baina badakit zer nahi dudan gertatzea. Eta baldin badakit zer nahi dudan gertatzea, neure burua prestatuko dut prest egoteko, errepikapenak errepikapen, gertatzea nahi dudana ahalik eta lasterren hel dadin. Gero, ezin dugu arreta galdu ziurgabetasunean edo zehaztugabetasunean; argi izan behar dugu zer lortu nahi dugun eta zer bilatuko dugun. Eta, ziur aski, ez dugu asmatuko %100ean, baina hurbil egonen gara.

Hori guztia modu iraunkorrean haziz egin behar da. Adi begiratu behar diogu gertatzen den guztiari, eta ahalik eta modu eraginkorrean egokitu behar dugu horretara. Eta, jakina, ez dugu arreta jarri behar hezkuntza maila edo etapa zehatz batzuetan: etapa guztietarako balio behar du.

Lehen nire kuttuna aipatu dut, Lanbide Heziketa, alegia. “Lagun pobrea” izan da beti; bai, halaxe da. Zorionez, gaur egun hori izateari utzi dio, behar bezala hazi baita bertan dabiltzan profesionalen mailari esker. Egokitzeko gaitasun handiagoa eta prozedura eta metodologia berriak bilatzeko premia handiagoa izan dituzte profesional horiek. Ilea urdindu zaidanez eta ziur aski foro honetako zaharrenetako bat izanena naizenez, aurreko mendeko 80ko hamarkadako lanbide heziketa ezagutu nuen, handik hona denbora luzea igaro dela. Eta, nahiz eta une hartako lanbide heziketa eta oraingoak zerikusirik ez duten, garai hartan jada bazegoen esperientzia, eta bazegoen ezberdin pentsatzen zuen jendea. Egunean jarri behar ziren beharbada zerbait berria egin behar zutelako, kontuan hartuta garai hartan zegoen estigma, ikasle motak eta uneko ikuskera soziala. Eta nik esperientzia oso baliotsuak ezagutu nituen, zalantzarik gabe. Gainera, gaur erakutsi ditudan datuekin ezin argiago dago kontu hori.

Lehen esan bezala, ilea urdindu zait, eta lan bizitzan hainbat fase izan ditut. Zenbait unetan, kalitatearen apostolu bihurtu nintzen; denok ditugu gure akatsak.

Dagoeneko eta aspalditik, berriz, nolabaiteko garrantzia baino ez diot ematen horri, eta argi daukat berrikuntza dela garrantzitsuena. Horixe azpimarratu behar da: berrikuntza.

Baina, nola kudeatu behar dugu berrikuntza, gure ikasleentzat ahalik eta eraginkorrena izan dadin? Ikasleen eskaeretara zuzendu behar da; ez gehiago ez gutxiago. Zer eskatzen digute ikasleek? Galde diezaiegun beraiei. Zerk motibatuko ditu? Pentsa dezagun zerk motibatuko dituen. Motibatzea bada puntu egokia aurkitzea, non ikasleei gai zehatz batzuen aldeko interesa piztea eragiten zaien. Eta, puntu hori aurkitu ezean, ez dugu lortuko ikasleak inola ere motibatzea. Hori nabarmendu behar dugu, beraz: non motibatu bilatu, eta motibatzea.

Rol berriak geureganatu behar ditugu: ikasleek rol bat izan behar dute eta irakasleek, aldiz, beste bat. Orain dela urte gutxira arte erabiltzen zen rolak ez digu ezertarako balio gaur egun. Hori aldatu eta irauli ezean, ez dugu ezer berrituko, nahiz eta gogotsu saiatu. Eta gure lana ez da irakastea, gidatzea baizik. Zentzu guztietan gidatzea. Oso kontzeptu zabala da, hari dagokion dimentsio osoa emanez gero.

Eta hasi naizen bezala amaituko dut, hau da, Chimy Ávila aipatuz. Chimy Ávila bezalako asko behar ditugu, eta ez haren berezko balio edo balio pertsonalagatik, baizik eta elkartzaile hutsa delako eta proiektu kohesionatuen alde egiten duelako.

Montessori pedagogia: gelazikloa-familia-ikastetxea

Ainara Muruzabal Valencia

Musika Hezkuntzako maistra, Arbizu HLHIPko irakaslea,
Lehen Hezkuntzako Montessori metodoan aditua,
ILZko hezitzailea eta ikastetxeen aholkularia
aprenderlachispa.com / info@aprenderlachispa.com

Maria Montessorik ematen dizkigu gure ikasgeletan sar ditzakegun hainbat gako, haurren eta errealitatearen behaketatik hasita, behar horiek beteko dituen giro bat sortu ahal izateko. Horretarako, beharrezkoa da helduak begiratzeko modua alda dezan; umea erdigunean jarri eta autonomia ematea, bere ikaskuntza modu autonomoan eraiki dezan. Hori erakusteko, kontatzen dut nolakoa den eguneroko martxa 9-12 urte arteko talde batean, Arbizuko landa eskolan.

Gako-hitzak: Montessori, pedagogia aktiboa, begirada aldaketa, landa eskola, helduaren rola

Montessorin gauzen jatorria bilatzen da beti; eta jatorritik hasiko naiz, nire burua aurkeztuz. Ainara dut izena, enara alegia, eta enara ona naizenez bidaiatzeari ekin diot; joateari baina baita itzultzeari ere. Eta nire bidaia gehienek arrazoia hezkuntza izan da; munduko hainbat lekutara joan naiz nire begiekin beste hezkuntza mota batzuk ikustera. Duela 18 urte hasi nintzen hezkuntza alternatiboan interesatzen, baita irakasle ikasketak egin baino lehen ere, eta ordutik hainbat eskola alternatibotan lan egin dut, eta 80 inguru bisitatu ditut Mexikon, Ekuadorren, Finlandian eta Indian. Asko bidaiatu ondoren, Iruñera itzultzea erabaki nuen, ikasitako guztia bertan partekatu nahi nuelako. Eta prestakuntza-zentro bat sortu genuen, Hezkuntza Departamentuaren eta Uharteko Udalaren laguntzarekin. Zentro horretan, 800 pertsonak baino gehiagok jaso duten prestakuntza, gehienak maisu-maistrak.

Horregatik Montessoriri buruz idaztea proposatu zidatenean ez nekien ongi nondik hasi. Konturatu nintzen ez zuela zentzurik María Montessoriren bizitza kontatzeak (liluragarria izan arren, edonork aurki dezake), ezta haren pedagogia guztia kontatzen saiatzeak ere. Munduan zehar bisitatu ditudan eskoletatik edozein deskriba nezake, edo aurreko urteetako nire esperientziaren bat, baina iruditzen zait oso perfektua eta ideala dirudien

zerbait kontatu banu, ez nukeela inongo ekarpenik eginen. Beraz, eskola publikoetako geletan abian jar daitezkeen eta oso baliagarriak diren hainbat gako kontatzea erabaki nuen, Montessori metodotik gure errealitateari aplikatu dakioken zatia ezagutzera emateko. Eta hau aukeratu dut; izan ere, irakasleak prestatzen bost urte eman ondoren, eskola asko ari dira dagoeneko gako horiek edo beste batzuk abian jartzen Nafarroako eskola publikoan (esan liteke 800 maisu-maistra horiek zerbait-zerbait jarri dutela praktikan); hasi beren ikasgela osoa edo ikasgelaren zati bat aldatu duten maisu-maistretatik –bizitza praktikoaren txoko bat jartzea barne, adibidez– eta haurrentzat Montessori ikasgela bat sortu dutenataraino. Etapak aldaketei buruzko erabakiak hartzetik hasi (batez ere haur-hezkuntzan) eta aldaketa-erabakia hartzen duten eta haurrak handitzen doazen neurrian hazten diren eta prestakuntza hartzen duten zuzendaritza-taldeetaraino.

Gakoak aipatu ondoren kontatuko dut nola egiten ari garen lan orain Arbizuko landa-eskola publikoan, 9 eta 12 urte bitarteko neska-mutilekin.

María Montessoriren esaldi oso adierazgarri batetik hasiko naiz: “Ez niri jarraitu, haurrari jarraitu”. Esaldi horrekin Montessorik ikaskuntzaren erdigunean jartzen ditu haurrak: benetako protagonistak dira. Horretarako, haien benetako premiak zein diren ikusi behar dugu, bai garapen-etapen mailan, bai maila indibiduallean.

Argazki honek hori ulertzen lagun diezaguke: ikusten dugu hainbat haurrek pitxer batzuetatik likidoa nola isurtzen duten. Hori, haur-hezkuntzan, mugimenduak fintzeko praktika bihurtzen da, eta orduak eta orduak eman daitezke hori egiten; Montessori metodoan, berriz, hori bizitza praktikoaren eremuan sartzen da. Baina lehen hezkuntzan harago doa: jakin nahi dute zer gertatzen den, nola eta zergatik, eta horretarako hipotesiak botatzen dituzte eta probatu egiten dituzte eta esperimentu batek beste bat dakar. Eta hortxe ikus dezakegu bakoitzaren indibidualtasuna, zeren eta, ura, olioia eta alkohola botatzen ditugun esperimentu hau askotan erreplikatu dudan arren, behaketak eta ondorioak

desberdinak izan baitira beti, burbuilen mugimendua ikustetik hasi eta dentsitateekin esperimentatzeraino. Eta, hain zuzen ere, denok gara desberdinak, gauza desberdinak behatzen ditugu eta gure ikaskuntza, erritmoak eta interesak desberdinak dira.

Lagundu nire kabuz egiten

Argazki honetan ikus dezakegu nola haur batek eraikuntza bat egiten duen, eta iristen ez denez, nola hori lortzeko estrategia ezberdinak bilatzen dituen. Horrelako kasu batean, argi dago ez duela zentzurik haurrari esatea zer egin behar duen, ezta guk egitea ere, lorpena eraikuntza norberaren kabuz egitea baita. Autonomia bilatze horrek esan nahi du ikaskuntza aktiboa dela, bakoitzaren mailaren arabera errotrak dituela, eta ez diegula aurrea hartzen hurrei.

Lehen hezkuntzan, esaldi hori “lagundu nire kabuz pentsatzen” bihurtzen da, eta horrek esan nahi du hurrei lagundu egiten diegula beren pentsamendua eraikitzen, zehatzetik abstraktura, haien konklusioei aurrea hartu gabe.

Esaldi horiek hainbat gako dakarzkigute gure egunerokoan:

1. Prestatutako giroa: haurren beharrak (etapakoak zein banakakoak) estaltzen dituen espazioari deitzen zaio horrela, aktibo egoteko aukera ematen die eta autonomia

ematen die. Horretarako, proposamenek honelakoak izan behar dute: aberatsak, askotarikoak, osoak (zikloak ixten dituztenak) eta mendekotasunik sortzen ez dutenak. Eta horrek, maistra gisa, gauza asko pentsarazten digu: sarrera nolakoa den hasi eta, berokiak non uzten dituzten, material suntsikorra nola erabiliko duten, beren gauzak non utziko dituzten, laguntza nola eskatuko diguten eta ikasgelako proposamen bakoitzeraino. Giro prestatu baten alderdi garrantzitsuena da segurua eta lasaia izatea, baina, aldi berean, prestatuta egoteak lasaitasun eta segurtasun hori lortzen laguntzen digu.

2. Adin desberdinak nahas: oro har, Montessori inguruneetan, ikasgelek hiru adin dituzte nahastuta (Haur Hezkuntzan, 3tik 6ra; Lehen Hezkuntzan, berriz, 1. tailerrean, 6tik 9ra, eta 2. tailerrean, 9tik 12ra). Horrek lankidetzak, elkarrengandik ikastea eta maila-aniztasuna errazten ditu, eta haurrak inspiratu eta motibatzen ditu. Gainera, giroa aberatsa bada, ikasgelaren kudeaketa erraztuko du; izan ere, haur berri gutxiago sartzen dira urtero, eta asko laguntzen diote elkarri. Landa-eremuetako eskolek modu naturalean nahastuta dauzkate adin horiek, eta, beraz, idealak dira lan egiteko modu honetarako.
3. Heldua. Aipatzen azkena den arren, lehendabizikoa da, berak sortzen baitu prestatutako giroa eta klase-dinamika; beraz, heldu horren begirada haurtzarora aldatzea da lehen urratsa. Heldu horrek gida bat izan behar du, haurra erdigunean jartzen duena, bere beharrak behatzeko eta behar dutena emateko gaitasuna duena baina aurrea hartu gabe; giro lasaia eta segurua bermatzen duena eta guztion ongizatea bilatzen duena, bakoitzaren indibidualtasuna garatuz.

Eta hori guztia, nola zehazten da? Egunero-egunerokoa partekatu nahi dut, Arbizuko eskolan, 4. mailatik 6. mailara bitarteko ikasmailetan, nola lan egiten dugun kontatu.

Goizari hasiera emateko, haurrei ongiatorria eman diegu, eta irakurketa-tarte bat egin dugu. Ondoren, haurrek beraiek antolatu dute beren eguna, eguneko tarte bakoitzean zer egingen duten esanez. Guk egunero beren interesekin lotutako proposamenen bat eramaten dugu, hala nola argazki bat edo albiste bat komentatzea, liburu bati buruz hausnartzea edo istorio bat kontatzea.

Gero, jarduera hasi da, eta haur bakoitza proposatutako horretan hasi da lanean; horrela, une berean, haur batzuk matematikak egiten ari dira hainbat materialekin, edo esperimentu bat egiten, edo zerbait jaten, edo beren interesei buruzko beren proiektuak egiten.

Horren guztiaren alderdirik interesgarriena da ikasturteak aurrera egin ahala, autonomia handiagoa dutenez, gauza guztiak elkarrekin lotzen hasten direla. Lehen zelula nola sortu zen ikusita, bizitzaren historia kontatu dugu: poliki-poliki organismo zelulaniztunak sortzen joan ziren eta aurrerago organoetan espezializatu ziren; landareak eta animaliak nola sortu ziren ikusi dugu, eta ornodunen gizakiarenganaino iritsi arteko eboluzioa.

Hortik interes desberdinak sortu dira, hala nola:

- Arrain bat behatu eta haren atal guztiak ikusi. Eta emea ala arra den galdetzetik, arrainaren barne anatomia pasatu gara, eta orduan organo guztiak ikusi ahal izan ditugu. Horrek giza anatomia ulermena hobetzen lagundu digu.

- Fossilak egin: trilobite fosilak ekarri eta zientzialariek fosilen bidez informazioa nola lortzen duten hitz egin ondoren, fosilak egiten jarri gara.
- Anfibiaok behatu. Bazkaltzeko ordua amaitzean, umeetako bat putzu batera joan da, eta arratsalderako, jada, zapaburuak dauzkagu ikasgelan: metamorfosia ikusten ari gara zuzenean.
- Gelan dortoka batzuei tokia egin. Egun batean, dortoka batzuk eman zizkiguten, eta antolatu egin behar izan genuen haiek zaintzeko. Haiek behatu ditugu eta liburuetan haien hezurdura aztertu dugu. Hurrengo egunean, desagertze bidean zegoen eta lehengora etorri zen dortoka-espezie bati buruzko artikulu bat ekarri zigun ama batek. Espezie bat desagertzeko arriskuan egotera zergatik irits daitekeen azaltzerakoan, suteei buruz hitz egin dute haurrek, eta Australiari buruz ikertzera eraman gaitu horrek.
- Hegazkingintzaren linea: hegazkintan oso interesatuta dagoen haur batek, linea nola aurkeztu genuen ikusita, bere linea egin nahi izan zuen, baina kasu honetan hegazkingintzaren historiarena. Horrek globoak nola funtzionatzen duen ikertu nahi izatera eraman gaitu, eta aire beroa nola igotzen den ikusteko esperimendu bat egitera.

Harreman horiek guztiek –María Montessorik “hezkuntza kosmikoa” deitu zituen horiek–gure egunerokotasuna ehuntzen jarraituko dute.

Baina hori guztia posible izan dadin, funtsezko bi tresna daude:

- Tutoretzak: hurrekin banaka hitz egiten dugu. Horrela, gune intimo bat dugu bakoitzarekin, non bere interesak jasotzen ditugun, denboran antolatzen laguntzen diegun, beren lanez eta hobetu beharreko gauzez hitz egiten dugun eta harremanak eta taldea landu ahal izanen dugun. Hau da, gune bat non tresnak emanen dizkiegun ikasten ikastera irits daitezzen.
- Batzarrak: taldearekin zerikusia duen guztiari buruz hitz egiteko tresna da, garapen-eta honetan ederki ahokutzen dena. Batzarretan funtzionatzen ari ez dena aipatuko dugu, denon artean akordioak lortzeko, proposamenak ekartzeko, irteerak antolatzeko eta abarretarako.

Ikasgelako funtzionamendu hori ikusita, esan behar da ikastetxeko gainerako egiturek ere antzera funtzionatu behar dute. Pertsona heldua arduratuko da haurra ikasketaren erdigunean kokatzeaz, zaindari-, gidari- eta zubi- edo harreman-funtzioak eginez. Zikloak gauza bera egin behar du bere ikasgeletako bakoitzarekin, eta ikastetxeak irakasleekin eta gelek. Gorputz baten barruan organo bakoitzak bere funtzioa nola betetzen duen, ongi komuna modu koordinatuan bilatuz, horrela jokatu beharko luke atal horietako bakoitzak.

Honetan landa ingurunea pribilegiatua da, etapa honetako haurrentzako giro egokia delako, familiarekin harreman estuak daudelako eta ingurune irisgarri bat sortzen delako, hurrei autonomia handia ematen diena.

Amaitzeko, “Ez niri jarraitu, haurrari jarraitu” esaldira itzuliz, ikuspegi zabalago batekin, ikastetxe bakoitza errealitate oso diferentea denez, bakoitzak bere bideari jarraitu beharko dio, testuingurutik abiatuta, familietatik eta haurretatik, irakasleetatik eta haien prestakuntzatik eta eskura dituzten baliabideetatik.

Berri ona da dagoeneko eskola asko direla beren bidea jarraitzen ari direnak, urratsez urrats: Eduardo Galeanok esanzen lukeen bezala “jende txiki askok, leku txikietan, gauza txikiak eginez mundua alda dezake”.

Berrikuntza proiektu baten esperientzia Montessori pentsamendutik ablatuta

Amaia Nazar Vicente

Lehen Hezkuntzako irakaslea Mendigoiti ikastetxean
eta Lehen Hezkuntzako Montessori gida
anazarvice@educacion.navarra.es

Hezkuntza sistemaren barruan bi urtez lanean egon ondoren, nire hezkuntza jarduna zein eskolak egun jarraitzen duen estrukturaren aldaketaren beharra ikusita, Montessori masterra egiteko erabakia hartu nuen. Bi urtetan zehar herrialde ezberdinetan proiektu ezberdinak ikusi ondoren (Montessori eskolak, Finlandiako hezkuntza sistema eta Reggio Emilia beste batzuen artean), sistemaren barruan jarri naiz lanean berriz, Mendigoiti ikastetxe publikoan hain zuzen ere. Hurrengo lerroetan, gaur egun, eskoletan aurrera eramaten dugun hezkuntza jardunaren helburua zalantzan jartzeaz gain, edozein eskolatan, Montessori pentsamendu batetik abiatuta, aurrera eraman ditzakegun printzipioak ikusiko ditugu eta azkenik, Mendigoiti berrikuntza proiektuaren barruko esperientzia, bai ikastetxe mailan, ziklo mailan, gela mailan eta familien ikuspuntua aintzat harturik.

Gako hitzak: Montessori, aldaketa, berrikuntza, Mendigoiti.

Zertarako ari gara hezten?

Gaur egun, hezkuntza munduan jarduten dugun artean, gutxi batzuk baino ez dira hezi hezkuntza sistema tradizionaletik kanpo. Oro har, gurekin eskoletan egin duten hori bera errepikatu egiten dugu gaur egun, gure geletan ditugun ikasleekin. Askotan, konturatu egiten gara gure hezkuntza praktikak ez direla egokiak, benetan ez diegula erantzuna ematen gure ikasleek dituzten beharrei, ez ditugula pertsona kritikoak, autonomoak, libreak eta arduratsuak hezten. Oro har ikasleek 3 urterekin eskola maitatzen badute ere, maitasun hori galduz joaten dira. Zenbat ikaslek maite dute eskola 12 urterekin?

Pisa txostenek eta Nafarroako barne frogak esaten dutena alde batera utzita (nahiz eta oro har emaitzak txarrak diren) begiak irekitzen ditut niretzako askoz ere garrantzitsuagoa del helburu baterantz: gure jendartearen izaerara eta baloetara hain zuzen

ere. Burura etortzen zaidan galdera hau da: zertarako ari gara hezten? Hau da eraiki nahi dugun jendartea?

Denok hitz egiten dugu jendarte hobeago baten beharraz eta bakean heztearen beharraz. Baina benetan hezten dugu bakerako? Oinarrian, lehiakortasunerako hezten ditugu gure ikasleak eta lehiakortasuna, gerra guztien oinarritzko printzipioa da. Gure ikasleak azterketak gainditzeko makinak bihurtzen ari ditugu eta haietako pertsona bezala duten balioa azterketa batean jartzen diegun zenbakiaren arabera baloratzen ikasten dute. Modu honetan, ikaskideak "aurkariak" dira, kompetentzia hain zuzen ere. Hau oinarri izanik, ulergarria da gure geletan aurrera eramaten ditugun kooperazio dinamikien emaitza ez izatea guk espero duguna. Gure ikasleek edukiak memoriaz ikastearekin tematuta gaude, askotan haien arazoak kudeatzen eta konpontzen jakitearekin baino gehiago. Gure ikasleek ez daukate aukerarik haien barneko dohaiak ateratzeko edo deskubritzeko. Hezkuntza Sistema irakurketa-idazketan zentratzen da batez ere eta hortan zailtasun gehiago duten ikasleek porrot hitza eramaten dute itsatsita kopetan. Benetan aukera berdintasunean eta aniztasunari erantzuna emateko hezi egiten dugu? Nik uste dut ezetz.

Behin egoera honen jabe garela, garbi dago zerbait aldatu behar dugula. Garbi dago erantzunkizuna ez dela bakarrik irakasleona, baina denak gara jendarte honen parte eta soilik bide berriak ekiten lortuko dugu helmuga ezberdin batera iristea. Ezinbestekoa da errealitatea ikustea, helmuga bat finkatzea eta hori lortzeko bideari ekitea.

Montessori printzipio batzuk sistemaren barruan

Aldaketaren beharra eta nahia bakoitzaren barruan sentitu behar ditugu gero gure esparruetan gauzatu ahal izateko. Nire kasuan Montessori pentsamenduak ni aurkitu ninduen eta gehiago pentsatu gabe, Montessori masterra egiteari ekin nion. Maria Montessori

Italian jaio zen medikua eta pedagoga izan zen, beste gauzen artean, hezkuntza mundua irauli egin zuen metodo pedagogiko baten egilea. Ehun urte baino gehiagoko ibilbidearekin eta mundu osoan proiektu ezberdinak izanik, Montessori pedagogiaren oinarria umea-
rekiko errespetuzko begirada eta garapen fase ezberdinak kontutan hartzea izango lirateke.

Aipatu dugu hezkuntza sisteman gauza asko aldatu behar ditugula. Egoera sozioekonomiko ezberdinetan aurkitzen diren proiektuak ikusi ondoren, Montessori pentsamendu batetik abiatuta, edozein eskolatan aplikatu ditzakegun printzipioak hauek izan daitezke aipaturiko aldaketa horien bila:

Haurrarekiko ikuspegi aldaketa

Printzipio guztien artean, garrantzitsuenak izan daitezkeena. Haurra beti helduen laguntza behar duen norbait bezala ikusi da eta ez alderantziz. Ikasleak subjektu pasiboak izan dira, irakasleek erabakien eta jakintzen menpe egon direnak, askotan haien motibazioak, sormenak, kezkak, nahiak eta beharrak bigarren plano batean geratuz. Gure geletako protagonistak ikasleak izan behar dira. Ezin daiteke ahaztu ere heldua ez da heldu gisa jaio (umea eta bere esperientziak dira heldua sortzen dutenak). Haurtzarora izugarri zaindu behar dugun etapa da, izan ere, hor eraikitzen da heldu horrek gerora izango duen nortasuna. Haurrak entzun behar ditugu eta errespetu osoz eta maitasun osoz haien bidelagunak izan.

Periodo sensibleen ezagutza

Montessori pentsamendu batetik abiatuta, ezinbestekotzat hartzen da garapen faseen ezagutza. Periodo sensibleak, haurtzaroran zehar igarotzen diren aldiak edo periodoak dira, zerbait konkretuaren lorpena eskuratzeari mugatzen direnak. Haurrak inkonizienteki aspektu batzuekin oso erakarrita sentitzen dira mugatutako epe batean (hizkuntzaren adibidea 0-3 etapan). Hizkuntzaren periodo sensiblean ume bat gela baten barruan utziko bagenu bakarrik, hizkuntzarekiko inongo estimulaziorik gabe, ez luke hizkuntza garatuko. Hizkuntzaren periodo sensiblea igarotzean, posible izango litzateke beste hizkuntza bat ikaslea, baina nekez, periodo sensiblearen barruko epe horretan ikasiko lukeen bezala. Lehen hezkuntzako etapa, soziala da izatez. Zenbatetan ikusten ditugu ikasleak banaka eserita haien mahai eta aulkietan? Askotan ezjakintasunagatik, lege naturalen kontra egiten dugu irakasleok zein hezitzaileok.

Hortaz gain, neurozientzia ere aipatu beharrean gaude. Ezinbestekoa da irakasleak garen heinean, garunaren funtzionamendua ezagutzea eta garunak nola ikasten duen jakitea ere bai.

Irakaslearen papera

Irakasleak ez du erakusten, umeak dira deskubritu egiten dutenak beharrezkoak diren materialak haien eskura jartzen baditugu. Honetarako, ezinbestekoa da ditugun estrukturalak handitzea eta formakuntza jasotzea. Sistema tradizionalaren seme-alabak bagara, estruktura berdina errepikatuko dugu gure ikasleekin (hezkuntza ez dakigulako beste modu batean ulertzen eta gauzatzen). Umeak dira benetan irakasleak. Beraiek deskubritu

egiten dute eta guk deskubrimendu horretan, akonpainamendua egin behar dugu. Hori izan behar da gure rola, gure helburua.

Lan-giro prestatua

Gure lan giroek, bertan emango den hezkuntza jardunerako prestatu behar ditugu. Umeek dituzten beharrak asetzeko oinarritu behar dira (erabili behar ditugun materialen kokapena zaindu behar dugu, umeen tamainara egokituta, materialen pisua kontutan hartuz, dauden garapen fasea kontutan hartuz etab.). Ikasleen autonomia eta askatasuna bultzatu nahi badugu, alderdi hauek asko zaindu beharko ditugu. Lan-giroak estetikoki politak eta armonikoak izatea ere garrantzitsua izango da eta noski, garbiak eta ordenatuta egotea.

Mendigoiti I.P.

Mugimendua

Mugimendua eta kognizioa oso harremanatuta daude eta mugimenduak pentsamendua eta ikaskuntza areagotu ditzake. Hortaz, gure geletan mugimendua sustatu beharko dugu. Lehen hezkuntzan bereziki oso barneratuta daukagu ikasle bakoitzak bere mahai propioa izan behar duela eta ia beti hor dagokiola lana egitea. Pasiloa ere erabil dezakegu lan eremu bezala, ikasleek ere lurrian egin ditzakete lanak alfonbrak erabiliz, etab.

Aukeraketa librea

Ikasleek normalean ez dute aukerarik ia ezer erabakitzeko gure gelen barruan. Irakasleak izaten ohi gara zer egin behar den, noiz egin behar den eta nola egin behar den erabakitzen dugunak. Printzipio honekin hori puskatu nahi dugu, izan ere, ikaskuntza areagotzen da pertsonen haien bizitza kontrolpean dutela sentitzen dutenean.

Bizitza aukeraketa oinarritzen denez, ikasleek haien erabakiak hartzen ikasteko, denbora guztian aukeratu eta erabaki behar dute. Ezin dute ikasi obedientziaz edo besteen jarraibideak jarraituz soilik eta eskoletan, aukeraketa libre hau sustatu beharko litzateke. Aukeraketa, noski, muga eta disziplina marko baten barruan egin behar da.

Adinak nahastea

Urte berean jaiotzeak nekez esan nahiko luke gure ikasleen interesak, motibazioak, gaitasunak etab. maila berdinean kokatzen direnik. Ikasleek, berdinen artean ikasteko erraztasun handiagoa izateaz gain, adin ezberdinetako ikasleak nahastuz kooperazioa bultzatu egiten da honela lehiakortasuna gutxituz.

Hezkuntza sistemaren barruan kokatzen den berrikuntza proiektu baten esperientzia

Askotan pentsa dezakegu, aldaketa ezin daitekeela sistemaren barruan dauden eskoletan eman. Garbi dago zailtasunak badaudela: administrazioaren eskakizunak handiak, ratioa, irakaslegoaren formakuntza maila etab. Dena den, aldaketa eman behar bada eta jendarte hobea baten bila ekiten badugu, aldaketa gutako bakoitzaren barruan eman behar da lehenengo, eta gero, gure esparruan saiatu beharko gara aldaketa hori aurrera eramaten. Sistemaren barruan edo kanpoan, baina beste norabide bat hartu behar dugula garbi ikusita, aurten Mendigoiti eskolan aritu naiz lanean. Mendillorri auzoan kokatutako D ereduko ikastetxe publikoa da, azken urteotan, erreferentzia lortu duena beste hezkuntza jardun batean sinisteagatik.

Proiektuaren hastapena

Eskola, metodologia aldaketarekin hasi aurretik, ikaslerik gabe geratzen ari zen. Haur Hezkuntzan aritzen ziren irakasle batzuek hasia zuten jadanik aldaketa prozesua haien geletan. Aldaketa nahi horrek, Lehen Hezkuntzako etapan lanean ari ziren irakasle batzuegan erroto zuen ere bai. Eskola itxi beharko zutela onartuta, azken urte horietan haien "ametsetako" eskola aurrera eramatea erabaki zuten. Baina eskola ez zen inoiz itxi eta gaur egun ere beste hezkuntza mota batean sinistuz aurrera egiten ari da.

Proiektua profesionala izateaz gain, pertsonala ere bada. Hezkuntza Komunitatearen inplikazioa oso handia izan da (familiak, auzoko gazteak, etab.) eta proiektua aurrera eramateko, irakaslegoaren inplikazio maila handia ere beharrezkoa da noski.

Funtzionamendua ikastetxe mailan

Kontutan hartu behar dugu 300 ikasle baino gehiago dituen eskola publikoa dela eta horietariko ikasleen erdia Haur Hezkuntzako ikasleak direla. Ikasle kopurua asko handitzen ari da eta 23-24 ikasle daude gela bakoitzean batz bestea. Hortaz gain, aurten, ia klaustro osoa berria da. Honek ez du inondik inora esan nahi, egoera honetan dauden eskoletan beste modu bateko hezkuntza emateko aukera ez dagoenik.

Funtzionamenduari dagokionez, egun bakoitzean sei lan saio ditugu eta bi patio. Orduz jarraia dute gure ikasleek 9:00 etatik arratsaldeko 14:00 arte irauten duena. Lan saioak luzatzeko asmoz, bi saioa antolatuta egiten da eguna eta ez banaka, ohiko eskoletan egiten den bezala.

Eskolan proiektua egiten da lana, adin ezberdinetako ikasleak nahastuz tailerrak egiten dira (bi orduz astean lau egunetan) eta beste proposamenen artean, Montessori materialak daude eskolan hezkuntza praktika aurrera eramanez ahal izateko.

Funtzionamendua ziklo mailan

Blokeka egiten da antolaketa:

- Haur Hezkuntza (3 urte, 4 urte eta 5 urte)
- LH 1.2 eta 3. mailak (lehenengo blokea)
- LH 4. 5. eta 6. mailak (bigarren blokea)

Bloke bakoitzean dauden ikasleak nahastu egiten dira astean lau egunetan 2 orduz egun bakoitzean tailer ezberdinak aurrera eramateko. Maila bateko erreferentzia gela

Mailako ikasleen erreferentzia gela. Bertan ere botanikako tailerrak egiten dira.

Mailakoen erreferentzia gela. Bertan geografía eta historia tailerrak egiten dira.

tailer batetarako erabiltzen da eta tailer horrekin tematizatuta dago. Hona hemen bi adibide:

Funtzionamendua gela mailan

Ikasgai bakoitzeko planilla bat prestatzen du irakasleak urteko programazioarekin (ikasle bakoitzak berea dauka eta irakasleak berea, bertan ikasle bakoitzak landu duenaren kontrola eramateko). Bertan Montessori materialekin egin beharreko aurkezpenetaz gain, beste euskarriak erabilia planteatu ditzakegun sakontze ariketak sartu beharko genituzke (liburuetakako sakontze ariketak, ordenagailuekin egin ditzakegunak etab). Azken batean, irakasle bakarria ezin daiteke egon 24 ikaslerekin hamaika gauza ezberdin egiten aldi berean.

Modu honetan, ikasle bakoitzak erabakitzen du zer landu nahi duen. Banaka, binaka edo taldeka lan egitea erabakitzen dute eta horrela, autonomia, ardura, erabakiak hartzea eta motibazioa lantzen dira beste gauza batzuen artean. Gainera, bakoitzaren lan erritmoa eta aniztasuna errespetatu egiten da, esparru guzti hauek Curriculumak aipatu egiten dituelarik.

Astero, ikasle bakoitzak egin duen lanaren kontrola eramaten du (oreka eramateko). Horretarako irakasleak lan segimenduaren orri bat prestatzen du, ikasleek ostiralero betetzen dutena. Bertan, egin diren lanen segimendua egiteaz gain, ikasle bakoitzak balorazio pertsonala egiten du, horrela zer ikasten ari den hausnartzeko, hobetzeko esparrurik duen edo ez ikusteko eta indarguneak eta ahulguneak identifikatzeko. Astero, hurrengo asterako helburu bat markatu egiten du ikasle bakoitzak. Horrela, ikasle bakoitza bere hezkuntza prozesuaren jabe da. Beraientzako ikasten dute ez beste inorentzako eta metakognizioa lantzeari denbora eskaintzea oso garrantzitsua da.

Familia eremuan ematen den erantzuna

Azken urteotan, hezkuntza komunitatearen sektore handi bat, hezkuntza eremuan eman beharreko aldaketa aldarrikatzen ari da. Konturatu gara gure hezkuntza sistema zaharkitua dagoela eta ez diola erantzuten gaur egungo ikasleek dituzten beharrei.

Hezkuntza komunitatearen barne, familiak oso garrantzitsuak dira. Familiek sinisten dute proiektuan, dena den, beste modu batean lan egiteak, bereziki goiko zikloetan, mesfidantza eta ziurtasun eza eragiten die familia batzuei.

Ulergarria bada ere, garbi eduki behar duguna da orain arte jarraitu dugun hezkuntza metodoari buruzko indikatzaile guztiek gaizki egiten ari garela esaten digutela dela. Hortaz, gure hezkuntza jardunean aldaketak eta berrikuntzak aurrera eramatea izango da benetazko aldaketa bat bermatuko duen gauza bakarra.

Ondorioak

Jendarte justoago bat daukagu irabazteko. Pertsona kritikoak, libreak, autonomoak eta erabakitze eskubidea dutenak heztea izan beharko litzateke gure helburua. Horretarako, gure gaurko hezkuntza praktika zalantzan jarri eta beste bide batzuk praktikan jartzeari ekin beharko genioke gure beldurrak, ziurtasun ezak eta mesfiantzak alde batera utzita. Soilik estruktura berriak aurkituz eta praktikara eramanez lortuko ditugu emaitza ezberdinak. Hamaika modu daude hori egiteko, hamaika pentsamendu, teoria edo metodologia. Pozgarriena, hezkuntza munduan ematen ari den aldaketa geldiezin dela ikustea da eta ahal dudan neurrian, nire hazia jartzen saiatzen ari naiz helburu horren bila.

Ikasleen aniztasunari erantzuna emateko tailer inklusiboak

Arizkungo eskola publikoa

Miren Aleman Arrastio, Ana Cubero Galarregui, Gotzone Elizegi
Narbarte, Miren Inda Jorajuria, Arantxa Zabaleta Alduntzin
cparizku@educacion.navarra.es

Eskola osoari egokitutako proiektua da. Eskolaren espazio, denbora, metodologia eta antolaketa berrantolatu, eskolako ikasle guztiak osotasunean, talde gisa, konprenitu eta horren arabera ikasleendako tailer desberdinak sortu. Ikasleak, haurrak direla kontsideratu, jolastu behar dutela kontuan hartuz eta batez ere, beren beharrezko mugimendua errespetatuz. Ikasleak ez taldekatu adin edo zikloaren arabera, baizik eta aske utzi interesa duten guneak esploratuz eta goxo dauden ikasleekin interaktuatuz, duten adina kontuan hartu gabe, errespetua, elkar-laguntza eta beren ikaskuntza erritmoa errespetatuz eta diren bezala onartuz.

Gako-hitzak: Inklusibitatea, motibazioa, mugimendua, askatasuna, aniztasuna, elkarren arteko ikaskuntza, erritmoa, interesa, denbora.

Testuingurua

Arizkungo eskola, Nafarroako iparraldean kokaturik dagoen landa eremuko eskola da. Eskola ttikia da, hiru unitate dituena:

- Haur Hezkuntza osoa gela batean: 9 ikasle.
- Lehen Hezkuntzako 1go, 2. eta 3.maila bertze gela batean: 10 ikasle.
- Lehen Hezkuntzako 4., 5. eta 6.maila bertze gela batean: 14 ikasle.

Eskolan bagaude: 3 tutore, ingelerako maistra (ibiltaria), orientatzailea (ibiltaria) eta gorputz hezkuntzako maistra (ibiltaria) eta zuzendari kargua duena.

Urdazubi-Zugarramurdi eta Baztango herrietako eskolek koordinazioan lan egiten dugu. 13 eskolek elkarrekin lan egiten dugu. Proiektu amankomunak eginez, ateraldi eta kanpaldi komunak burutuz eta plan desberdinak elkarrekin egiten ditugu.

Azken urte hauetan ikasleek akademikoki duten presioa sentitu dugu, bai ere irakasleek presio berbera somatu dugu eta eskolak hartu duen erritmo eta dinamika aldatu nahi izan dugu. Eskola osotasunean sentitu nahi dugu, denak ongi konponduz, bizikidetzaz arazoei eta bizitzakoei, azken finean, irtenbidea emanez.

Ikasleak hurrak direla oroitarazi nahi dugu, zailtasunak edota bertze erritmo bat duten ikasle horiei erantzun eta testuinguru desberdinak aurkeztu, dituzten gaitasunak baloratzeko asmoz, aske sentitzeko aukera emanez.

2017-2018 ikasturtean eskolako maistrak aldaketarako premia sentitu genuen. Eta transformaziorako lehen pausoak eman genituen:

1. Eskolako maistren formakuntzarekin hasi giñen: Zizurkilen dagoen San Millán eskolako ate irekietara joan giñen eta "landa eremuko eskolen aniztasunaren tratamendu inklusiboa" ikastaroa burutu genuen. Honetaz gain, autoformakuntzarekin hasi giñen (dokumental, artikulua eta liburuak irakurtzen eta elkarrekin gogoeta egiten).
2. Ikasleekin lehen batzarra izan genuen. Ikasleak gure ardatza izanik, beraiek izan ziren protagonistak eta beraiekin hasi genuen eskolaren transformazio fisikoa.
3. Udalarekin ere bilerak izan genituen: laguntza eskatu genien, pintaketa lanak egiteko eta altzari astunen lekualdaketa egiteko...
4. Gurasoekin bilera orokorra egin genuen: eskolan genuen asmoa eta zergatiak azaltzeko, beren zalantza, kezka eta beldurrak entzuteko.

Proiektuaren helburuak

Proiektuaren helburu nagusia hauxe da: ikasleen lengoai ezberdinak azaleratzeko aukera ematea.

Baina helburu nagusi honetaz gain bertze hainbat garatu egiten dira, hala-nola:

- Beharrak eraginda, ume bakoitzaren jakinminak eraginda, edukiak tailer guztietan eta uneoro ateratzea.

- Gaitasunen garapenean zirutasuna lortzea. Bere burua ezagutzen joatea, norberak bere interesak ezagutzea eta aukera izatea horiek garatzeko.
- Bakoitza den bezala onartzea eta bizitza errealarako prestatzea.
- Bizikidetzako arazoei irtenbidea ematen ikastea.
- Eskola eta familiem arteko harremana estutzea.
- Eskola eta udalaren arteko lankidetzatza bultzatzea.
- Metodologia egokitzea, eskola inklusiboa lortzeko.
- Eskolaren espazio, denbora eta antolaketa berrantolatzea.

Proiektuaren antolaketa

Gure proiektua eskola osoari dagokio. Antolaketa desberdina da goizetan eta arratsaldetan, nahiz eta, bai goizekoa nola arratsaldekoa elkar lotua egon.

Goizetan, ikasleak taldeka daude, bakoitza bere gelan, dagokion tutorearekin. Proiektua lan egiten da, Zugarramurdi-Urdazubi eta Baztango herrietako eskolakoekin koordinatuz.

Arratsaldetan ez dago gelarik, ez dago mailarik, TAILERRAK daude. Bortz tailer antolatutako, (Zizurkilgo eskolako antolaketari jarraikiz, beti ere gure eskolara, testuingurura eta baliabideetara egokituz):

Bortz tailer badaude ere, eskolako giza baliabideak direla eta, arratsalde bakoitzean 3 tailer irekitzen dira. Ikasle bakoitzak, (3-12 urte bitartekoak), aukeratzen du zein tailerrera

joanen den, bere interesaren arabera, adina eta maila kontuan hartu gabe. Ikasle guztiek astean zehar tailer guztietatik pasa behar dute eta tailerrez aldatzeko gutxienez 30 minutu egon behar dute aukeratutako tailerrean. Haur hezkuntzako ikasleekin malguagoak gara. Ingelerako maistra dagoen tailerra ingelesez egiten da eta ortziral arratsaldeko tailer guztietan gaztelaniaz egiten da. Tailer bakoitzean dekalogo bat idatzi dugu, bete beharreko arauak azalduz. Maistra bakoitza tailer baten arduraduna da. Tailer guztietan, uneoro baloreak, hizkuntzak, gaitasun digitala, sormena eta ekimena lantzen dira.

Tailer bakoitzaren berezitasunak azalduko ditugu:

1. Mugimendu tailerra

1. Mugimendu tailerra

Jolas sinbolikoa eta mugimenduzko jolasak lantzen dira batik bat. Gorputz hezkuntza eta gorputz adierazpenarekin erabat loturik dago.

2. Arte tailerra

Arte hezkuntza eta matematika lantzen da batez ere. Material eta baliabide desberdinak ikasleen esku uzten ditugu, beren interesetatik abiatutako produkzioa egiteko. Azken

produzkitoki ez diogu garrantzirik ematen, prozesu, sormen eta interakzioari baizik. Mais-trak proposamenak egiten ditugu eta ikasleei laguntza eskaini, behar baldin badu.

3. Sukal-zientzia tailerra

Bai sukaldaritzan, nola zientzian matematika lantzen da batik bat, bai ere idazketa.

Sukalde batek ematen dizkigun baliabide guztiak probesten ditugu ikaslen interesa piztu eta garatzeko. Edozein errezeta, esperimentu egiteko lehenbizi informazioa bildu behar dute eta instrukzio testua idatzi. Hori burutu gabe, ezin dute aurrera egin.

Tailer hau zailenatarikoa da. Hasieran janariarekin lanean aritu baziren ere, 2. eta 3. hiru hilekoan zenbait aldaketa egin behar izan genituen eta zientzia eta esperimentazioari bidea sortu. Egun, sukaldaritzan hilabetean behin eskaintzen dugu: eskola osoarendako gosari osasungarriak antolatuz.

4. Liburutegi tailerra

Irakurketa-idazketa lantzen da batik bat. Gozamenez irakurtzea da helburu, bakarka, binaka, talde txikian, handian. Ipuinak, testuak edo interesa duten gaiaren inguruan idazten dute, ordenagailuz edo eskuz. Askotan sukal-zientzian egin nahi duten esperimentua liburutegian idazten dute. Tailer honetan egiten ditugun inteerekin liburu ibiltaria osatzen da.

5. Zurgindegi tailerra

Tailer honetan matematika eta sormena lantzen da batez ere. Egurrak, okumenak eta blokeek ematen dizkiguten baliabide guztiak probesten ditugu. Eskolak behar dituen materialak edo altzariak bertan egiten dira: apalak, liburutegiko sofa, muntaiak...

Tailer hauetaz gain, hainbat ekintza ere burutzen ditugu.

- **Batzarrak.**
Astelehen arratsaldean eta ortziral arratsaldean burutzen dira. Astelehen eta ortziral arratsaldean eskolan sartu bezain pronto denak mugimendu tailerren elkartzera gara. Bertan, ikasleek jendearen antzinean solasteko gaitasuna garatzen dute. Bakoitzak nahi duena kontatzen du. Maistrok batzuk haiek probesten ditugu eskola mailan eman beharreko informazioa eskaintzeko: irteera baten informazioa, tailer aldaketak, atsedendaldiko liskar bat argitzeko... etab.
Ortziral arratsaldeko tailerren postari zorionsuko mezuak banatzen dira. Gainera, ortziral arratsaldeko batzarra eta tailerrak gaztelaniaz burutzen ditugu.
- **Postari zorionsua.**
Eskolako pasabidean postari zorionsuaren posta-kutxa dago, papera, arkatz, boligrafo eta aulkiekin. Astean zehar ikasleek postari-zorionsuan mezu positiboak idazten dituzte. Bakoitzak erabakitzen du nori idatziko dion eta zer idatziko duen, baldintza baxarra positiboa izan behar dela. Eta arestian erran bezala, ortziralreko batzarrean banatzen dira.
- **Irakurketa ozenak.**
Ortzegunetan, 13:00etan, eskolako panel informatiboan maistrok eskaintzen ditugun 3 irakurketa ozenen izenburuak eta non izanen diren idatzita egoten dira. Ikasle bakoitzak aukeratzen du zein irakurketa entzun nahi duen eta bertara joaten da 13:00etarako. Irakurketaz gozatzeko aukera ematen du: helduak irakurtzen du. Irakurketak gaztelaniaz, euskaraz, ingeleraz eta frantzesez eskaintzen dira. Irakurketa batzuk lu-

zeak dira, hilabeteetako iraupenarekin, bertze batzuk motzak, egunean bertan akitzen direnak.

- Irteera amankomunak.

Baztanek eta Arizkungo herriak ematen dizkigun aukera guztiak probesten ditugu irteerak egiteko. Naturaz eta askatasunak gozatzeko aukera izaten dugu irteera hauekin.

Irteera batzuk helburu finkoa dute: familia batek duen zurgindegia bisitatzea gure zurgindegia osatzeko asmoz, proiektuaren arabera irteerak informazioa biltzeko... Bertze irteera batzuk, aldiz, ez dute helburu finkorik. Irteerak oso aberasgarriak dira, autonomia eta elkabizitza asko lantzen delakoz.

Ebaluazioa

Tailerren ebaluazioari dagokionez puntu anitz argitu behar dira. Alde batetik, eskolako maistra bakoitza tailer baten arduraduna da eta bertako txukuntasunaz eta material beharretaz arduratzen da. Gainera, maistra bakoitzak egokitzen zaion tailerreko behaketa eta erregistroa egiten du. Tailer bakoitzean koaderno bat dago eta bertan, egondakoen zerrenda eta gertatutako idazten da, (zertan dabil, norekin, laguntzarik eskatu duen...). Ondoren, maistra bakoitza, arduraduna den tailerraren koadernoko erregistro guztiak driven idazten ditu.

Bertzetik, astero klaustro osoa biltzen gara tailerren inguruko aferetaz, zalantzetaz edo arazoez solasteko. Talde bat gara eta konponbideak, zalantzak eta kezak denentean bilatzen saiatzen gara. Hiruhileko bakoitzean, ebaluaketa tradizionalaz gain, tailerrei buruzko bertze ebaluaketa bat egiten dugu. Horretaz gain, gurasoeekin izaten ditugun bileretan beren seme/alabek tailerrean egindakoaren eta bitzutakoaren berri ematen diegu.

Maistren autoformakuntza

Hamabostean behin klaustro osoa bildu egiten gara, aldez aurretik adostutako pedagogiari buruzko liburu baten hausnarketa eta gogoeta egiteko. Liburua etxean irakurtzen dugu eta taldean, liburuan agertutako gakoak, aipamenak eta zalantzak argitzen ditugu.

Autoformakuntza honetan, gure eskolako klaustroa ezezik, gure ildoak garatu nahi duten Urdazubi-Zugarramurdi eta Baztango herri eskoletako hainbat irakasle ere parte hartzen dute.

Irakurritako liburuak hauexek dira

Los niños y las niñas piensan de otra manera. Francesco Tonucci.

40 años con ojos de niño. Francesco Tonucci.

La familia, la primera escuela de las emociones. Mar Romera.

La escuela que quiero. Mar Romera.

Elogio a la educación lenta. Joan Domenech Francesch.

Como una novela. Daniel Pennac.

Educar para ser. Rebeca Wild.

Ondorioak

Proiektu hau oso proiektu sakona da, denbora eta inplikazioa handia eskaini beharrekoa. Aberasgarria eta emankorra, bai ikasleengan, nola familia eta maistregan. Proiektu hau ez da urte bateko proiektua baizik eta denboran jarraitzen duena.

Arizkungo klaustroak argi du: Proiektu honek dinamikoa era malgua izan behar duela, prozesuan zehar aldatzen eta garatzen joango eta gure eskolaren, ikasle eta familien erritmora egiten joango dena.

Argiarekin esperimentatzen

Patxi Larrainzar IP, Iruñea

Amaia Etxeberria Gartxitorena. Entzumena eta
hizkuntzako irakaslea, Patxi Larrainzar IP, Iruñea
aetxebeg@educacion.navarra.es

Haur Hezkuntzako bigarren zikloko ikasleak argiaren bidez esperimentatzen aritzen dira. Irakasleok bidelagun garelarik eta haurra protagonista izanik, berdin arteko lan kooperatiboa sustatzea da proiektuaren erronka nagusietako bat. Bestetik, metodo zientifikoaren bidez hausnarketara bultzatzen duen proiektua da esku artean duguna.

Hitz gakoak: Argia, esperimentazioa, hausnarketa, metodo zientifikoa, lan kooperatiboa.

Testuingurua

Patxi Larrainzar ikastetxe publikoa Iruñea iparraldeko Arrotxapea auzoan dago. Auzo hau hiriko aitzinenetakoa da eta berriki arte nagusi izan dira baratzak, fabrika eta tailerrak, etxebizitzekin batera.

Gure eskolako identitate printzipioak honako hauek dira, hau da, gure ikastetxea honelakoa da: euskalduna eta eleanitza, inklusiboa, hezkidetzaila, parte-hartzailea, bertzailea eta jasangarria.

Haur Hezkuntzako ikasgelak txoko desberdinetan antolatuta daude. Txokoak gela barruan dauden espazioak dira. Bertan jolas eta ekintzak aurrera eramateko material zehatzak, haurren esku daude eta banaka edo talde txikian aritzeko aukera ematen dute. Txoko bakoitzak bere material didaktiko propioa, bere funtzioak eta bere arauak ditu. Ikasleek jolastu, ikertu eta aztertu egiten dute. Hau da, txokoetan modu natural batez ikasten dute. Metodologia honen bitartez garatzen diren gaitasunak hauek dira:

- Autonomia.
- Erabakitze eta aukeratzeko gaitasuna.
- Banaka edota taldeka lan egiteko gaitasuna.
- Elkarbanatzeko gaitasuna.

- Besteen lanarekiko eta partekatzen den espazioarekiko errespetua izateko gaitasuna.
- Arauak betetzeko gaitasuna.

Antolaketa honek banakako arreta ematea eskaintzen du.

Txoko batzuk aldakorrek eta beste batzuk finkoak izaten dira, haurren beharrei erantzuteko edota lantzen ari diren gaietara lotuta. Gehien erabiltzen direnak hauek dira:

- Jolas sinbolikoaren txokoa.
- Eraikuntza txokoa.
- Logika-matematika txokoa.
- Plastika txokoa.
- Liburutegi txokoa.

Metodo zientifikoa gure gelan txertatu nahi genuen, haurren garapena bultzatzeko, dagoeneko genituen txokoak aberastuz.

Hobekuntza proposamena

Haurrak txikiak direnetik mundua ulertzen hasten dira; ikertzen, esploratzen, esperimentatzen... Horrela, ikaskuntza prozesuaren protagonistak bihurtzen dira.

Argia haurren eguneroko bizitzan dagoen elementua da. Argiak esperimentatzeko, ikertzeko, eraikitzeko, hausnartzeko, galderak planteatzeko, erabakiak hartzeko, inizatiba izateko, liluratzeko eta harritzeko aukera ematen du.

Haurrentzat oso erakargarria den elementua da eta tresna ezin hobea ikaskuntza aktiboa bultzatzeko, hau da, "egiten ikasteko". Hori dela eta, eskoletan geroz eta gehiago erabiltzen ari den baliabidea da, erabilera eta onura asko dituelako.

Duela bi ikasturte, Patxi Larrainzar ikastetxeko Haur Hezkuntzako geletan argiarekin esperimentatzeko argi mahaia erosi genituen. Hasi ginenean, konturatu ginen, material berri bat gelan sartzeko hau erostea ez zela nahikoa. Hori ikusita, hurrengo ikasturtean gure programazioan (helburuak, edukiak, ebaluazioak...) txertatu genituen. Euskarri horiekin ekintza anitzagoak planteatzeko momentuan, material desberdina izatearen beharra ere sumatu genuen. Argiarekin lan egiteko aukera ematen duten materialak behar genituen eta ikaskuntza egoera desberdinak antolatzeo aukera ematen zituztenak.

Material desberdinak izanik, ikaskuntza estilo ezberdinak aintzakotzat hartzen direla bermatzen da. Era honetan, aniztasunari erantzuteko aukera izan genuen, inklusibitatea ziurtatuz.

Helburuak

Helburu orokorrak

Nork bere burua ezagutzea eta autonomia pertsonala

1. Bere buruaz irudi egokia eta positiboa osatzeko gaitasuna, besteekiko harremanen eta norberaren ezaugarrien, ahalmenen eta mugen identifikazioaren bidez eta autoestimazioko eta autonomia pertsonaleko sentimenduak garatuz.
2. Bere gorputza, haren elementuak eta funtzio batzuk ezagutzeko gaitasuna, jardun eta adierazteko aukerak ezagutzeko eta keinu eta mugimenduak gero eta zehatzago koordinatu eta kontrolatzeko.
3. Bere sentimenduak, emozioak, beharrak edo lehentasunak identifikatzeko gaitasuna, hala nola haiek besteei azaldu eta komunikatzeko, besteenak ere identifikatuz eta errespetatuz.
4. Eguneroko bizitzako arazoak konpontzeko ohiko jarduerak eta eginkizun errazak modu autonomoan egiteko gaitasuna; horrela, autokonfiantzako sentimendua eta ekimenerako gaitasuna handitu eta bere oinarrizko beharrak asetzeko estrategiak garatuko ditu.
5. Bere jokabidea besteen beharretara eta eskakizunetara egokitzeko gaitasuna, errespetuko, laguntzako eta lankidetzako jarrerak eta ohiturak garatu eta mendetasuneko nahiz nagusitasuneko jokabideak baztertzeo.

Ingurua ezagutzea

1. Beren ingurua modu aktiboan aztertu, egoera eta gertaera esanguratsu batzuei buruzko interpretazioak egin eta horiek ezagutzeko interesa izateko gaitasuna.
2. Gero eta modu egokiagoan eta pozgarriagoan besteekin harremanetan jarri eta jokabide sozialeko arauak pixkanaka barneratu eta beren jokabidea horietara egokitzeo.
3. Abilezia matematikoetan hasteko, elementuak eta bildumak funtzionalki manipulatu, haien ezaugarriak identifikatu eta haien arteko taldekatze, sailkapen, hurrenkera eta kuantifikazio harremanak ezartzeko.
4. Natur ingurunearen oinarrizko osagaiak eta haien harreman eta aldaketa batzuk ezagutu eta baloratzeko, hura zaindu, errespetatu eta kontserbatzeko erantzukizuna hartzeko.

Hizkuntzak: Komunikazioa eta irudikapena

1. Hizkuntza erabiltzea ikasi, irudikatu, komunikatu, gozatu eta ideiak eta sentimenduak adierazteko; ahozko hizkuntza besteekin harremanetan egon eta bizikidetzatza erregulatzeko bide gisara baloratzea.
2. Sentimenduak, nahiak eta ideiak adieraztea bai ahozko hizkuntzaren bidez, bai beselako hizkuntzen bidez, eta beren asmora eta egoerara hobekien egokitzen dena aukeratzea.
3. Beste haurren eta helduen mezuak ulertu eta hizkuntzekiko jarrera positiboa izatea.
4. Hizkuntza desberdinetan azaldutako arte lanak ezagutzen hasi eta teknika batzuk erabiliz irudikapen eta adierazpen artistikoko jarduerak egitea.

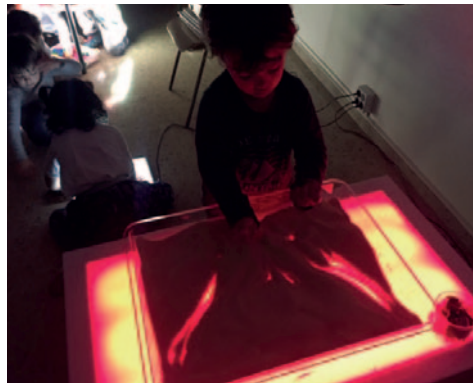
Helburu didaktikoak

- Argia eta iluntasuna desberdindu.
- Argi iturri desberdinak eta beraien ezaugarriak aurkitu.
- Material desberdinek eman ditzaketan ehundura, forma eta gardentasunak ezagutu.
- Kolore eta materialen nahasketa prozesuak egin.
- Begi-esku pertzepzioaren garapenean lagundu.
- Talde lana sustatu eta finkatu.
- Umeen arreta handitu.
- Sentsazio desberdinak esperimentatu.
- Kolore eta materialen nahasketa prozesuak egin ematen diren aldaketak ikusteko.
- Material natural desberdinen ezaugarri fisikoak ezagutu eta konposizio libre eta artistikoak sortu.
- Norberaren aukerak baloratu, adierazpen-forma edo era berriak erabiliz.
- Berezko eta besteen ekoizpenak estimatu, pixkanaka esanahia erantsiz.
- Hipotesiak egin, azaldu, argudiatu, errespetatu, baloratu... Eta hauek, errealitatean egiaztatuz.
- Ondorioak atera, azaldu...

Edukiak eta jarduerak

Edukiak

- Argi naturala eta artifiziala.
- Iluntasuna: argiaren falta.
- Argitasuna eta iluntasuna desberdintzea.
- Itzalen propietateak.
- Hipotesiak egitea, hauek egiaztatuzeko esperimentazioaren bidez gozatzea.
- Objektu opak, garden eta zeharrargien sailkapena.
- Argiaren deskonposaketa: ortzadarra.
- Koloreen nahasketa.
- Argiaren fisika. Argi izpiaren norabidea, intentsitatea, aldaketak, efektuak... proposamenak eta ondorioak egitea, aukera ezberdinak aztertu eta argudiatzea.

Jarduerak

- Argi mahaia (HH1., 2. eta 3. mailan).
- Eguzkiaren argiarekin jolasean (HH2. mailan).
- Iluntasunaren kuboia (HH 3. mailan).

Haur hezkuntzako gela guztietan argi txokoa jarri genuen. Txoko honetan materiala desberdinak jarri genituen eta urtean zehar gehitzen joan ginen. Ekintza hauekin talde lana bultzatu genuen.

Jardueraren deskribapena:

Jarduera guztiak aurrera eraman genituenean egitura berdina erabili genuen:

- Asanbladan denon artean txoko honetako arauak finkatzen genituen.
- Materialaren aurkezpena egiten genuen.
- Irakaslearen laguntzaz, hipotesiak planteatzen genituen eta gerta zitezkeen ondorioak adierazten genituen.
- Taldeka, txokora joaten ziren.
- Materiala libreki manipulatzeko, esperimentatzeko zuten.
- Asanbladan jardueraren emaitzak behatzen ziren.

Metodologia

Haurra berea den ikaskuntza prozesuaren bideratzaile nagusia da. Irakaslea bidelaguna da eta hurrek dituzten aurreko esperientziak eduki berriekin harremanetan jartzen laguntzen die.

Gure metodologiak globalizazio printzipioa, ikaskuntza esanguratsua, jolasa, afektibitate eta aktibotasuna du oinarri. Aniztasuna kontutan hartzen dugu, haur bakoitzak daukan garapena onartzea garrantzitsua da, interes, gaitasun desberdinetara egokituz.

Bestalde, hurrek elkarri eragiten, ezagutzak lortzea aproposa da. Elkarrengandik ikasten dute.

Ikaskuntza zientifikoa jakin-minatik sortzen den prozesua denez eta hurrek ezagutzeko eta ulertzeko gogoia eta beharra dutenez, gu metodologia zientifikotik abiatzen gara. Gure helburua, ezagutza ereduak sortzeko estrategia ezberdinak erakustea da. Ikasten ikasiko dute.

Faseak eta denboralizazioa

Maila guztietako gela bakoitzean argi txokoa jarri genuen eta bertako materiala aldatuz joan zen. Zikloan elkarlanean jarduten jarraitzen dugu eta modu koordinatu batean materiala trukatzuz joan ginen, hurrek material ezberdinarekin esperimendu zezaten. Modu honetan ziurtatu genuen ikasle orok argiarekin zerikusia duen materiala frogatzeko aukera izan zuela eta argi txokoa ez zela errepikakorra izan.

Ikasleen parte-hartze eta

Proiektu honetan ikasleen parte-hartzea oinarrietako bat da. Proposatutako jardueretan haiek dira protagonistak, irakasleok bidelagun garelarik.

Gure ustez, parte-hartzeak bi esparru hauek eratu behar ditu: alde batetik, onarpena, begirunea, ikasle bakoitzaren identitatea preziatzea eta honen ongizaterako kezka eta, bestetik, besterekiko eta besterentzako harremanetarako begirunea eta kezka (adiskidetasuna, laguntasuna eta berdinen arteko laguntza).

Horregatik, ikasleen elkarreraginak pisua du, berdinen artean lan eginez ikasten dutela sinisten dugulako eta hori horrela izan dadin bultzatzen dugu.

Ikasle aktiboak, iniziatibadunak, erabakiak hartzen dituztenak eta hauen ondorioen erantzuleak... nahi ditugu eta horretarako haien inplikazioa erabatekoa izan behar du. Ikasleek, haien ekimenen bidez, gelakideei laguntzen diete.

Irakasleok haiek animatzen eta motibatzen saiatzen gara, baina hurrek izan behar dute ekintzen jabe.

Proiektua ebaluatzeko prozedura eta

Ebaluazioa irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan ezinbestekoa dugun tresna da. Ezinbestekoa dela diogu, prozesu honetan ebaluazioaren bidez dauden lorpen eta zailtasunak antzematen ditugulako. Bestetik, traba horiek nola landu edota hobetu erakusten digu, zailtasunak lorpen bihur daitezten.

Ikaslea ebaluatzerako orduan, esan beharra daukagu, ikaslea bera bere osotasunean hartzen dugula, testuingurua aintzat hartuz. Honetaz gain, ikasle bakoitzaren ikaskuntza erritmoa eta estiloari ere erreparatzen diegu, proiektuan moldaketak egin behar badira, haurrei egokituz.

Sarreratxo honen ostean, proiektu honetan ebaluatzeko erabiltzen diren irizpide eta prozedura azalduko ditugu.

Ebaluazio irizpideak:

Aurretik aipatu dugun bezala, haur bakoitzaren garapena zein den antzemateko balio du ebaluazioak, ikasle bakoitzaren erritmoa eta bilakaera zeintzuk diren ere zehazten laguntzen digularik. Horretarako, ebaluazio irizpide hauek zehaztu ditugu:

- Argia eta iluntasuna desberdintzen ditu.
- Argi iturri desberdinak eta beraien ezaugarriak aurkitzen ditu.
- Material desberdinekin esperimintatu du.
- Kolore eta materialak nahastu ditu.
- Talde lanean parte hartzen du.
- Arreta handitzen du.
- Sentsazio desberdinak esperimintatu ditu.
- Konposizio libre eta artistikoak sortu ditu.
- Norberaren aukerak baloratu ditu.
- Berezko eta besteen ekoizpenak estimatu ditu.
- Hipotesiak egin, azaldu, argudiatu, errespetatu, baloratu... ditu. Eta hauek, errealitatean egiaztatu ditu.
- Ondorioak atera eta azaldu ditu.

Haurren ikaskuntza prozesuaz aparte, irakaslearen hezkuntza praktika ere ebaluatzen dugu. Horretarako irizpide hauek kontutan hartzen ditugu:

- Euskara, bermatzen dela esango dugu, jarduerak burutzerakoan erabiltzen den hizkuntza euskara denean.
- Inklusibitatea, bermatzen dela esango dugu haur guztiak, bere gaitasun eta baldintzak direnak direla, proposatutako jardueretan parte-hartzea ziurtatzen denean.
- Autonomia, bermatzen dela esango dugu haurrak era autonomoan materiala era egokian erabiltzeko baldintzak ematen badira, hau da, irakaslearen laguntzarik gabe (hasieran izan ezik).
- Ikasketa kooperatiboa (IK/KI), bermatzen dela esango dugu, proposatutako jardueretan ikasleen arteko elkarlana ematen denean.
- Bizikidetzeta, bermatzen dela esango dugu, ikasgelako giroa ona denean. Horretarako, ikasleek haien artean izan ditzaketen liskarrei ongi kudeatzen erakutsiko diegu, hasieran irakasleak lagunduz, baina behin hau irakatsita haien artean moldatuz.
- Motibazioa, bermatzen dela esango dugu ikasleak gogo onez parte-hartzen badute proposatutako jardueretan.
- Hezkidetzeta, bermatzen dela esango dugu, sexu eta genero rolak alboratzen direnean eta pertsonaren garapen integrala ematen denean. Horretarako irakaslearen era guztietako bazterkeria eta genero-indarkeria gaitzetsiko dira.

Prozedura

Irizpide hauek aintzat hartuta, irakasleak jarduerak ebaluatzeko hainbat iturri ditu. Batetik, berak behaketa sistematiko partehartzailea burutzen du proiektua ematen den momentuan. Bestetik, batzarrean eta haurrak ekiten ari diren momentuan ere bai, proiektu honen inguruan haiekin elkarrizketak egiten ditu. Horrela, haurren iritzia, ekarpenak, zailtasunak jasotzen ditu. Eta azkenik, familien ikuspegia banakako elkarrizketan jasotzen da, proiektuak haurrarengan egin duen eragina azaltzeko beste iturri bat bezala.

Proiektua martxan dagoen bitartean, behaketa eta elkarrizketa hauen emaitzak aztertzeko proiektuan inplikaturako irakasle arteko bilerak egiten ditugu. Modu honetan espero da, ebaluazio jarraia ziurtatzea, antzematen diren indargune eta zailtasunak agerian gelditzeko eta proiektua egokitzuz (HOBETUZ) joan ahal izatea.

Ikasturte bukaeran, proiektuaren balorazioa biltzeko asmoz memoria osatu genuen.

Ondorioak

Orokorrean proiektuaren balorazioa oso baikorra izan da, proiektuaren hasieran planteatu ziren helburuak lortu egin zirelako. Txoko berri honek ikasleengan esperimintatzeko interesa eta gogoia piztu zuen eta ikasleak gero eta autonomoagoak ziren materiala ezagutu ahala. Modu honetan, metodo zientifikoa gure geletan txertatzeko era landu genuen.

Ikasturte honetan, espazioari dagokionez, aldaketa eman da gure proiektuan eta esperimintazio gelak antolatu ditugu mailaka. Esperimintazio gela berrietan argi txokoaz gain, beste txoko batzuk ere antolatu ditugu, adibidez, trasbaseak, sentsoriala, heuristikoa, magnetismoa lantzeko txokoak...

Orain esperimintatzeko aukerak zabaldu dira baina metodologia, irakasle eta ikasleen parte-hartzea eta ebaluazioa berdina da.

Irakasleok txokoak, materiala, antolamenduaren, hau da, proiektuaren hausnarketak elkarrekin, modu koordinatu batean egingo ditugu. Datorren ikasturteetarako hainbat hobekuntza ditugu egiteko eta horretan arituko gara, baina programazioetan proiektua txertatu genuenez, honek aurrerantzean ere bide bat izanen duela ziurtatuko digu. Proiektua praktikan jartzean ohartu gara zeintzuk diren egin beharreko hobekuntzak eta

horretan dihardugu. Dena dela, malgutasunez eginiko proiektua izanik, aldaketak egiteko ez dago inolako arazorik.

Bide batez, uste dugu “Argiarekin esperimentatzen” proiektua oso baliagarria dela tresna pedagogiko bezala, ikasleek esperimentazioaz gain, Haur Hezkuntzan hain garrantzitsuak diren garapenerako gaitasunak lantzen dituztelako tresna honen bidez. Ikasleek interes handia erakutsi dute gaiaren inguruan eta oso gustura aritu dira bertan lanean. Hipotesiak sortzeko ere balio izan du eta asanbladan behin baino gehiagotan errepikatu den gaia izan da. Horretaz gain, materialak lagunduta, beste gai batzuk lantzeko abiapuntua izan da txoko hau, eta horregatik ere oso aberasgarria izan da proiektua.

Nire auzoa, nire jolastokia

C.I. Escuela de Educadoras y Educadores-Hezitzaile Eskola I.I.
José Fermín Antxordoki Dukay, María Julia de Pablo Ezcurra,
Ainhoa Navarro Rubio

Jolas libreko espazio bat elkarlanean sortzea Hezitzaile Eskola ikastetxe integratuko patioan (Ezpeleta Jauregia), elkarlaneko eraldaketa prozesu baten bidez, zentro horretako irakasleek koordinatuta eta Iruñeko Alde Zaharrean dauden eragileen parte hartzearekin: hiritarrak, teknikariak eta administrazioa; bereziki 0-6 urteko hezkuntza etaparako diseinatua.

Gako-hitzak: baterako sorkuntza, elkarlana, jolas librea, ikaskuntza-zerbitzua, berrikuntza pedagogikoa, espazioa, haur hezkuntza.

Sarrera

Gure proiektuaren xedea Ezpeleta Jauregiko patioa eraldatzea izan da; patio horretan dago, hain zuzen, Hezitzaile Eskola II, eta gainera, Frantzisko Deuna Ikastetxe Publikoko haurrek ere patio horretan ematen dute jolasaldia, jolasteko eta elkar topatzeko leku gisa.

Proiektuetan oinarritutako bi motatako metodologiatan datza gure proiektua: batetik, berrikuntza pedagogikoko proiektuen esparrukoa da, eta bestetik, ikaskuntza zerbitzuko proiektuen barnean ere badago.

Kolektibotasuneranzko begirada batetik abiatzen da, eta haurrentako jolastokiei buruzko ikerketaren eta hobekuntzaren garrantzia ere hartzen du ardatz (bereziki, 0-6 urteko haurrei dagokienez). Ikastetxeko irakasleok ongi ulertzen dugu alderdi horien garrantzia, eta entitate publikoak eta herritarrak lankidetzan aritzeko prozesu bat bultzatzen dugu, betiere espazioa eraldatzeko eta patio hori erabiltzeko ekintza komunitario bat gauzatuta.

Espazioa hirietan

Hirien konfigurazioa, herritarren partaidetza eta horien administrazioa berriz pentsatzera eramaten duen elkarrizketa bat dago. Gure auzoek egiturazko eraldaketa multzo baten zuzeneko inpaktua pairatzen dute. Garai aldaketa bat da, hirietako espazioarekin lotuta dagoena, eta aldaketa prozesu soziokultural horrek ibilbide pertsonal eta kolektiboak finkatuko ditu. Ibilbide horiek askotariko eragileak ezagutu beharra ekarriko dute eurekin, baita horiek arazo publikoen agenda politikoan sartzea ere. Baliabideak egotearekin edo ez egotearekin lotutako arazo bat da, eta alderdi sozialari gagozkiola, halako arazoetarako konponbideak elkarrekin asmatzeko kulturatik ez egotearekin lotutakoa (Brugué, 2009).

Haurren bizipenari dagokionez, Tonuccik hau nabarmentzen du: «hiri giroaren zati-katzea eta arriskugarritasunak galarazi egiten die haurrei beren garapen kognitibo, emozional eta sozialerako funtsezkoak diren esperientzia batzuk bizitzea» (Tonucci, 2015).

Espazioa eskoletan

Eskola osoko espazioak aukera eman behar die haurrei ikertzeko, esperimintatzeko, beren burua probatzeko eta elkar topatzeko. Nolanahi ere, maiz topatzen ditugu ikasgela itxiak dituzten eskolak, arbelera begiratzen duten ikasmahaiez eta zementuzko jolastokiz beteak (Frantzisko Deuna ikastetxe publikoa, kasu), maldarik eta naturarik gabeko jolastokiek, non askotan futbol zelaiak espazio gehiena hartzen baitu. Horrelako tokiek ez dute jolas aberasgarri, irudimentsu eta askotarikorik, eta honenbestez, ez dituzte behar bezala betetzen haurren premiak.

Bestalde, genero berdintasunari gagozkiola, «espazioaren erabilera ez da berdintasunezkoa, eta normalki ikusezina diren botere harremanen arabera funtzionatzen du; botere harreman horiek ezinbestean aldatu behar dira, banakoen artean sexuaren arabera tratatu desberdintasunak betiketuko baitira bestela» (Marina Subirats eta Amparo Tomé, 2010).

Tokien berrikuspenak pizten duen interes horri dagokionez, Nafarroako Eskola Kontseilua horren inguruko ahaleginak egiten ari da; izan ere, NEKeren urteko jardunaldiak gai horri buruzkoak izan ziren 2018an, eta «Hezkuntza eta Espazioa 2018» izeneko monografia bat argitaratu zen.

Partaidetza prozesuak

Hasiera-hasieratik iruditu zaigu proiektu hau abiarazteko modua ikasketa zela. Horri dagokionez, proiektuaren fase guztiak partaidetza prozesuen bidez gauzatu dira, eta herritar guztiei irekita egon dira prozesu horiek; familiek, administrazio publikoek, bi ikastetxeetako irakasleek eta Hezitzaile Eskola Ikastetxe Integratuko ikasleek hartu dute parte batez ere; nabarmentzekoa da Hezitzaile Eskola Ikastetxe Integratuko ikasleek izan dutela proiektuaren koordinazio nagusia gauzatzeko ardura.

3-6 urteko haurren partaidetza ere azpimarragarria da, bilduriko 465 jolas proposamenetako 101 egin baitituzte.

Iruñeko Alde Zaharraren auzoaren testuingurua

Ezpeleta Jauregia XVIII. mendeko eraikina da, Iruñeko kale Nagusian dagoena; kale Nagusian daude gaur egun, baita ere, Nafarroako Urrutiko Hizkuntza Eskola Ofiziala eta Nafarroako Eskola Kontseilua, gure eskolaz gain.

Ezpeleta Jauregiko jolastokiaren eraldaketa, honenbestez, oso testuinguru komunitario zehatz baten barnean kokatuta dago, Iruñeko Alde Zaharraren barruan, hain zuzen. Oso auzo berezia da Iruñeko Alde Zaharra, eta 11.000 bat pertsona bizi dira bertan gaur egun; Alde Zaharreko bizilagunak etengabe daude harremanetan, batzuetan errazak ez diren harremanetan, guneari ematen zaizkion beste erabilera batzuekin; izan ere, hirigune historiko den aldetik, ostalaritza eta turismo baliabide ugari ditu Alde Zaharrak. Azken 10 urteotan, Alde Zaharreko biztanleriak behera egin du, eta 5 urtetik beherako haurren artean islatu da beherakada hori hein handienera. Iruña osoan %6,53 jaitxi da 5 urtetik beherako haurren kopurua azken 10 urteotan; Alde Zaharrean, ordea, beherakada hori halako sei izan da: %38,21, hain zuzen.

Azken aldiko ezein azterlanetan ez da jaso bertz urte baino gutxiagoko biztanleriaren beherakada esanguratsu hori eragin duen kasuistika. Alabaina, ongi dakigu zaila dela hain haur txikiak heztea zaila dela egokia ez zaien ingurune batean. Horregatik, benetan jolas askerako lekuak falta direla atzeman dugu, batik bat, adin tarte horretako haurrendako lekuak. 2016-17ko eta 2017-18ko ikasturteetan, Hezitzaile Eskolako Haur Hezkuntzako eta Animazio Soziokultural eta Turistikoko zikloetako ikasleek auzoan jolaserako dauden lekuak aztertu zituzten. Halaber, 2017an Aldezar elkarteak diagnostiko bat egin zuen, eta gure ikasleen azterlaneko emaitza berberak izan zituen diagnostiko hark: jolaserako leku egokiak falta dira auzoan.

Bi eskolen arteko konexioa

2013-14ko ikasturtean, Hezitzaile Eskola –Gizarte eta Kultur Zerbitzuak lanbide arloko prestakuntza ematen duen Ikastetxe Integratua– Ezpeleta Jauregira aldatu zen. Hori gertatu zenean, lankidetzeta estua sortu zen gure eskolaren eta Frantzisko Deuna ikastetxe

publikoaren artean; izan ere, Haur Hezkuntzako goi mailako zikloa eskaintzen du gure zentroak, eta ikastetxe publiko horretako ikasleak Haur Hezkuntzako bigarren zikloko eta Lehen Hezkuntzakoak dira. Heziketa ziklo horretako ikasleak jolas jarduera ugari egiten hasi ziren Frantzisko Deuna eskolako Haur Hezkuntzako ikasleekin Ezpeleta Jaurregiko jolastokian eta ikastetxean bertan.

Ikastetxe publikoak ikusi zuen haurrentako toki atseginagoa behar zuela, eta horregatik, 2016tik aurrera gure patioa jolastoki gisa erabiltzen hasi ziren erregularitasunez Haur Hezkuntzako eta Lehen Hezkuntzako ikasleak. Horrek aukera eman zigun jauregiko patioa ahalmen handiko toki gisa baloratzeko, auzoko haur txikiek jolas askerako baliatzeari zegokionez.

2018ko martxotik maiatzera ekintza ugari egin ziren lurraldean, jolasaren gaiaren inguruan. Batetik, Haur Hezkuntzako goi mailako zikloko ikasleek egindako ikerketa baten bidez, haur txikienek eta horien familiek Alde Zaharreko plaza eta parkeak zenbateraino baliatzen zituzten kalkulatu zen. Orobat, ekintza komunitario bat ere egin zuten Animazio Soziokulturaleko goi mailako zikloko ikasleek eta Aldezar Elkarteak, Alde Zaharrean haurrentako jolastoki eta aisiarako toki egokiak falta zirela sentsibilizatzeko (hautzaroari buruzko 2017ko diagnostikoan oinarrituta zegoen dena).

Bi ikastetxeen arteko harremana ona izanenez eta jolas eta topaketarako leku egokiak sortu behar zirela ondorioztatu genuenez, proiektu hau garatzen hasi ginen.

Jolasa, proiektuaren oinarria

Hemendik atera zen jolas askea eraldaketa pertsonal eta kolektiborako erreminta gisa baliatzeko ideia; hala, pertsonen garapenerako garrantzitsutzat jo behar da jolas askea, bereziki, haurra oso txikia denean. Jolas askeak aukera ematen die haurrei ongi pasatzeko, beren buruarekin eta ingurunearekin ongi erlazionatzeko, esperimintatzeko, beren burua probatzeko, ikertzeko, erronkak gainditzeko, erabakiak hartzeko eta beste hainbat gauzatarako. Jolas askearen bidez, ikasten ahal dute haurrek, eta hazi egiten dira. Jolasteko baliabideak izan behar dituzte eskura haurrek; izan ere, premia hori dutenez, horretarako eskubidea dute. Horregatik, jolasa izan da proiektu honen ardatz gisa jokatu duen ingurune elementua, proiektuaren jatorria eta helburua.

Kálló eta Balogen hitzetan (2013), «haurrentzat, jolastea funts-funtsezko premia da. Garapen etapa bakoitza kontuan izanik, haur baten bizitza jolas hutsean datza ia erabat».

Proiektuaren helburu orokorrak

- Hezitzaile Eskola Ikastetxe Integratuaren patioa jolas librea faboratzeko toki gisa eraldatzea, Haur Hezkuntzako eta Animazio Soziokulturaleko goi mailako zikloetako lanbide heziketako ikasleen prestakuntza dinamikekin loturik.
- Ezpeleta jauregiko patioa eraldatzeko partaidetza prozesuaren garapenean esku hartu duten komunitateko hainbat eragile eta instituzio elkarlanean aritzeko guneak sortzea.
- Jolasari eta haren ahalmenari buruz kolektiboki hausnartzea, auzoko biztanleen artean inklusio prozesuak faboratzen dituen hezkuntza garapenerako elementu gisa duen ahalmenari buruz, alegia.

Metodologia

Haur Hezkuntzako eta Animazio Soziokultural eta Turistikoko goi mailako heziketa ziklo-etako ikasle eta irakasleek garatu dute proiektua. Hezkuntza berrikuntzako proiektuen barnean abiarazi da; horri esker, aldaketak txertatu ahal izan ditugu ikasleen ikaskuntzan eta sinergia bat sortu da zerbait berria sortzearen, sorkuntza prozesu beraren eta prozesuaren bidez hobekuntza bat ekarri behararren artean; prozesu hori guztia garatu eta aplikatu den testuinguruaren arabera izan da (García-Peñalvo, 2016). Beste esparrua ikaskuntza eta zerbitzu solidarioko proiektuen garapenarekin lotuta dago, eta hezkuntza eta gizarte premia bat estaltzeko ekintza komunitario bat egitea ekarri du berekin; ikasleen ikaskuntza eta komunitateari emandako zerbitzua –Frantzisko Deuna ikastetxe publikoari eta, orokorrean, Iruñeko Alde Zaharreko haurrei emandako zerbitzua– konbinatzen ditu.

Bi dimentsio izan ditu esku hartzeari dagokionez. Batetik, haurren jolasari buruzko ikerketa soziala, zeinaren protagonista nagusiak Haur Hezkuntzako goi mailako graduiko ikasleak baitira; bestetik, hausnartutakoaren arabera jolastoki baten diseinua kolektiboki eta komunitatean eraikitzeko partaidetza prozesua, zeinaren ikasle protagonistak Animazio Soziokultural eta Turistikoko goi mailako graduiko ikasleak izan baitira.

Participatory action research delakoaren printzipioak izan dira abiapuntu, eta hiru ardatz azpimarratu dira bereziki: ikerketa, hezkuntza eta mobilizazioa/ekintza; gainera, komunitatearen zati handi bat sartu da proiektu osoa garatzeko lanean.

PAR sistemari esker, heltze esanguratsurako aukera berriak izan ditugu, hezkuntza komunitatearekin zuzenean loturiko eragile guztien artean harremanak sortuz: irakasleekin, ikasleekin, familiekin, erakunde publikoekin eta auzoko biztanleekin. Helburua errealitatea aztertzea da, egoera hori –kolektibitateari eragiten diona– hobetzeko sortzen doan ekintzaren bitartez.

Beste ikerketa eta esku hartze soziokulturaleko metodo batzuingandik bereizten duen alderdirik nabarmenena zera da, komunitateko kideek aktiboki parte hartzen dutela ikerketa prozesuan eta ekintza kolektiboaren beraren garapenean.

Erabilitako partaidetza teknikak proposamenak biltzekoak (postontziak, esperientzia mahaia, jolasari behatzea eta partaidetza lantegiak) eta eztabaidatzekoak (argudioak emateko eta adostasun bidez proposamen esanguratsuenak aukeratzeko lantegiak) izan dira. Tresna guztiak funtsezko printzipio bat errespetatzean oinarrituta egon dira (bertan, partaide guztiak arazoa analizatzeko informazio eta erabaki iturritzat jo dira), baita baterako ekintzen bidez konponbideak aurkitzen laguntzean ere (Geilfus, 2000).

Txikienek ekarritako proposamenen artean baliotsuenak nabarmendu nahi ditugu, eta haurren parte hartzeari balioa eman nahi diogu. Haurren ideiak biltzeko, bi motatako erremintak baliatu ditugu:

- 0-3 urteko haurrei behatzea. Haur Hezkuntzako zikloa ikasten ari diren neskek zuzenean behatu zioten adin hartako haurren jolas askeari, Kumaldi hezkuntza taldean.
- Galdeketa eta elkarrizketa 3-6 urteko haurrekin. Haur Hezkuntzako zikloa ikasten ari diren neskek galdera bat egin zieten Frantzisko Deuna ikastetxeko adin horretako ikasleei –gure patioa jolastera etorri ohi direnei–: jolasteko zer material nahi luketen egotea leku hartan (irudiekin eta irudirik gabe, beren ideiak adieraztera bultzatzeko, ahalik eta gutxien baldintzatuta).

Partaidetza erreminten bitartez parte hartu zuten pertsonen, haurren, haien familien eta irakasleen 465 proposamen jaso ziren guztira.

Jasoriko proposamen guztien artean, 255 hautatu ziren, proiektuaren hasieran ezarritako irizpide tekniko, ekonomiko eta teorikoak –jolas askea askatasuna, plazera eta autonomia faboratzen dituen eta naturarekin harremanetan egotea errazten duen elementu aktibo, dibertigarri eta irudimenekotzat jotzearen ingurukoak– betetzen zituztenak.

Proposamen horiekin guztiekin, eztabaidatzeko lantegiak egiten genituen; horietan, 29 hautatu ziren azken proposamen gisa, eta horien artean beste hautaketa bat egin zen: azkenean 15 proposamen aukeratu ziren; 15 proposamen horiek eman diote bide gure patioaren behin betiko diseinuari, jolas askerako toki gisa.

Proiektuaren onuradunak eta parte hartzaileak

Proiektuaren onuradun nagusiak Haur Hezkuntzako eta Lehen Hezkuntzako haurrak dira, gaur egun jolasaldiak Ezpeleta Jauregiko patioan ematen dituztenak. Frantzisko Deuna ikastetxeak 2018-2019 ikasturtean Haur Hezkuntzako zikloari buruz (A eta D ereduak) emandako datuen arabera, 140 haurrek baliatzen dute jolasaldian Ezpeleta jauregiko patioa. Horiez gain, Lehen Hezkuntzako lehen, bigarren eta hirugarren mailetako taldeek –bi hizkuntza ereduetaoek– ere erabiltzen dute leku hori; laburbilduz, guztira 290 haurrek baliatzen dute Ezpeleta jauregiko patioa.

Prestakuntza dimentsioari dagokionez, berrikuntzako eta ikaskuntza eta zerbitzuko proiektua dela kontuan izanik, ikaskuntza prozesu honen onuradunak 4 irakasle eta bi heziketa ziklotako 4 ikasle talde dira guztira:

- Animazio Soziokultural eta Turistikoko zikloaren 1. maila: 18 ikasle.
- Haur Hezkuntzako zikloaren 1. maila, euskaraz: 20 ikasle.
- Haur Hezkuntzako zikloaren 1. maila, gaztelaniaz: 20 ikasle.
- Haur Hezkuntza (online): 40 ikasle (lankidetzeta).

Proiektuan sartutako eragileak

Ekimen hau Hezitzaile Eskola Ikastetxe Integratuan sortu zen, zehazki, ikastetxe horretako bi heziketa ziklotan: Hezitzaile Eskolako Haur Hezkuntza eta Animazio Soziokulturala; ekimenak Frantzisko Deuna ikastetxe publikoa eta hezkuntza komunitate osoa inplikatzeko zuzenean: zuzendaritza, Haur Hezkuntzako irakasleak eta ikasleak, gurasoen elkartea eta familiak.

Hasiera-hasieratik, Aldezar Elkarreak, Kumaldi hezkuntza errespetutsuko taldeak, pertsona indibidualak eta administrazioaren erakundeek ere lagundu dute: Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentuak, Iruñeko Udalaren Garapen Komunitarioko Alorrak eta Kultura eta Hezkuntza Alorrak eta Nafarroako Eskola Kontseiluak, hain zuzen.

Sareko eta komunitateko lana antolatzeke, hiru egitura nagusi izan ditugu:

Batetik, Talde Eragile (TE) bat eratu zen, proiektua garatzeko interesa duten pertsonaz osaturiko talde misto bat: boluntario indibidualak (amak), gizarte ehuneko ordezkariak, irakasleak eta ikasleak. Etabaidatzeko, proposamenak egiteko eta erabakiak hartzeko eginkizunak izan dituzte, betiere gauzaturiko ekintzen garapenaren gainean, eta proiektu osoari zuzeneko jarraipena ere egin diote. Aldian behin bilerak egin dituzte, zehazki, bi edo hiru astean behin.

Bestalde, Jarraipen Batzorde (JB) bat ere eratu zen, TEko ordezkariak, gizarte ehuneko ordezkariak eta administrazio publikoetako teknikariak osatua egon dena. CSren eginkizun nagusia proiektuan egiten joan diren ekintza eta lan guztiak baliozkotzea izan da, baita TEko ekintzak antolatzeke ildo orokorreari buruz erabakitzea ere. Hiru aldiz bildu dira prozesu osoan: hasieran, erdian eta bukaeran.

Eta hirugarrenik, lanak garatzeko, Talde Tekniko baten laguntza ere izan dugu; Hezitzaile Eskolako lau irakaslez osatuta egon da, lanketa faseetan lagun egin duten bi heziketa zikloetako irakaslez osatuta, hain zuzen. Egiteko teknikoak izan dute, eta proiektu osoaren garapena bultzatzeko talde gisa eratu dira, ziklo horietako ikasleekin batera. As-tero bildu dira.

Proiektuaren faseak eta tenporalizazioa

1. Fasea: abiapuntua (2018ko urria-abendua)

- Talde teknikoa itxuratzea.
- Funtsezko eragileekin harremanetan jartzea.
- Txosten diagnostiko bat lantzea.
- Partaidetza prozesuaren mugez planteamenduari buruzko lana.

2. Fasea: proiektua diseinatu eta planifikatzea (2019ko urtarrila eta otsaila)

- Partaidetza prozesua diseinatzea.
- Lehen topaketa jarraipen batzordearekin.
- Komunikazio plana diseinatzea eta martxan jartzea.
- Proiektua aurkezteko jardunaldia.
- Talde eragilea abian jartzea.

3. Fasea: tokia partaidetzaren bidez diseinatzea (2019ko martxoa eta maiatza)

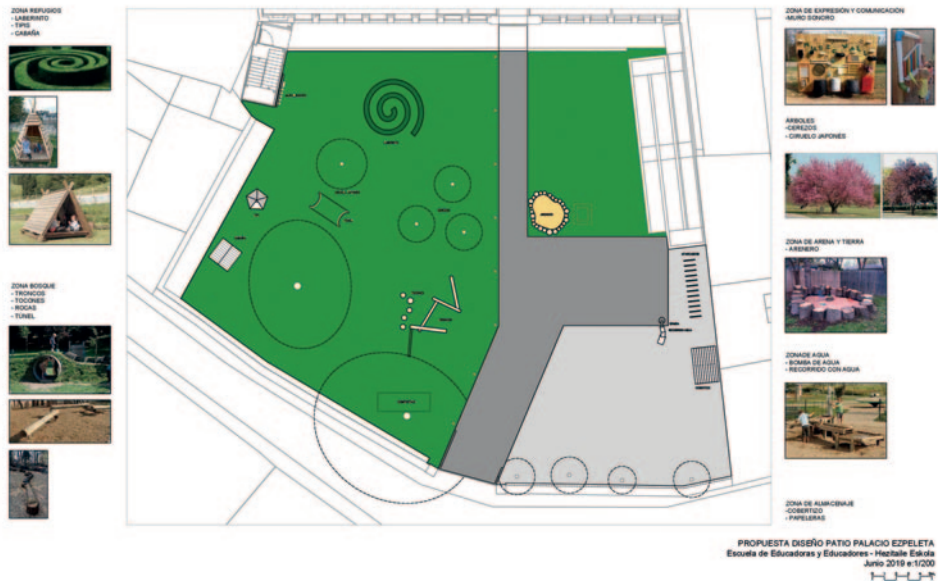
Martxoan proposamen fase bati hasiera eman zion proiektuak; fase hartan, parte hartzeko dinamika batzuk garatu ziren zuzenean inplikaturik dauden pertsonekin –haurrekin, famuliekin, hezitzaileekin eta abarrekin–, patioan gauzatu beharreko ekintzen inguruan ahalik eta proposamen gehien biltze aldera.

Hauek izan dira dinamika horiek:

- Martxoan eta apirilaren hasieran
 - Esperientzien mahaia eta world caféa.
 - Postontziak ipintzea Frantzisko Deuna Ikastetxean, liburutegian eta Auzoenean (2019ko martxoa).
 - Jolasari behatzeko guneak (Haur Hezkuntzako jolasaldiak).
 - Lantegia Frantzisko Deuna ikastetxeko hezitzaileekin.
 - Bi lantegi Haur Hezkuntzako ikasleen gurasoekin.
- Apirilaren bukaeran eta maiatzaren hasieran
 - Bigarren topaketa jarraipen batzordearekin.
 - Proposamenak analizatzea. Proposamenen lehen analisisa egitea eta talde teknikoak proposamenak berrikustea.
 - Eztabaida topaketak. Bi lantegi patioa diseinatzeko.
- Maiatzean
 - Patio aurreproiektu bat lantzea (arkitekto taldea).
 - Iritziak eta iradokizunak jasotzeko jardunaldia.
 - Patioaren azken diseinu proiektua.
- Hirugarren topaketa jarraipen batzordearekin.

4. Fasea: proiektuaren ebaluazioa (2019ko ekaina)

Proiektua ebaluatzea, ikasleen ikaskuntzen ikuspegitik, betiere prozesuari eta planoaren gaineko diseinuari dagokienez.

5. Fasea: obrak egitaritzea (2019ko ekaina-abendua)

- Administrazio kudeaketak egiteko eta egitaritze lizentziak lortzeko aldia (2019ko ekaina-abendua).
- Tokia fisikoki eraldatzea, lehen fasea (2019ko abendua).

6. Fasea: proiektua amaitzea (2020ko urtarrila-maiatz)

- Tokiaren eraldaketa fisikoa, bigarren fasea.
- Prozesuaren eta produktuaren azken ebaluazioa egitea.
- Patioa inauguratzeko eguna.

Gaur egun, proiektua obrak egikaritzeko fasean dago. Arrazoi ekonomikoak direla eta, egitaritze hori bi fasetan egingen da; lehen fasea 2019ko abenduan egin zen eta bigarrena, berriz, 2020an egingen da. Halaber, azken ebaluazioa eta patioaren inaugurazioa geratzen dira.

Proiektuaren ebaluazioa

Bi bideri jarraitu die proiektuaren ebaluazioak. Batetik, prestakuntzako ebaluazioa, Haur Hezkuntzako eta Animazio Soziokultural eta Turistikoko heziketa zikloetan inplikaturik egon diren ikasleen irakaskuntza/ikaskuntza prozesuari behatzeko, betiere atzeraelkadura mekanismoen bitartez. Horretarako, aldi behingo topaketak egin dira ikasgelan, eta proiektuaren garapen osoari heldu zaio topaketa horietan, baita birdoitzeak egin ere ikasleen esku hartze prozesuetan (zortzi hilabeteko iraupena izan dute prozesu horiek); gainera, inplikaturiko irakasleek beste ebaluazio saio bat ere egin dute.

Bigarren dimentsioari dagokionez, komunitarioagoa izanen da eta bi motatako ebaluazioetan kontzentratuko da. Batetik, amaierako ebaluazio bat, behin obrak amaitu ondoren eginen dena, eta bestetik, inpaktu ebaluazio bat, proiektuak hartzaileengan –Haur Hezkuntzako ikasle eta irakasleengan, familiengan, gizarte ehunean eta abarretan– izan duen eragina neurtuko duena, betiere erabili eta handik gutxieneko denbora tarte jakin batera.

Horrez gain, beharrezkoa izanen da ebaluazio ekonomiko bat egiteko aukera kontuan izatea, zehazte aldera zenbaterainoko efizientzia izan duen ekimenak, erdietsiriko emaitzen eta erabiliriko baliabideen arteko erlazioari dagokionez. Ebaluazioaren bigarren dimentsioa ez da gauzatu oraindik. Ebaluazioaren berandutze horren kausa nagusiak zerkusia du patioa egokitzeko obren egikaritzea atzeratu izanarekin; izan ere, egokitzapen obrak atzeratu izanak zuzenean berandutu du proiektuaren amaiera. Alderdi hori gauzatzeko geratzen da, baina datozen hilabeteetan eginen dela aurreikusten dugu.

Proiektuaren ondorioak

Aurreikusiriko helburuetatik abiatuta, proiektuaren honako ondorio hauek planteatzen dira:

- Prestakuntza dinamikekin lotuta egon diren Hezitzaileen Eskolako ikasleek –jada hainbat aldiz esan dugun bezala, Haur Hezkuntzako eta Animazio Soziokultural eta Turistikoko goi mailako hezkuntza zikloetako ikasleek– lanbide gaitasunak benetako zerbitzuan sistematikoki aplikatzean funtsatutako prestakuntza bat egin ahal izan dute.
- Patioa eraldaketa fisikoko prozesuan –jolas askea sortzeko toki bihurtzeko prozesuan– dago bete-betean, eta erabiltzen hasi bezain laster atzeman genuen nola ari diren zabaltzen haurrendako jolas aukerak. Etxola eskalagarri bat, tipi bat, hareagune bat eta soinu horma bat ipini ditugu (patioaren azken diseinuan bildutako proposamenak), eta instalazio horien ondorioz, jada hasi gara atzematen haurrak jolas eta lorpen berriak –haurren garapena faboratzen dutenak– ari direla gauzatzen.
- Ezpeleta jauregiko patioa eraldatzeko partaidetza prozesuaren garapenean esku hartu duten komunitateko hainbat eragile elkarlanean aritzeko guneak sortu dira. Hainbat eragileren inplikazioa ez zen posible izanen gure proiektua egin izan ez bagenu; izan ere, proiektu horrek, bi heziketa zikloren hezkuntza berrikuntza batean oinarriturik, tokiko komunitatera gerturatzea eta tokiko komunitatea inplikatzea lortu du, elkarlan prozesu baten bitartez gertuko errealitatea eraldatzeko jomugarekin.
- Jolasari eta haren ahalmenari buruz kolektiboki hausnartu da, auzoko biztanleen artean inklusio prozesuak faboratzen dituen hezkuntza garapenerako elementu gisa duen ahalmenari buruz, alegia.
- Proiektua hedatu egin da, proiektuan egindako prozesu osoa biltzen duen eta edonork kontsultatzen ahal duen dokumentu bisual baten bidez.
<https://www.youtube.com/watch?v=9qogfwzEBFO>

Bibliografia

Brugue, Q., *Una administración que habla es una administración que piensa. Participación ciudadana para una Administración deliberativa*, Gobierno de Aragón, 2009.

García-Peñalvo, F.J., *En clave de innovación educativa. Construyendo el nuevo ecosistema de aprendizaje*, 2016.

Geilfus, F., *80 Herramientas para el Desarrollo Participativo*, IICA-Holanda, 2000.

ALDEZAR elkarteak, *Diagnóstico de la infancia y la juventud del Casco Viejo de Pamplona*, 2017.

Kálló, É eta Balog, G., *Los orígenes del juego libre*, Ed. Pikler-Lóczy, Hungría, 2013.

I Plan Municipal de Infancia y Adolescencia/Iruñeko Haur eta Nerabeendako I. Plana. 2018-2022, Iruñeko Udala,

<https://erabaki.pamplona.es/processes/PlanMunicipalInfanciaPamplona>

Tonucci, F., *La ciudad de los niños*, Ed. Graó, 2015.

Subirats, M eta Tomé, A., *Balones fuera: reconstruir los espacios desde la coeducación*, Ed. Octaedro, 2007.

Nire eskolako patioa... berezia da

Eraiki dezagun jolastoki dibertigarri, inklusibo eta osasungarri bat

San Miguel HLHIP, Noain

Rakel Pardo del Burgo

Proiektuaren koordinatzailea eta Noaingo San Miguel HLHIPko

Gorputz Hezkuntzako irakaslea

rpardode@educacion.navarra.es

Berrikuntza proiektu honen oinarria da gure jolastokiak izan behar duela topaketarako espazio bat, jarduera motorren bat egiteko, elkarrekin bizitzeko, esperientziak eta ezagutzak trukatzeko... bestela esanda, "hezteko eta hazteko espazio bat", horretarako hezkuntza-komunitate osoa inplikatur.

Gako-hitzak: jolastokia, osasungarria, aniztasuna, integrala, jasangarria, inplikazioa

Aurkezpena

Justifikazioa

Montaignek bere garaian eginiko baieztapenetik abiatuta, «*hobe da jolasleku bat eskolarik gabe, jolaslekurik gabeko eskola bat baino*», esaten ahal dugu patioa dela, zalantzarik gabe, ikasleek egiazki nola jokatzeko duten behatzeko toki bakarra. Jolas orduan izaten dute ikasleek askatasun gehien, eta, ikaskideekin harremanetan jartzen direnean, beren nortasuna eta gustuak azaleratzen dira. Horrenbestez, informazio interesgarria lortzeko leku ez ezik, haurrek beren gatazkak ebazten ikasteko toki ere bihurtzen da jolastokia. Horregatik, iruditzen zaigu gure ikastetxean patio edo jolastokien proiektu bat behar dela uste dugu, hainbat arlo lantze aldera: gozatzeko eta emozioak kudeatzeko gaitasunak hobetzea, bizikidetzaren hobetzea, hezkuntza sostengua behar duten premia bereziko ikasleentzako inklusioa erraztea, eta patioan aisialdi, ikaskuntza eta entretenimendu baliabide gehiago jartzea.

Jolasaldia sistematizatu gabeko unea izan ohi da, ikasleek beren artean erlazionatze-koa, non ebatzi beharreko egoerak sortzen diren. Askotan, gatazkak sortzen dira haurren artean, eta kostatu egiten zaie gatazka horiei asertibotasunez erantzutea. Hori da, hain zuzen, gure proiektuaren abiapuntuetako bat.

Bestalde, kontuan hartzen badugu jolasaldiak haurren emantzipazio, deskonexio eta gozamenerako une izan beharko lukeela, ikusten dugu gure zentroko ikasleek gaur egun ez dutela horretarako aukerarik.

Laburbilduz, ideia hori xede nagusizat hartuta sortu zen proiektu hau; hainbat ikas-turtetan abiarazteko planteatu zen gure proiektua (fase bat baino gehiago izanen ditu), hariak eta ikastetxean finkatzen den arte; zehazki, 1. fasea 2017-2018 ikasturtean hasi zen, 2. fasea aurreko ikasturtean egin zen, eta arrakastaz garatzeko, hezkuntza komunitate osoak ahalik eta gehien inplikatu beharko du.

Egoeraren analisia

Hasi baino lehen, beharrezkoa izan zen proiektuaren abiapuntuko egoera analizatzea, nola instalazioei dagokienez hala patioari ematen zaion eskola erabilerari gagozkiola. San Miguel HLHIPren jolastokiaren egoera, nire ustez, pixka bat berezia zen, aukera handiak ematen baitzituen baina ez baitzegoen batere ongi aprobetxatuta. Gaur egun hainbat gune ditu jolasaldirako ezarrita; Lehen Hezkuntzako lehen eta bigarren mailako ikasleak gainerakoengandik bereizita daude eta, gainera, frontoi bat ere dugu, 2 esparru dituen. Egun euritsuetan, frontoia txandaka erabiltzen dute Haur Hezkuntzako edo Lehen Hezkuntzako ikasleek eta gainerako ikasleak (halako egunetan ez zaie tokatzen) beren ikasgelan geratzen dira.

Zorionez, gure eskolaren jolastokiak behar adina espazio du eta buelta ematen ahal zaio, gune batzuk ikasle guztientzat benetan interesgarriak izanen lirakeen toki bihurtuta eta, horrenbestez, gure jolastokiari izaera eksklusiboa emanda. Adibidez, ikastetxeko al-dapen eta zuhaitzien guneari –ikusten dugunari– erabilera ludiko/pedagogikoa ematen ahal zaio.

Berrikuntza proiektu honetan parte hartzen dugunok abiarazi nahi ditugu ikasleek eta irakasleek gure ikastetxeko jolasaldietarako iradoki dituzten ekintza eta proposamen batzuk. Proposamen horiek gure ikastetxe proiektuan bilduta daude eta, horregatik, beharrian horiek betetzeko berrikuntza proiektu bat garatzea erabaki da.

Proiektu horien bidez, ekarpen txiki bat egin nahi zaio gure ikasgelak eta ikastetxe publikoak hobetzeko borroka honi, aurretik gure kideko batzuek garatutako beste berrikuntza proiektu batzuen bidez jada egin zen bezalaxe.

Asmo nagusia izan da eta izaten jarraitzen du gure jolastokiak «iraultzea», ikasleek autonomia izan dezaten beren aisialdian lan egiteko, jolasaldietan sor litezkeen gatazkak al bait gehien murrizteko (ongi pasatzeko askoz ere aukera gehiago izaki), eta lankidetzaren alderdia agerikoagoa izan dadin ikasleei motibazio handiagoa emanen dieten jarduerak gehiago garatzea.

Proiektuaren alderdi berritzaileak

- Hezkuntza komunitate osoaren inplikazioa (klaustroa, gurasoen elkarteak, udalak, ikasleak eta abar).
- Ikasleak inplikatzeko, proiektuari berari ekarpenak eginez, aisialdia baliatzea izan ohi dituzten kezkek adieraziz.
- Elkarbizitza hobea egitea, gatazkak murriztea eta gatazkak bizi ikaskuntza gisa erabiltzea.
- Erabakiak hartzeko autonomia handitzea jarduerak garatzerakoan.
- Jarduerak garatzeko, material merke eta birziklatua baliatzea, ikasleen artean jarrera ez kontsumistak bultzatze eta jasangarritasuna faboratze aldera.
- Toki bereziak bilatzea, ikasleei esperimendazio eta aurkikuntzarako aukera ematez gain, sormena garatzea ahalbidetuko dietenak.
- Jarraipena eta ikastetxeko beste proiektu batzuekiko lotura: «Eskolan ikusiko dugu elkar» eta «Elkarbizitza laguntzaileak».
- Inklusioa sustatzea ikasle guztien beharrezan jarraituz.

Helburuak

Proiektuaren helburu nagusiak hauek dira:

1. Ikastetxeko ikasleen elkarbizitza eta horien arteko harremanak hobetzea eta gatazkak kudeatzea.
2. Jolastokia estetikoki hobetzea eta baliabide gehiagoren hornitzea, lan anitzeko guneak sortzea eta, horrenbestez, ikasle guztien kezkei erantzutea.
3. Ariketa fisikoa eta bizitza aktibo eta osasungarria sustatzea.
4. Jolas inklusiboak sortzea, ikasleei gustatzen eta interesgarriak iruditzen zaizkienak, eta ikasle guztiak jolasteko modukoak.
5. Birziklapena eta jasangarritasuna sustatzea, material birziklatuak landuz eta halakoek ematen dituzten aukerak ezagututa.
6. Ikasleei partaidetza eta erantzukizun handiagoak ematea.
7. Hezkuntza komunitate osoari lankidetzan aritzeko bidea ematea.

Metodologia eta tenporalizazioa

Metodologia

Orokorrean, metodologia aktibo eta partizipatiboa gauzatuko da, eta ikasleak izanen dira proiektu honen protagonista garrantzitsuenak.

Garrantzitsua da jakitea zein izanen diren gure proiektuari eutsiko dioten funtsezko borts elementuak: jolastokiko gune guztiak antolatzea, jolastokien panela –planteaturiko ekimenak bilduko dituena– lantzea eta ipintzea, jolastokirako ekimen eta baliabide berriak planteatzea, jolastokiei buruzko unitate didaktikoa diseinatu eta abiaraztea, eta arazoan ebazpenari heltzerakoan halakoak ikaskuntzatzat jotzea.

Faseak eta tenporalizazioa

Proiektu honek argi eta garbi bereizitako faseak gauzatuko ditu, garatu beharreko eduki denak modu sekuentziatu eta ordenatuan martxan jartzeko, koherentzia eta baliozkotasun bat erdieste aldera, huts egiten duten zatiak edo ukitu behar direnak berregin eta hobetzeko aukera izateko; izan ere, proiektuak etengabeko bilakaera eta aldaketa izan dezala nahi dugu, urtetik urtera hobetze aldera.

1. Beharrizan edo premiak detektatzea. Hutsetik martxan jarri nahi den edozein proiektuarekin gertatzen den bezalaxe, enpresa esparruan «merkatu azterketa» izenez ezagutzen dena egin behar da aldeaz aurretik. Beste modu batean errateko, hezkuntza komunitatearen premiak ezagutu behar dira, bertan topatutako gabeziei helduta, halako gabeziak ahalik eta hoberen arinduko dituen proiektu bat sortzen hasteko.
2. Proposamena diseinatzea. Jada aipatu dugun bezala, jolastokiak berrantolatzea bideratuta dago proiektua, optimizatze aldera, ikasleek hobeki erabil ditzaten. Jolasteko hainbat gune –askotarikoak ezaugarri eta esparruei dagokienez– seinalatuko ditugu, ikasleen adimen anizkoitzei helduta.
3. Kontaktuak eta baliabideak bilatzea. Proiektuaren puntu hau eta hurrengoa bereziki garrantzitsutzat jotzen ditugu, funts-funtsezkoak direlako proiektua gauzatzeko, bi arrazoi nagusi direla medio:
 - proiektua abiarazteko lana egin behar delako, hezkuntza komunitate osoaren lan-kidetza beharrezkoa izanik (geroago azalduko dugu hori sakonkiago).
 - baliatuko ditugun materialak jasangarriak izatea nahi dugulako, bi premisa nagusiri jarraikiz:
 - batetik, ahalik eta material gehienak birziklatua izan behar du; hala, ikasleek ikusiko dute irudimen handia eta ahalegin txikia baliatuta gauza benetan ikusgarriak egiten ahal direla.
 - eta bigarrenik, material kostuak eta hezkuntza komunitatearen ahaleginak gutxienez murriztu behar dira.
4. Hezkuntza komunitatearen mobilizazioa eta proiektuaren tenporalizazioa. Hau da garrantzi handieneko puntuetako bat, eta proiektu osoa martxan jartzeko engranajea osatuko du.

Irakasle bati ideia bat bururatzen zaionean eta ideia hori gainerako irakasleei azaltzen dienean, apurka-apurka, proposamen berriak metatuz joaten dira. Orduan, jatorrizko ideia etorkizuneko proiektu komun bihurtuz joaten da, ilusioz, itxaropenez eta

proiektua erdiesteko lan egiteko gogoz betea. Hala, ikasturteko edozein egunetako une jakin batean sortutako pentsamendu txiki izateari utzi eta asmoen aitorten bihurtzen da, eta lanbide honetan sinesten duten eta haurren eguneroko bitzta hobetu nahi duten pertsona guztiak asmoen aitorten horretan sartzen ditugu. Hortaz, guztion proiektu bat da. Eta guztiona denez, denok egin behar ditugu ekarpen txikiak.

5. Proiektua abiaraztea. Kezka denak jaso eta toki guztia atondu ondoren, eta behin proiektua hasiera batean jada erabat itxita dagoela, ikasleei planteatuko zaie proiektua eta alderdi guztiak antolatuko dira, kontuan izanik guztiek dutela garrantzi berbera, batzuek antolakuntza lan handiagoa eskatzen badute ere: fitzak, tokiak, materialen sarrerak eta irteerak, materialen arduradunak, materialak mailegatzeko eta jasotzeko guneak, etab.
6. Proiektuaren balorazioa eta hobekuntza proposamenak. Jakina, eta ikastetxeetan planteaturiko edozein edukirekin gertatzen den bezala, proiektuaren ebaluazioa ere ezin dugu alde batera utzi. Ebaluaziorik gabe, proiektu baten emaitzak –nola onak hala txarrak– ezagutzea zentzugabea izanen litzateke.

Hezkuntza komunitateak parte hartzea

Hezkuntza komunitate osoak inplikatu beharko du proiektu honetan, baldin eta proiektua ezin hobeki eta modurik egokienean garatzea nahi badugu. Proiektu honen arrakasta, zalantzarik gabe, San Miguel HLHIPko hezkuntza komunitatearen erabateko inplikazioaren arabera da, eta horretarako, alderdi guztiak koordinatu eta egin beharreko lan guztiak antolatu beharko dira.

- **Irakasleak:** Batetik, Gorputz Hezkuntzako irakasleek Jolastokiko Jolasei buruzko UD bat landuko dute, eta proiektuaren ardura izanen lukeen batzorde bat koordinatuko litzateke arlo horretan; batzordea bortz edo sei irakaslez osatuta egonen litzateke, eta asteen ordubetez bilduko lirateke batzordekideak.

Gainera, tutoreei ere laguntza eskatuko litzateke, baterako ikastetxe proiektu bat lantzeko eta, adibidez, plastika orduetan materialen bat eginez. Hala, ikasleek sentituko dute proiektuaren parte direla eta gehiago zainduko dituzte jolastokirako sortzen ari diren elementuak.

- **Gurasoen elkarteak eta familiak:** Gurasoen elkartei proiektua planteatu ondoren, elkarte horiek inplikatu egin beharko lirateke lan garrantzitsuetan lagundu dezaketen gurasoen, aitona-amonen bilaketan. Interesgarria izanen litzateke hainbat lanbidetako profesionalen laguntza ere izatea: arkitektoak, lorezainak, diseinatzaileak, iturginak, zurginak, mekanikariak (pneumatikoak lortzeko), margolariak, soldatzaileak, marrazkilariak etab.
- **Ikasleak:** Jada erran dugun bezala, ikasleek partaidetza aktiboa izanen dute proiektuan, eta al bait gehien lagunduko dute. Gainera, jolastokien kontseiluaren parte izanen dira (arauak sortzeko ez ezik, material eta guneak zaintzen direla begiratzeko ere bai), materialak ordezkatzeko dituzte ordezkatu behar direnean, jolasak antolatuko dituzte, etab. Gainera, ikasle guztiak izanen dute jolastokiak behar bezala erabiltzen direla eta bertan ezarritako arauak betetzen direla bermatzeko ardura.
- **Udala:** Proiektuaren bideragarritasuna ikusteaz gain, ideiak txertatzea edota bideragarritasun txikieneko alderdietan aldatetak sartzeari planteatu beharko du. Gainera, proiektua baliabide garrantzitsuz horni daiteke, hala nola: lorezainak, mantentze-lanetako langileak, eraikuntza materiala, etab. Halaber, finantzaketa bideak erraztuko ditu edo ahalbidetu egingen du ikastetxeak bere burua finantzatu dezan, kasu baterako, udal ekitaldien edo zozketen bidez funtsak bilduz. Gainera, udal gisa, beste erakunde batzuei laguntza eskatzen ahalko die, adibidez, lantegi-eskolari.

Proiektua garatzea

Jolastokian guneak sortzeko beharrezko obrak eta esku hartzeak

Jolastokia berreraikitzeke, obra asko egin beharko dira, baina obren hurrenkera egokia ezartzen joan beharko dugu, faseen arabera eta arian-arian egin daitezkeen. Garrantzitsuena jardun jarraibide batzuk markatzea izanen da, baita alderdi batzuei lehentasuna ematea ere, hala nola hauei: guneak mugatzea eta guneetara zer baliabide bideratzen ahal diren pentsatzea; al bait material birziklatu gehien lortzea, garbitzea eta atontzea; lurrean jolasak margotzea; lorategi bertikal bat prestatzea, eta hezkuntza komunitate osoari laguntza eskatzea.

Nabarmentzekoa da 2018-2019ko ikasturtean 3 obra garrantzitsu egin direla jolastokian: Jangelaren atzean dagoen haurrendako gunea handitu da; Ilundain Fundazioak Altxorraren Uhartea sortu du; eta margotu egin dira eskailerak eta lurra (lurrean herri jolasak marraztu dira).

Beharrezko materiala

Materiala azken proiektuaren araberakoa izanen da hein handi batean. Halere, ideia da proiektu hau ahalik eta merkeena izan dadin lotzea, eta horretarako, askotariko baliabideez hornitu beharko dugu: hala nola dirulaguntzak, erakundeen laguntzak eta familien lankidetzak; gainera, enpresetako ahalik eta material gehien birziklatuko dugu.

Proiektua ekonomikoki bideragarria eta pedagogikoki interesgarria izan dadin lortzeko, eskura dauden materialak berrerabiltzeko aukera izatea ezinbestekoa da, hau da, inguruan dauden materialak eta baliabideak lokalizatzeko moduan egotea.

«Como intervenir un patio escolar» artikuluan mota askotako materialak aurkezten dira, eta komeni da horiek kontuan hartzea gure proiektua garatzeko.

Material hauek erabiliko dira nagusiki: Pneumatiko birziklatuak, sokak, horma irudietarako eta jolasetarako pintura, material birziklatua, oihalak, plastikozko kutxak, Gorputz Hezkuntzako materiala –mailega daitekeena–, etab.

Erabiltzaileendako arauak

- Jolastokien proiekturako funtzionamendu arauak
Elkarbizitza hobetzeko eta gatazkak lantzeko, garrantzitsua izanen da irakasle eta ikasleek jolastokirako arau jakin batzuk adostu eta ezartzea eta mundu guztiari arau horien berri ematea. Nabarmentzekoa da jolasaldian elkarbizitza sustatzeko bi dekalogo prestatu direla orain arte: batetik, Altxorraren Uhartearen Dekalogo; bestetik, Kirolari Onaren Dekalogo, frontoian egiten diren kirol lehiaketetarako.
- Jolastokien kontseilua
Jolasaldiak hobeki antolatzeko gauzatzen ahal den ideia bat jolastokien kontseilu bat sortzea izanen litzateke. Gorputz Hezkuntzako irakasleek bi kapitain aukeratuko dituzte ikasgela bakoitzeko. Hautaketa hori ikasleei kontsultatu eta ikasleekin eztabaidatu ondoren egin behar da, partaidetza sustatzen baita horrela. Kapitain horiek, beren taldearen jolasak behar bezala egiten direla bermatzeko eta materiala babesteko ardura izateaz gain, beren taldea edo ikasgela ere ordezkatzeko dute jolastokien kontseiluan. Jolastokien kontseilua jolasaldietako aginte organoa da, eta jolastokien proiektua ebaluatuko du, baita eta aldatu ere, beharrezkoa izanez gero. Gorputz Hezkuntzako irakasleek eta ikasgela bakoitzeko kapitainek osatuta egonen da. Hilabete bakoitzaren amaieran bilduko da kontseilua, jolasaldian edo eskola amaitu eta gero. Ordezkarri bakoitzak informazio bilketako dokumentua eraman beharko du jolastokien kontseilura. Dokumentu hori bere ikasgelako ikasleen iritziekin edota bere iritzi propioekin bete beharko du. Arauak, materiala eta abar aldatzen ahalko ditu kontseiluak. Izan ere, garrantzitsua da ikasleek hartzea jolasaldiak hobetzeko ardura, eta horretarako, ardura eta autonomia emanen zaie. Hala, jolastokien proiektua hobetzen eta ikasleen –proiektuaren onuradun nagusien– gustuetara egokitzen joanen delako segurtasuna izanen dugu.

Burururiko ekimenak – 1. eta 2. fasea		
	Jarduera	Deskribapena
1.	«Nire jolastoki ideala» lehiaketa	2017ko urriaren amaieran eta azaroan egin zen; taula batean marrazkiak eta ideiak bildu eta lan irabazleak hautatu ziren. Diploma batzuk diseinatu ziren sari entregarako, eta irabazleendako opari sorta txikia ia-ia prest dago. Hautatutako lanak ohol batean ipiniko dira, eta sari entrega hemendik astebete edo bi asterako aurreikusita dago, inauterietan bat etorrira.
2.	Zumbarako Txokoa	2017ko urriaz geroztik egiten da, astearte eta ostiraletan, 2. jolasaldian, sarrera nagusiko eskaileretan; Rakel Pardok zuzentzen ditu saioak, eta ikasle guztiak dantza egitera eta musikarekin mugitzera bultzatzeko dago pentsatuta.
3.	Artistaren Txokoa	Asteazkenetarako pentsatuta dago jarduera hau, eta ataripe berdean egiten da. Jarduera ugari egiten dira: gaikako mandalak, koloretatzeko marrazkiak, marrazketa librea, elkarrekin egindako horma irudiak, collageak, etab.
4.	Materiaien mailegua	Hiru egun desberdinetan egiten da, mailaren arabera: 1. eta 2. mailak: astelehenean; 3. eta 4. mailak: asteazkenean; 5. eta 6. mailak: ostiraletan. Talde bakoitzak 3 edo 4 mailegu txartel ditu, eta arduradun batek elkarrekin jolasteko baliatuko den materiala aukeratzeko du; bigarren jolasaldian itzultzen dute hartutako materiala.
5.	Ametsen zuhaitza	Zuhaitz horretan koloretako ehunxoak zintzilikatu dira, eta horien muturretan, fitxa plastifikatu batzuk ipini dira, pintzekin helduta; fitxa horiek kontaktuz edo irakurgai labur-laburrak dituzte, eta haurrek bat hartu, lasai irakurri eta bere lekura itzuli behar dute. Pentsatu dugu ongi egonen zela toki desberdinetan 2 edo 3 zuhaitz ipintzea.
6.	Liburutegia jolastokian	2018ko martxoan hasi zen: lehenik orga bat edo bi lortu behar izan ziren, geroago tuneatu egin ziren orga horiek eta, azkenik, liburutegi ibiltari bihurtu ziren; liburutegi ibiltaria jolastokian eramaten da leku batetik bestera, liburuak, komikiak eta aldizkariak mailegatzeko.
7.	Kutxa Morea	Kutxa astearteetan ateratzen da, eta jolas popularretara jolasteko materialak mailegatzeko balio du: xaflatxoak, zibak, sokasaltua, bolo jokoa, etab.
8.	Baloirik GABEKO eguna	Ekimen honen bidez, jolastokian baloi eta pilota gutxiago erabiltzea lortu nahi da; izan ere, futboleko jolasteko erabili ohi da jolastokia ia erabat, eta jarduera horretan sortzen dira, normalki, gatazka eta arazo gehien.
9.	Eskolan ikusiko dugu elkar	2016/2017 ikasturtean sortu zen ekimen hori, eta 1. eta 2. mailako ikasleei zuzenduta dago; talde bakoitzak lau jolas hautatzen ditu, eta osteguneko jolasaldietan gela osoak jolas horretan aritu behar du. Aurten, handienen talde guztiei ekimena azaldu ondoren, ikastetxe osorako jarri da martxan, talde bakoitzaren barnean harreman osasungarriak finkatzeko, isolamendua edo marjinazioa saihesteko, eta ariketa fisiko eta ludikoa bultzatzeko.
10.	MiniMunduak	Koloretako jardinerak ipini ziren, binaka; ikasleek belarretan aurkitzen dituzten «zomorrotxoak» uzten dituzte bertan, eta jaten ematen diete zomorro horiei, zenbait egunez.
11.	Ezkutuko Postontzia	Postontzi bat sortu zen, eta ikasleek bi gauzatarako erabiltzen ahal dute postontzi hori: gustatzen ez zaien zerbait ikusten badute (indarkeria, jazarpena edo borroka), ezkutuko ohar bat uzten ahal dute, eta norbaitek ekintza positibo, defendatzaile edo solidarioen bat gauzatu badu, zorion ohar bat.

Buruturiko ekimenak – 1. eta 2. fasea		
	Jarduera	Deskribapena
12.	Altxorraren uhartea	Enpresa batek diseinatutako gunea, hainbat egitura eta materialez osatua.
13.	Kuadrilla zabor biltzaileak	Garbiketarako talde bat sortuko da astero, maila desberdinetako ikasleek osatua; talde horren ardura izanen da jolasaldian garbiketa zaintzea, eta horretarako, orgatxo bat eramanen dute, kubo batekin eta pintza batzuekin, eta jolastokian geratzen den zaborra jaso beharko dute.
14.	Jolastokien dekalogo	Kartel bat diseinatuko da, jolasaldirako eta ikastetxeko elkarbizitzarako oinarrizko arauak bilduko dituena.
15.	Esaldien ginkana	Jarduera honen bidez, astero esaldi ezagun bat ezkututzen da, eta ikasleek aurkitu eta paper puska batean idatzi behar dute esaldi hori; azkenik, esaldi hori norena den edo zer liburu edota filmetan agertzen den bilatu behar dute.
16.	«Bilaketa» ginkana jolastokian	Jolastokian orientatzeko egiten den jarduera hau honako honetan datza: orri plastifikatuak ematen zaizkie haurrei, orri bakoitzak jolastokiko lekuen lau argazki ditu, eta parte hartzaile bakoitzak argazkietako leku horiek aurkitu behar ditu; leku horietan kodeak daude markatuta, eta kode horiekin pistak edo ezkutuko mezuak osatu behar dituzte. Kode horiek idatzi ondoren, orria zegoen lekuan utzi behar dute eta beste baten bila joan behar dute; talde bakoitzak bere erritmoan egin behar ditu bilaketak.
17.	Kirol Zirkuituak FRONTOIAN, «Benetako Fair Playaren bila»	5. eta 6. mailerako topaketak antolatzen dira frontoian, hainbat kirolletakoak: futbola, 3x3 saskibaloia, eskubaloia, boleibola, floorballa eta pilota; guztiendako arauak antolatzen dira, eta emaitzaz gain, fair playa eta kiroltasunezko ekintzak ere saritzen dira.

- Unitate didaktikoa: Jolastokien unitate didaktikoa funts-funtsezkoa da proiektua arrakastatsua izatea nahi badugu. Gorputz Hezkuntzako irakasleek gauzatuko du eta sei saio inguruz osatuta egonen da. Ikasleei jolastokien proiektuan barne hartutako jolas eta jarduera berrietara jolasten eta hartako baliabideak erabiltzen irakastea da jomuga. Halaber, arauak ez ezik, gatazkak ebazteko modua ere azalduko da eta ikasgela bakoitzeko kapitainak hautatuko dira. Oinarrizkoa da unitate honetako metodologia berezia izatea, jolastokietara ahalik eta gehien transferi dadin. Horretarako, jolasak azalduko zaizkie haurrei, dagozkien arauekin, eta ondoren, ahaleginak egiten dira irakasleak ahalik eta gutxien esku har dezan, jolastokiko egoera baten antzekoa izan dadin.

Proiektuari ebaluazioa eta jarraipena egitea

Proiektua zirriborro hutsa da, eta asko hobetu daitekeenez, aldaketak sartzen ahal zaizkio; behin proiektua abian jarri dela sartuko dira, edonola ere, aldaketa horiek, esperientziaren arabera eta martxan dagoen heinean egiten zaizkion ekarpenen ondoren, hain zuzen.

Proiektuaren eraginkortasuna ebaluatzeko, irakasleek ebaluazio bat egiten dute, hiru hilean behin, dokumentu baten bidez, ahal duten heinean, behinik behin. Gainera, KPBreren bileretan, proiektuaren ardura duen batzordeak egiten joanen diren hobekuntza

proposamenak jakinaraziko ditu, proiektuaren martxa perfektionatzen joate aldera. Horren inguruko azken ondorioak ikastetxearen azken memorian islatuko dira.

Hori ez ezik, ikasleek inkesta bat eginen dute, kolektibo horren iritziak biltze aldera, eta instalazioak edo material berria hobetzeko proposamenak ere azaltzen ahalko dituzte; proposamen horiek kontuan hartuko dira proiektuari geroago eginen zaizkion berrikuspenetan.

Gainera, lorpen adierazle batzuk markatuko dira, betetzen ote diren egiaztatze aldera. Ondoren, zenbait adibide jarri dira, proiektuaren helburuekin eta ebaluazio tresnekin lotuta daudenak.

Aurrekontua

Arestian aipatu den bezala, proiektu hau hasieran ahalik eta inbertsiorik txikiena eginez aurrera ateratzea nahi genuke, betiere finantzaketa modu posibleak bilatuz.

Horretarako, oso garrantzitsua da proiektu hau hezkuntza komunitate osoari ezagutzera ematea, eta guztion artean finantzaketa edo lankidetzeta modu bideragarriak bilatzea enpresa eta entitateen artean.

Gainera, kontuan izan behar da, Udalak berak aztertu beharko duela proiektu honen bideragarritasuna eta, nolahi ere, Udalaren oniritzia behar dela proiektua abiarazteko, ikasteko orduetatik kanpo udalak izanen baitu jolastokien erantzukizuna. Halere, hasierako aurrekontua 1000 € inguru izanen dela kalkulatu dugu.

Ondorioak

Jolasteko leku gisa, mota desberdinetako jolasak egiteko gune zehatzak egon behar dute jolastokiaren instalazioetan: lurreko jolas tradizionaletarako ez ezik –hala nola txingoa, itua, zirkuitua, twister jokoa–, mahai joko lasaietarako ere bai (aire zabalean ateratzen ahal diren mahai bat, aulkiak eta jokoak behar dira halakoetarako). Halako guneak babestuta egonen dira, eta itzal apur bat ere izan behar dute hilabete beroetan. Jolastokian landareak eta zuhaitzak badaude, askoz ere hobeto; hala, haurrek zuzeneko lotura izanen dute naturarekin, eta natura errespetatu eta zain dezaten sustatuko dugu, oso jolas eragargarriak ahalbidetzeaz gainera.

Azkenik, ikasteko tokizat hartu beharko luke ikastetxeak jolastokia, eta pribilegiatua gainera, aire zabalean baitago. Ikastetxe curriculumak kontuan hartu beharko luke jolastokia barne hartzeko aukera. Gorputz Hezkuntzan jada egiten da, baina beste hainbat arlotarako ere erabiltzen ahal da: Natur Zientziak, Matematika, Gaztelania, etab.

Halako azpiegituren diseinuak baldintzatu egiten du azpiegiturei emanen zaien erabilerara. Berriz pentsatu behar dira eskoletako jolastokiak, eta hiru dimentsiotatik egin behar da hori: kirola, jolasa eta curriculumak. Jolastokia birmoldatzeak ez du zertan erran nahi inbertsio handiak egitea eta aukera ona izan daiteke ahalduzko prozesuak pizteko eta harremanak estutzeko hezkuntza komunitatearen artean, baldin eta erabiltzaileak ere sartzen direnean diseinatze, finantzatzeko eta eraikitze prozesuetan, proiektu honen bidez frogatzen saiatu garen bezala; horren ildotik, Lehen Hezkuntzan hasi ondoren, proiektu hau Haur Hezkuntzako jolastokietara ere zabaltzea nahi genuke, jada diseinatzen ari garen antzeko proiektu batekin.

Helburua	Lorpen Adierazlea	Ebaluazio Tresnak
1.	Taldeen arteko harremanen egoerari buruzko soziograma edo analisisiek pertsonen arteko harreman positiboan igoera izan dezatela lotuta.	Hasierako eta amaierako egoerari buruzko soziograma edo azterlanak, dela talde desberdinetako ikasleek arteko harremanei buruz dela ikasgelen arteko harremanei gagozkiela. Elkarrizketa pertsonalak ikastetxeko ikasleekin. Inkesta orokorra.
2.	Jarduera anitzetarako guneen erabilera. Ikasle bat ere ez dadila sentitu lekuz kanpo edo marjinetan jolastokian.	Ikasgela mailan txartelen bat baliatzea, ikasleek beren kabuz zigilatu eta balora ditzaten erabili dituzten guneak. Jolastokian esku hartzen duten irakasleek zuzenean behatzea.
3.	Ikasleek jarduera fisikoetan hein handiagoan parte hartzea aktiboki.	Zuzenean zaintzea eta apuntatzea, asteko taula batean, zenbat lagunek hartu duten parte.
4.	Jolas inklusiboak sortzea eta halako jolasetan ahalik eta ikasle gehienek parte har dezaten lortzea.	Parte hartze dokumentua eta amaierako inkesta betetzea.
5.	Material birziklatuarekin kirol elementuak fabrikatzea.	Gorputz Hezkuntzako eskoletan eta/edo ikasturtean zehar egindako beste lantegiren batean landutako kirol materialak.
6.	Guneetarako sarbideen kudeaketa. Sor litezkeen ezusteko txikietarako alternatibak bilatzea. Berdinen arteko bitartekaritza, gerta litezkeen egoera gatazkatsu txikiak ebazteko.	Ikasleek autoebaluazio bat egitea, eta hezkuntza komunitate osoak proiektuaren une desberdinen ebaluazio bat egitea. Zuzenean behatzea.
7.	Ikastetxeko ikasleen familiek sorturiko jolastokien batzordeak parte hartzea. Gurasoen elkarteek, familiek, irakasleek eta abarrek jarduera anitzeko guneren bat sortzeko tailer bat egitea.	Hezkuntza komunitateko kideek sorturiko material eta guneen zerrenda.

Azkenik, dokumentu honetan islatuta geratu den bezala, proiektu honekin gauza asko lortu nahi dira, baina gune berezi bat ematen ahal dio gure ikastetxeari; hala, hezkuntzaren kalitatea nabarmen hobetuko litzateke, baina ezinbestekoa izanen da hezkuntza komunitate osoak parte hartzea, baita zuzendaritza taldeek eta Hezkuntza Departamentuak ere.

Kontsultatutako iturriak

www.rieducacion.org

www.ayudaparamaestros.com

www.rejuega.com
www.orientacionandujar.com
www.pinterest
www.tierraenlasmanos.com
www.redinternacionaldeeducacion
www.laaventuradeaprender.educalab.es

Aintzat hartzen zaitugu: Plaza de la Cruz BHIko talde interaktiboak

Plaza de la Cruz BHI, Iruña
Estefanía Saldías Larramendi
esaldias@educacion.navarra.es

“Aintzat hartzen zaitugu” hezkuntza arloko partaidetzako proiektua da, eta, funtsean, talde interaktiboan bidez bideratu da. Ikasturte honetan parte hartu dute hamabost irakasle, berrogeita hamar boluntariok eta hirurehun ikasle bano gehiagok. Ebaluazioak agerian uzten duenez, oso balorazio positiboak egin dituzte parte hartzaileek, eta ikasle guztien inplikazioa lortu da.

Gako-hitzak: hezkuntza arloko partaidetza, talde interaktiboak, metodologia aktiboak, hezkuntza jarduera arrakastatsuak.

Plaza de la Cruz BHI irakaskuntza ertainen ikastetxe historikoa da Iruñean eta Nafarroan. Antzinako Príncipe de Viana eta Ximénez de Rada institutuetatik Nafarroako Foru Komunitateko ikasle promozio ugari igaro dira. Hainbat hamarkadatan, institutuak hiri eliteak jaso zituen, prestigio handia izan zuen eta Iruñeko eta Nafarroako kultura zirkuluetan oso izen oneko irakasleak izan zituen.

Iruña eta Nafarroa asko aldatu dira azken hamarkadetan, baita gure institutua ere. Globalizazioak, fluxu sozialek eta informazioaren gizarteak beste karisma bat eman diote gure hiriri. Gure institutua, institutu gehienak bezalaxe, aldaketa horien isla da, eta gaur egun, mila ikaslerekin bano gehiagorekin, ikastetxe plurala, eklektikoa eta askotarikoa da, interesei, jatorriei, erlijioei, kezkei eta/edo nortasun sentimenduei dagokienez. Testuinguru horretan, gure institutuak, egungo Nafarroak bezala, aniztasuna hartzen du eta aniztasunarekin bizi da; gure ikastetxearen goiburuak dioen bezala, pertsonak ez ezik, herritarrak ere hezten ditu eta horrenbestez, gure komunitatearen gizarte kohesioan laguntzen du.

Planteaturiko premiak eta helburuak

Izan garenaren eta garenaren kontzientzia horretan, norantz joan nahi dugun esploratzen ari gara orain. Zerk kezkatzen gaitu? Funtsean, bi arazok:

1. Lehenengo arazoak gure klaustroaren ezegonkortasunarekin zerikusia du, urtero oso ehuneko altu batean berritzen baita. Horrek talde finko bat eratzeko eta irakasleen artean ildo komunak adosteko aukerak suntsitzen ditu.
2. Bigarren arazoa gure ikasleen emaitzak hobetzeari dagokio.

Urteak igaro ahala, eta ikasgeletan hain ikasle heterogeneo eta ugariak izanik, egiaztatu dugu oso zaila dela aniztasunari erantzutea. Irakasleendako ezinezkoa da ikasle guztiengana iristea, eta ikasleak batzuetan atzean geratzen dira horren eraginez. Kezka-garria iruditzen zaigu, horren ildotik, arreta pertsonalizatuagoa emateko moduak aurkitzea, mundu guztiak senti dezan ikasgelan parte hartzen duela.

Azken urteotan, aukera metodologiko ugari aztertu ditugu, gabezia hori konpontze aldera, eta beti irrikaz lan egin badugu ere, orain arte lortutako emaitzak ez dira denak onak izan: lehenik, 8 urtetik gora daramagu ikaskuntza kooperatiboan lanean; bigarrenik, proiektuen araberako ikaskuntzan sakondu dugu, DBHko 1. eta 2. mailetan irakasgai bat eratuz; azkenik, laguntza-programa bat dugu, arratsaldetan eskolako lanak egiten laguntzeko ikasleei. Proposamen horietan guztietan funtsezko ahulezia bat atzeman dugu: ikasle batzuk kanpoan geratzen ziren, inplikatu gabe, eta zaila zen kanpoan jarraitzen zuten ikasle horiek motibatzea.

Hori kontuan izanik eta beste alternatiba batzuk aurkitu beharra ikusirik, Contamos contigo proiektua sortu zen. Ikasle guztiek ikasgelan parte hartzen zutela bermatzea zen proiektu horren jomuga nagusia; horren bidez, ikaskuntzak hobetu nahi ziren.

Jardueraren deskribapena: Zer formula baliatzen ahal dugu hori gauzatzeko?

Gure proiektuaren izenaren bidez, hezkuntza komunitateari eskatu nahi diogu ikasleen ikaskuntza prozesuan inplikatzeko, institutua bere egiteko eta horretan parte hartzeko; ikastetxea barnetik ireki nahi dugu (ikasgela irekiak irakasleen artean) kanporantz (ikasgela irekiak familiendako eta hiriarendako). Honenbestez, hezkuntza partaidetzako proiektua da gurea, proposamen ugari planteatu dituena (lantegiak, mintzaldiak, etab.) baina talde interaktiboan bitartez bideratu dena batik bat. Interesatzen zaizkigun elementu asko ditu ikasgelako multzokatze horren formulak:

1. Nazioarteko hezkuntza komunitatearen oniritzia duen hezkuntza praktika bat da, eskola emaitzak hobetzen dituelako ebidentziak baitaude.
2. Ez da ezohiko ezer landu edo asmatu behar proiektua gauzatzeko: lantzen denaren edukia eta horri heltzeko modua curriculum bera da. Nobedadea ikasgelako giza baliabideak handitzean datza, ikasgela lau edo bortz heldurendako irekitzen baita; heldu horiek ikasle taldeak dinamizatzeko eginkizuna dute, ikasleek hogein minutuz ataza arruntak egiten dituzten bitartean.
3. Ikasgeletan ibiltzeko beste modu bat ematen du, nola irakasleendako hala ikasleendako, baita beste ikuspegi eta ikasteko modu batzuk ere.
4. Ikasle GUZTIAK inplikatzeko eta konprometitzen ditu, salbuespenik gabe. Ez da inor kanpoan geratzen.
5. Berdinen arteko ikaskuntza sustatzen du.
6. Ikasleen ikaskuntzetan formalki inplikatzeko bidea ematen die familiei eta boluntarioei, eta horren bidez, ikastetxearen eta ikasgelen ateak irekitzen dizkio hiriari.
7. Pertsonen prestakuntza akademikoa emateko formula bat da, baina balioei eta sentimenduei buruz ikasteko ere balio du, boluntarioekiko interakzioetan gauza asko gertatzen baitira.

Talde interaktiboek proposatu dizkiguten ekarpenek oztupoak saihestu behar izan dituzte. Bigarren hezkuntzan antolaketa gorabehera askokoa da, hezkuntza maila horren antolaketa dela eta: beti ez da erraza bi irakasgairi eta bi irakasleri dagozkion segidako bi ordu aurkitzea talde interaktiboaren saio bat eratzeko. Bestalde, bigarren hezkuntzako irakasleak ez dira oso ohituta egoten euren ikasgelen ateak irekitzera: sinesmenak eta beldurrak gainditzeko ahalegin handiak egitea dakar horrek berekin. Halaber, proiektua ikasturte bakoitzean berritzen da eta horrek erran nahi du urtero hutsetik abiatu behar dugula, gure plantillak ezegonkorak izatera jotzen dutelako.

Proiektua partaideen arabera: boluntarioak, familiak, ikasle boluntarioak eta ikasleak

Boluntarioak: Reyes Berruezo Albéniz

Proiektu honen bitartez, gero eta handiagoa den boluntario talde baten atxikipena lortu da; izan ere, gaur egunean ia berrogeita hamar gara boluntariook. Emakumeak, gizonak, gazteak, erretiratuak, langabeak edo ikasleak, prest daudenak astean bi edo lau orduz laguntzeko etorkizunean herrikide izanen ditugun ikasleak prestatzen. Mintzaldi bat, ira-

kurketa batzuk eta zenbait bideo ipini zizkiguten erakusteko nola egiten den lan talde interaktiboetan, eta hori nahikoan izan zen ikusteko egiten ahal genuela; azkenik, irakasleen entusiasmo eta dedikazioak behar genuen motibazioa eman zizkiguten.

Seguruenik, esperientzia honen alderdi ugari nabarmentzen ahal dira, eta boluntario bakoitzak alderdi bat azpimarratuko luke ziurrenik, baina nire kasuan, eta kontuan izanik DBHko 4. mailako Gaztelaniako eskola bati atxikita nagoela, ikasgela osoan eta taldeetako bakoitzean sortzen den lan giroa da elementurik deigarriena. Arreta, jarduera, lana, partaidetza eta errespetua, irakasleen, ikasleen eta boluntarioen taldean lortutako sinergia positiboen ondorio direnak. Denok egiten dugu geure ekarpena, eta ekarpen guztien batura biderketa bihurtzen da.

Guk parte hartzen dugun saioan curriculumeko lau jarduera desberdin –atxikita gauden irakasleak diseinatuak– egiten dira. Zalantzarik gabe, iraslea ahalegintzen da jarduerak atsegingarriak eta irekiak izan daitezen, gure izaerara ez ezik, ikasleen ezaugarrietara ere egokituta egon daitezen; gainera, egun batzuk lehenago igortzen dizkigu jarduerak, dokumentatuta, denbora izan dezagun prestatzeko eta, beraz, segurtasunez joan gaiten saiora.

Ikasleek ondo ezagutzen dute bai gure metodologia bai gure izaera, eta asko gustatzen zaie asteko errutina gure presentziarekin haustea. Hau da, lagundu egiten dute, eta talde txikietan egiten dugunez lan, berehala zentratzen dira jardueran; aurrera egiten dugun heinean, irekitzen eta parte hartzen joaten dira; hori dela eta, jarduera euren maila, interes eta esperientziara egokitzen ahal dugu. Horri esker, jakintza berriak bizitzarekin lotzen ahal ditugu, eta ikasleek ikaskuntza berri horien erabilgarritasuna baloratzen ahal dute.

Gure aldetik, boluntariook gure esperientzia eta bizi heldutasuna ekartzen saiatzen gara. Saiora deskantsatuta joaten gara, eta ikasgelan ematen ditugun bi jarduera ordu horiek asteko erronka dira: lasai, pazientziak eta jarduera ireki batekin ematen ahal ditugu bi ordu horiek, «bakarrik» lau edo bortz ikasleren desberdintasun pertsonalei irekitako jarrera batekin. Gainera, ikasgela bakoitzeko lau boluntario bakarrik garenez, egiten ditugu jarduerak ikuspegi, jarrera eta izaeren pluraltasuna faboratzen dute, eta horrek atsegingarritasuna ematen dio saioari. Giro hori sortzeko lagungarria da ikasleek jakitea guk ez dugula parte hartzen ikasleen ebaluazioan, horrek askatasun eta konplizitate handia ematen baitie.

Gure balorazioa, zalantzarik gabe, oso positiboa da, esperientziarekin aberasten baikara. Nolanahi ere, pare bat itzal planteatu behar ditut ekimen honi dagokionez. Esperientzia horretarako, inplikaturiko ikasleek gaitz garrantzitsu bat jasan behar dute ezinbestean, eta horrek ez die inolako konpentsazio akademikorik ematen. Denbora eta pazientzia behar dira saioari dagozkion jarduerak eta materialak prestatzeko, bigarren plano aktibo batean mantentzeko ikasgelan, boluntario lanetan ari garen bitartean, eta boluntario taldearen prestasuna eta premiak kudeatzeko. Luzaroan eginen ahalko da, edo esperientzia iragankorra izanen da?

Bestalde, zenbait unetan zalantza garrantzitsu bat sortzen zait: guk egiten dugun zerbait ezin izanen al luke egin administrazioak? Hain talde handiak izanik, aniztasun zabalari erantzuteak administrazioari are baliabide gehiago eskatzen dizkiola uste dut nik, nahiz eta horrelako proiektuak boluntarioek egin behar dituzten.

Institutu honetako antzinako ikasle gisa ohore handia ari da izaten esperientzia honetan parte hartzea.

Ahaideak: Begoña Inza

Begoña dut izena eta DBHko 2. mailako ikasle baten ama naiz. Niretzat oso pozgarria da guztion esku dagoen hezkuntza lan honetan laguntzea, irakasleen eta ahaideen artean elkarrekiko konfiantza sendotzeko eta handitzeko baliagarria baita.

Pentsatu behar dugu ikastetxeak gauza asko dituela eskaintzeko, eta familiak eskola komunitatearen parte garela. Eskatzen eta kritikatzeko ahal dugu, baina ikastetxeko hezkuntza proiektuetan parte hartu behar dugu, ikasleen garapena ahalik eta hobereana izan dadin.

Proiektu honetan, talde interaktiboetan, arreta ikasleengan ipintzen dugu, euren prestakuntzaren protagonistak izateko proposatzen diegu, eta elkarlanean aritzea eskatzen dien ikaskuntza batean parte hartzeko eskatzen diegu. Nik, ama boluntario gisa, prozesu honen zuzentzaile eta behatzaile gisa dihardut. Horri dagokionez, taldearen barnean dudak zeregina garrantzitsua dela iruditzen zait. Beraiei badakite ni ikaskide baten ama naizela eta jakin mina eragiten die horrek.

Ikasgelan nire alabarekin egoteari dagokionez, nire jomuga bete dudala uste dut: erantzun positiboak lortu ditugu bi aldeetatik. Nerabezaroa funtsezko garaia da gure seme-alaben garapenean, eta abantailatzat jotzen dut taldeetara joan ahal izatea, sortzen ahal zaizkion arazoetako batzuk lekuan bertan ezagutzea eta garrantzitsuak eta bere errealitateak gertukoak iruditzen zaizkidan aholkuak ematea. Bestalde, institutuan finkatzen diren arauak ikasi ditut talde interaktiboetan, eta garrantzitsua da etxean arau horiei jarraitzea, batez ere, nire alabaren lanari dagokionez. Ikastetxeak eta familiak erreferentzia eta muga batzuk finkatzen ditugu nire alabarentzat, nahiz eta muga horiek pixkanaka-pixkanaka zabaldu nire alabaren autonomia ere zabaltzen den neurrian.

Ama naizen aldetik, eskerrak eman nahi dizkiot nire alabaren ikastetxeari proiektu nabarmen honetan parte hartzen uzteagatik.

Ikasle tutorea: Xabier Urtasun

Xabier Urtasun dut izena eta batxilergoko 2. mailan ikasten dut. Azken ikasturtean boluntario gisa hartu dut parte talde interaktiboetan, astean bi orduz. Nire zeregina zera izan da, DBHko 4. mailako ikasle talde batekin egindako ingelesko ariketak dinamizatzea. Orokorrean, fotokopia batzuk entregatzen dizkirate eta edukia ahoz lantzen dugu saioan: gainerako ikasleak ahoskerarekin edo ulermenarekin laguntzen saiatzen naiz. 4. mailako ikasle batzuek ez dute erraztasun handirik ingelesarekin, eta iruditzen zait nire partaidetza lagungarria zaiela eta gertukotzat hartzen nautela. Horrelakoekin egiten dut lan gustu handinez, gogo handia jarri ohi baitute. Bestalde, ni batxilergoko 2. mailan egoteak eta hemendik urte batzuetara gehienak maila horretan egoteak kezka sortzen dizkiete. Uste dut erreferente bat naizela beraiendako eta zalantzak irakasleek baino hobeki ebazten ahal ditudala, pertsona gazte gisa.

Nire ustez, oso erabilgarria da, ikastetxearen hobe beharrez, ikasle boluntarioaren figura biltzea; gainera, ezagutza eta balio iturri da nola niretzat hala lankidetzan aritzen naizen ikasleentzat. Ingelesa hobetzen laguntzea, nire institutuko irakasleek nirekin egin

zuten bezalaxe, gogobetegarria da niretzat, irakatsi didaten guztia partekatzen ari naizela sentitzen baitut. Gainera, uste dut ni hemen egotea, ikasle eta boluntario gisa, ikaskuntza balioen iturri dela hala beraiendako nola niretako.

Ni Kanadan bizi izan naiz, eta herrialde horretan, ikasturtez pasatzeko, irakasgai denak gaingitzeaz gain, gutxienez 40 boluntariotza ordu sartu behar dituzu. Boluntariotza oso gizarte balio garrantzitsua da, eta unibertsitateek oso kontuan izan ohi dute, ikaslea onartzerakoan, hark sarturiko boluntariotza orduak. Nire ustez, aurrerakada handia izanen litzateke gure herrialdean halako zerbait egiten hastea, eta talde interaktiboak apartak iruditzen zaizkit adibide gisa. Nire aburuz, ideia ona izanen litzateke talde interaktiboak gure institutuan emandako irakaskuntzan orokortzea, gazteak eta zaharragoak gai izan daitezen hain hezkuntza esperientzia aberasgarria partekatzeko.

Ikasleak: Hugo Martínez Elso

Hugo Martínez Elso da nire izena eta 4. mailako B ikasgelan dago. 28 ikasle gaude gelan. Talde interaktiboak bi astelehenean behin antolatzen dira, bortz eta seigarren orduetan. Hamabortz egunean behin baino ez dugu egiten matematikako irakasleak ez zuelako proiektuan parte hartu nahi izan. Hala, haren orduak irakasleen artean mailegatzen dira: alegia, aste batean bi matematika ordu ematen ditugu, eta hurrengo astean bi gaztelania ordu.

Talde interaktiboetan zera egiten dugu, bortz edo sei laguneko bortz taldetan banatzen gara. Talde bakoitzean boluntario bat dago, eta 20 minutu iraun ohi duen jarduera bat egiten dugu boluntario horrekin. Ondoren, ikasleen taldeak beste boluntario batengana joaten dira; hala, bi orduan bortz jarduera egiten ditugu. Jarduerak askotarikoak dira: testu bat, joko bat, ortografia, liburuiko gaiak, etab. Astelehen bakoitza desberdina da, gaizkien egiten dugunaren arabera izaten baitira jarduerak.

Lan egiteko modu hori eskola normalaren oso desberdina da: eskola normalean ez bazaizu interesatzen irakaslea jorratzen ari den gaia, marraztu edo ikaskidearekin hitz egiten duzu; jarduera interaktiboan bidez, ordea, gurekin bortz pertsona daudenez gero, arreta jarri eta ikaskideen ikuspegiak entzun behar ditugu, eta horregatik, gehiago ikasten dugu.

Hasieran, ia ikasle guztiok uzkur egiten genion pertsona berriak ezagutzeari eta irakasgaia emateko modua aldatzeari, baina lehenengo egunean ia denok gogo handiz hasi ginen, boluntarioekin lotura estua finkatzen dugulako. Edozertan laguntzen dizute eta gauzak asko errazten dituzte; gainera, taldean bortz pertsona baino ez gaudenez, arreta jarri eta jorratzen ari garen gaiaren haria jarraitu beste erremediorik ez duzu. Gainera, Estefanía talde batetik bestera joaten da noizean behin, zalantza posibleekin laguntzeko.

Lehenengo egunetik oso harreman ona izan dugu boluntarioekin. Seguruenik, ez ditugulako hartzen aginduak ematen dizkiguten irakasletzat, hor bokazio propioz dauden pertsona zaharragozat baizik. Hasieran, inork ez zekien nola tratatu boluntarioak, baina beraiek hartu zuten egoeraren agintea; hortik gutxira, giro eroso batean geunden eta lasai hasi ginen beren bizitzako esperientziaren bati buruz galdezka ariketa baten eta bestearen artean. Nire ustez, horregatik ikasten duzu hainbeste jarduera horretan, badakizulako pertsona zaharrago batekin hizketan ari zarela eta pertsona hori denbora

ematen ari dela zuri laguntzen eta zurekin egoten. Ni oso gustura egoten naiz boluntario batekin, gutxienez, ortografia praktikatzan edo testuren bat irakurtzen. Juana Mari du izena, eta lehen egunetik hasi nintzen berarekin hitz egiten; 20 minutu horietan beti ikasten dut zerbait. Maitasun handia hartu diot, kontaktzen dizkigun istorioengatik eta ematen dizkigun aholkuengatik.

Ondorioak

2017ko ikasturtean hasi ginen proiektu pilotu gisa, eta irakasle batek, lau boluntariok eta hamabortz ikaslek osatzen genuen ekimena. 2018ko ikasturtean jada zazpi irakaslek, hogeitatu boluntariok eta 140 ikaslek hartzen zuten parte. Ikasturte honetan, oraingoz, hamazazpi irakasle, berrogeita hamar bat boluntario eta hirurehun ikasle baino gehiago gaude; astean edo bi astean behin bi orduz egiten dugu lan talde interaktiboetan, DBHko 1. mailatik Batxilergoko 1. mailaraino. Hala, departamentuetako partaidetza areagotzen joan da, eta gaur egunean hauek daude inplikaturik: Gaztelania, Matematika, Ingelesa, Plastika, Historia eta Biologia.

Hezkuntzan dihardugun pertsona guztiok badakigu edozein ikastetxetan hezkuntza proiektu bat ez datzala soil-soilik teoria bat praktikan jartzean edo aplikatzean, baizik eta ideia baten garapena baino urrutiago joan behar dela: sinergia eta pertsona ugari norabide batean mobilizatu behar dira, ilusioa eman behar zaie, ordu asko eman behar dira, eta ezinbestekoa da benetan sinestea aldaketa gutxi batzuk sartuz gure ikastetxeko ikasleek eguneroko jarduna eta errendimendua hobetzen ahal dugula.

Horregatik, nire lankide Marimar, Amaya, Carolina eta Marianekin, proiektu honetan nirekin parte hartzen ari diren beste 15 irakasleekin, inplikatu diren gurasoekin eta ikastetxeko boluntario guztiekin ospatu nahi dut egindako lan guztia. Interesdunen iritziari jarraikiz, norabide egokian ari gara lanean, eta hobetzen ahal diren alderdi asko badaude ere, oso ebaluazio positiboa egin dute alderdi guztiek proiektuari buruz.

Gure ikastetxea mugitu egiten da, hobekuntzak bilatzen ditu, ahalegindu egiten da eta irekita dago berrikuntzetara; hala, elkarrekin ari gara lanean pertsonen prestakuntza emateko eta herritar hobeak sortzeko, guztiok nahi dugun gizarte kohesioan parte hartzea aldera. Familiek eta, orokorrean, hiri osoak, ataza haietan tokia izan dezatela da proiektu honen garaipen nagusietako bat.

Ekodiseinua: Eserleku Atsegina

Arte Plastiko eta Diseinuko goi mailako heziketa zikloetan Diseinurako kokatutako proposamena

Corellako Arte eta Goi Mailako Diseinu Eskola
Isabel Oyaga Zalba
ioyagazalb@educacion.navarra.es

Proiektu honen helburua da garatzea hezkuntzako esku hartze proposamen bat, errealitate profesionalera hurbilduko gaituena; proposamen horretarako oinarri hartuko da Arte Plastikoetako eta Diseinuko goi mailako heziketa zikloan kokaturiko ezagutza. Helburu hori lortzeko hainbat alderditan sakontzen da, esaterako kokaturiko ezagutza, egiazko ebaluazioa, proiektuetan oinarritutako metodologia, lankidetzeta eta irakasleen talde lana. Esku hartze proposamena egungo garapen ekonomikoaren eredutik sortu da, eta horrek presio handia dakar gizarte eta ingurumenarekiko. Aldi berean, gizartean gero eta kezka handiagoa dago baliabide naturalak agortzearen eta ingurumenaren degradazioaren ondoriozko arazoak direla eta. Panorama hori eta berekin dakarren egonezina aprobetxatuz, lan unitate hau garatzen dugu, eta bertan, kokaturiko ezagutzaren paradigmatic abiatuta, ekodiseinuaren ikaskuntza esanguratsua eta kokatua bultzatzen dugu, ikasketa esperimentzia bizia eta egiazkoa, testuinguruan txertatua, gizartearentzat garrantzitsua eta jasangarria ingurumenaren, gizartearen eta ekonomiaren aldetik. Proposamena garatuta, emaitza hauek lortu dira: Diseinuko ikasleen prestakuntza pertsonala, soziala eta profesionala, eta eskola ikasketa-komunitate gisa hobetzea.

Gako-hitzak: Ekodiseinua, Arte Plastikoetako eta Diseinuko heziketa zikloa, kokaturiko ezagutza, egiazko ebaluazioa, proiektuetan oinarritutako ikaskuntza, ikaskuntza kooperatiboa, ikastetxea inguruneari irekitzea eta elkarreragina, irakasleen talde lana.

Justifikazioa

Hezkuntza esku hartzerako gure proposamena hezkuntza berrikuntzako proiektu baten barnean dago bildurik; hezkuntza berrikuntzat jotzen dira berariaz planifikaturiko aldaketak, irakaskuntza eta ikaskuntza prozesuan eta ikastetxean bertan hobekuntza bat sartze aldera, egungo gizartearen eskakizunak direla eta.

Hala, esku hartzerako gure proposamena gizarte eskari baten ondorioz sortu zen: ikasleak lan mundura sartzea, hain zuzen ere. Hala, eta gizarte eskari horri erantzuteko, gure proposamenak jardunbide profesionala ikasketen jardunbidean sartzea du helburu, Diseinuko ikasleek beren gaikuntza pertsonal, sozial eta profesionala hobetu dezaten eta eskola ikasteko komunitate gisa hobetu dadin.

Ikasketa arazoa

Proiektu honen xedea zera da, kokaturiko ezagutza ikaskuntza esanguratsua dela eta jardunbide profesionalera gerturatzeko balio duela frogatzea ahalbidetuko duen esku hartzerako proposamen bat egitea.

Esku hartzerako gure proposamenean jarduera jakin batzuk proposatuko ditugu, hain zuzen ere, nola testuinguruan kokaturiko ikaskuntza hori hala lankidetzan aritzeko moduak garatzea ahalbidetuko duten jarduerak, betiere proiektuetan oinarrituriko metodologiari jarraikiz, lan munduan –hau da, eskolatik kanpo– egiten den bezalaxe, eta halaber, ikasketa horien irakasleendako talde lanean aritzeko ereduak planteatzea.

Arte Plastiko eta Diseinuko goi mailako heziketa zikloetan jarriko du arreta lan honek; zehazkiago, Industria Diseinuko ikasketa espezifikoean. Ekodiseinua.

Pertsonalki

Hautaturiko gaiaren iturburua ikerketa aplikatua da, jardunbidearen gainean hausnartzeko eta hobetzeko, Arte Plastiko eta Diseinuko goi mailako heziketa zikloan eskolak ematen baitituz, zehazkiago, Industria Diseinuan: Ekodiseinua

Hezkuntza komunitaterako

Arte Plastiko eta Diseinuko goi mailako heziketa zikloek aukera handiak ematen dituzte hezkuntza alorrean, eta proiektu honen bitartez nabarmendu egiten da lan mundura ger-

turatzeak duen garrantzia, kokaturiko irakaskuntzaren, proiektuetan oinarrituko metodologiaren eta talde lanaren bitartez, dela ikasleei dagokienez dela irakasleei gagozkiela.

Arazoa planteatzea

Diseinuko goi mailako heziketa zikloak Arte Plastiko eta Diseinuko lanbide ikasketen antolamendu orokorra ezartzen duen 596/2007 Errege Dekretuaren bidez daude araututa eta Hezkuntzari buruzko 2/2006 Lege Organikoaren esparrukoak dira, arestian aipaturiko lege organikoaren hitzaurrean azaltzen den bezalaxe:

Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoaren VI. kapituluan –irakaskuntza artistikoei buruzkoan– Arte Plastiko eta Diseinuko lanbide irakaskuntzak hartzen dira barne; zehazkiago, ikasleei kalitatezko prestakuntza artistikoa emateko eta etorkizunean arte plastikoen eta diseinuaren alorreko profesional izanen direnen kualifikazioa bermatzeko xedea duten heziketa ziklo espezifikotan antolatzen ditu.

Lege horren arabera, Arte Plastiko eta Diseinuko lanbide irakaskuntzak lanbide heziketako irakaskuntzen antzekoak dira ikasketen maila akademikoari, goi eta erdi mailako zikloetan antolatuta egoteari, irakaskuntzak moduluen arabera egituratuta egoteari eta ikasleak lan mundura bideratzeko jomuga izateari dagokienez.

Lanaren planteamendua, hain zuzen ere, ikasleak lan mundura bideratzean dago oinarrituta, eta horretarako, ezinbestekoa da jardunbide profesionala ikasketen jardunbidean sartzea; hori dela eta, irakasle taldeak talde lanean aritu behar dira, ikasleak lankidetzan aritu behar dira, edukiak testuinguruan ipini behar dira eta proiektuetan oinarrituriko metodologia bat finkatu behar da.

Horrenbestez, honako arazo hauei buruz ikertu beharko dugu: ikastetxea ingurunera irekitzea eta ingurunearekin interakzioa izatea, kokaturiko ezagutza, egiazko ebaluazioa, proiektuetan oinarritutako metodologia, lankidetzan aritzea eta irakasleen talde lana.

Ikastetxea ingurunera irekitzea eta ingurunearekin interakzioan hastea

Egungo gizarteak lan munduan sartzeko gaikuntza izateko eskatzen die ikasleei.

Arte Plastikoetako eta Diseinuko lanbide ikasketen antolamendu orokorra ezartzen duen maiatzaren 4ko 596/2007 Errege Dekretuan ezartzen denez, irakaskuntza horien helburuak hauek dira, hain zuzen:

- a) Prestakuntza artistikoa, teknikoa eta teknologikoa ematea eta prestakuntza hori egokia izatea titulu bakoitzari berezko zaizkion gaitasun profesionalen gauzatze kualifikaturako.
- b) Antolakuntzarekin, ekonomiarekin, legearekin eta segurtasunarekin loturiko alderdien barnean, jardun profesionalean, lan erlazioetan eta dagokion lanbide sektoreko enpresa esparruan eragina dutenei buruzko informazioa ematea.
- c) Lan munduan sartzeko –dela profesional autonomo gisa dela soldatapeko gisa lanean hasteko– gaitzea eta hala izaera ekintzailea nola bizi osoan zeharreko prestakuntza bultzatzea.

Hala, ikastetxeek –bereziki, heziketa zikloko eskolak ematen dituztenek– ezarri egin behar dituzte ingurunearekin lankidetzan aritzeko loturak, ikasleei emandako prestakuntza

Un diseño adaptado para todos

Un diseño simple, limpio y minimalista, con carácter replicable en todo el mobiliario urbano de Corella.

¿Cómo es el banco estándar en Corella?

Análisis del banco a intervenir:

Una estructura metálica con respaldo y asiento de tablas de madera.
Con versión simple o doble y que se encuentra distribuido por toda la ciudad de Corella en calles, plazas y parques.

Aspectos ergonómicos:

Un asiento y respaldo rectos, con unas dimensiones de alto, ancho y profundo uniformes para toda la población.
En elementos de apoyabrazos.

Propuesta:

Respaldo: Tabla recuperada que protege la zona lumbar de los usuarios de aire.
Propiedades: Chapa metálica plegable que por su dimensión además de la función de ayuda para levantarse y sentarse proporciona espacio de apoyo para periódicos, postas, etc.

Banco Amable

DI CORELLA
Escuela de Arte y Superior de Diseño

ECODISEÑO

El Banco Amable cumple con los requisitos de accesibilidad de la normativa de accesibilidad de infraestructuras de transporte.

balio anitzekoa eta eguneratua izan dadin, ikasleari ahalbidetu diezaion bitzta aktibora sartzea, eta gainera, ekoizpen sistemako kualifikazio eskariei erantzun diezaien.

Ikasleak lankidetzan aritzea

Egungo gizarteak lan mundurako gaituta egoteko eskatzen die ikasleei, eta hori dela eta, garrantzitsua da taldean parte hartzea eta lan egitea, baita lankidetzan aritzea ere, Arte Plastiko eta Diseinuko lanbide ikasketen antolamendu orokorra ezartzen duen maiatzaren 4ko 596/2007 Errege Dekretuan ezarritako helburuen 3. artikuluko f) letran jasorik dagoenari jarraikiz; arestian aipaturiko dekretuaren bidez, Europar Batasunak finantziaturiko jarraibideetan barne harturiko lehentasunezko arloetan garatu beharreko abileziak eta trebetasunak betearazten dira.

Zehazki, lanbide arloan eta gaitasun garapenean ikasleei diseinu prozesuaren errealtaterara gerturatzea ahalbidetuko dieten multzokatze eta antolakuntza egitura guztiak –elkarlanekoak, lankidetzakoak, hierarkikoak, rolak dituztenak edo rolik gabeak– ezarri behar dira.

Proiektuetan oinarrituriko metodologia

Proiektuetan oinarrituriko metodologia da jardunbide profesionalerako funtsa; horregatik, eta oraingoan ere gizarteak duen eskari bati erantzuteko –hots, ikasleei lan mundurako prestakuntza emateko–, proiektuetan oinarrituriko metodologia baliatzen da, aurretiko

ezagutza, informazioaren analisia, ikerketa, sormena, proposamenen zehaztapena, atzerakadura eta ikuspegi kritikoa bideratuko dituen beharrezko erreminta gisa.

Kokaturiko ezagutza

Kokaturiko ezagutzaren paradigmaren arabera, ezagutza kokatua da edo, beste modu batean errateko, jardueraren, testuinguruaren eta kulturaren parte eta ondorio da.

Egiatzko ebaluazioa

Kokaturiko ezagutzaren irakaskuntza eta ikaskuntza prozesuaren kontzeptuarekin bat etorriko litzatekeen ebaluazio bat behar dela planteatzen da. Zehazkiago, ikasleek eginiko lana –mundu profesionalean parte hartzeko beharrezkoa– ebaluatuko litzateke.

Irakasleak talde lanean aritzea

Ikaskuntzak elkarrekin dituzten loturak moduluez haraindi doaz; hala, curriculumeko beste modulu batzuekin lotzen dira, baita ikaslearen bizi jakinduriarekin ere; horri esker, benetako testuinguruetan sortzen diren eta hazkuntza intelektuala ahalbidetzen duten erronkei aurre egiten ahal die ikasleak.

Hezkuntza esku hartzerako proposamena

Hezkuntza esku hartzerako proposamena hirian esku hartzeko proiektu bat da, eta partaidetza bidezko hiri diagnostikoan ateratako proposamenak hezurmamitzen ditu; arestian aipaturiko diagnostikoa cAnicca arkitektura, diseinu eta hirigintzako estudioak egin zuen 2018ko uztailan eta abuztuan, Corellako Udalarekin lankidetzan, Zahartzaro Aktibo eta Osasungarrirako Nafarroako Estrategiaren barnean, Corellako zaharrei egokitutako hiri bat erdieste aldera.

Hiri diagnostiko horrek Corella Amable deitu zion bere proiektuari, udalerrriaren izena eta proiektuaren helburua –hiria atseginago egitea pertsona zaharrentzat– elkartuz.

Proiektu horren jarraipen gisa, EASDi ikastetxeko ikasleek egindako proiektua –Eco-diseño: Banco Amable– agertu den. Proiektu horren bidez, dauden hiri altzariak –zehazki, hiri eserlekuak– egokitzen dira, edonork erabiltzeko modukoak izan daitezten, albait hedadura handienez; hala, hainbat kolektiborentzat egokiak izan daitezten nahi da, hala nola pertsona zaharrentzat.

Funtsezko sei ideietara itzultzen gara puntu horretan: Ikastetxea ingurunera irekitzea eta ingurunearekin interakzioa izatea, kokaturiko ezagutza, egiazko ebaluazioa, proiektuetan oinarritutako metodologia, kooperazio lana eta irakasleen talde lana. Esku hartzerako proiektuan nola sartu ditugun ikusiko dugu.

Ikastetxea ingurunera irekitzea eta ingurunearekin interakzioan hastera

Ondorioztatzen dugu premiazkoa dela ikastetxea sistema irekitzat jotzea, ingurunearekin interakzioan aritu behar duen erakundetzat; hori dela eta, etengabe asmatu behar du bere burua, etengabe aldatzen ari den inguruko gizarteak ere hala egiten duen aldi berean; orobat, bizitarako hezkuntza funts-funtsezkoa dela ere ondorioztatzen dugu.

Eta proposamen honen bitartez helburu hori lortzen da, eskolatik kanpoko teknika-riekin eta Udalarekin elkarlanean benetako proiektu bati erantzun behar diolako.

Ikasleak lankidetzan aritzea

Ikasgelan lankidetzaz eta elkarlana sustatzea garrantzitsua dela ondorioztatzen dugu, pertsona batek lortzen ahal dituen ikaskuntza esanguratsuenetako bat den aldetik, lan kolektiborako eta herritartasunerako prestatzea azpimarratzen baitu.

Proposamenen askotariko multzokatzeak ezartzen dira, besteak beste, lankidetzaz; horren bidez, ikaslea diseinu prozesuaren errealitatez gerturatzen ahal da lanbide arloan eta gaitasun garapenean.

Proiektuetan oinarrituriko metodologia

Ondorioztatzen dugu kokaturiko ezagutzaren eta egiazko ebaluazioaren adierazle ez ezik, diseinu prozesurako ezinbesteko erreminta ere badela proiektuen metodoa.

Hala, proiektuetan oinarrituriko metodologia aukeratu da proiektua egiteko (izan ere, huraxe aukeratu da proposamenen), jardunbide profesionalerako funtsezko bidea; horrenbestez, gizarteak duen eskari bati erantzuten dio, hots, ikasleei lan mundurako prestakuntza ematen die.

Kokaturiko ezagutza

Kokaturiko ezagutza irakaskuntza eta ikaskuntza prozesuaren paradigma delako ideiaz dagokionez, ondorioztatzen dugu paradigma horrek, konstruktibismo soziokulturalarekin eta esperientziaren ikuspegiarekin bat etorrira, egiazko hezkuntza jardunbideetan zentratutako irakaskuntza bat proposatzen duela.

Hori horrela izanik, Ecodiseño: Banco Amable proiektuak –proiektuetan oinarrituriko metodologia baten arabera Corellan garaturiko lan prozesuak, zaharrei arreta emateko– lan bizitzaren errealitatearen aurrean ipintzen ditu ikasleak, betiere errealismo eta zentzu praktikoz.

Egiazko ebaluazioa

Egiazko ebaluazioa sustatzen dugu, kokaturiko ezagutzarekin kontsekuentea den ebaluazio mota bakartzat jotzen dugulako, bizitzarako ikaskuntza esanguratsu baten alde.

Proposamenean errubrikak eta portfolioak finkatzen dira ebaluazio baliabide gisa eta mota horretako ebaluazioa diseinatzen da; hala, ikasleek egindako lana ez ezik, lan munduan parte hartzeko behar diren gaitasunak hartu ote dituzten ere ebaluatzen da.

Irakasleak talde lanean aritzea

Ondorioztatzen dugu eskolek ikaskuntza profesionalerako komunitate gisa funtzionatzeko gaitasuna garatu behar dutela, baldin eta eskatzean zaiena (eta gero eta gehiago eskatzen zaie) betetzeko nabarmen eraginkorragoak izan nahi badute.

Eta hori erdiesteko, modulu guztiak elkarrekin lotuta egotea sustatu behar da; horrenbestez, irakasleak ezinbestean aritu behar dira elkarlanean eta talde lanean, guztiak baitute ikasleak hezteko erantzukizuna.

Ondorioak

Beraz, gure ondorioa da funtsezko sei ideia horiek direla, hain zuzen, gizarteak bizitza aktiboan sartzeari buruz eskatzen duenari erantzuteko oinarria, ikasketei jardun profesionala gehituz eta, horrenbestez, lanbide gaikuntza –baita sozial eta pertsonala ere– hobetzen saiatuz.

Proiektuaren funtsezko ideia guztiak lortu ditugunez, proposameneko helburua erdietsi dugu: errealitate profesionalera gerturatzea, hain zuzen ere.

Mugak eta prospektibak

Mugei dagokienez, lehenik eta behin sei ideia horiei jarraikiz nahi izan zaio erantzun arestian aipaturiko gizarte eskariari, baina jakinik irakaskuntza eta ikaskuntza prozesuaren inguruan berrikuntza ildo ugari daudela eta bide asko jorratu gabe utzi direla eta ikuspegi partzial eta mugatu batekin egin dela lan.

Bigarrenik, proposamena proiektuen modulutik garatzen da nagusiki, eta horri zikloaren barneko modulu guztiak gehitzen zaizkio, proiektuaren ezinbesteko osagarri gisa.

Bigarren muga horrek etorkizuneko lan ildoetarako bidea ematen digu, hala nola departamentuetan esku hartzeko proposamenak –modulu guztiak batera landuak– egiteko. Horrek curriculumaren kudeaketari buruzko ikerketara eramanez gintuzke, eskola denborari, espazio testuinguruari eta, are gehiago, ikasleen antolamenduari dagokienez.

Azken balorazioa

AMIA matrize bat landu genuen, esku hartzerako proposamenaren ebaluazio hau biltzeko.

Barnekoa	Indarrak	
	1. IND.	Irakasleen motibazioa
	2. IND.	Ikasleendako motibagarria den proiektua
	3. IND.	Baliabide materialak izatea
	Ahuleziak	
	1. AHU.	Irakasleek alde zuzeneko prestakuntzarik ez izatea
	2. AHU.	Espazio testuingurua eta denbora banaketa zurrunik izatea
3. AHU.	Ikasleek ez jakitean nola aritu lankidetzan	
Kanpokoa	Aukerak	
	1. AUK.	Zuzendaritza taldearen laguntza
	2. AUK.	Ekimena berritzailea, bereizlea eta profesionalizatzailea izatea
	3. AUK.	Kanpo lankidetzak egotea
	Mehatxuak	
	1. MEH.	Lankideen arteko komunikazioa zaila izatea
	2. MEH.	Herritarrek proiektua ez ezagutzea
3. MEH.	Udalerrian prototipoa abiarazteko baliabideak falta izatea	

Guk geuk egina

Ahuleziak zein indarrak barne faktoreak direnez, kontrolatzen ahal dira eta posible da zuzenean horietan jardutea. Mehatxuak eta aukerak, ordea, kanpo faktoreak izaki, ezin dira kontrolatu, baina neurri batean izaten ahal da eragina horiengan; hemen gaitasun osoa garatu behar da, aukera horiek aprobeztatzeko eta mehatxuak minimizatzeko edo deuseztatzeko, kontuan izanik halakoak, kontrolatzekotan, oso gutxi kontrolatzen ahal direla zuzenean eta, horrenbestez, oso zaila dela aldatzea.

AMIA analisiak erabakiak hartzeko informazioa ematen du. Helburuak hauek dira: ahuleziak murriztea (indarrak areagotze aldera); garaiz kontuan hartzea mehatxuen eragina (mehatxuei puntualki aurre egiteko); eta aukerak kapitalizatzea (esku hartzeko proposamena erdieste aldera).

Edonola ere, proiektuaren balorazioa oso positiboa da, izaera erreplikagarria duenez, irekita uzten baitu etorkizunean beste proiektu batzuk abiarazteko aukera.

Egin den ikaskuntza esperientzia kementsu eta autentikoa izan da, testuinguruan ipinita zegoen, garrantzi soziala izan du, ikasketak hobeki egon dira irekita ingurunera eta interakzio hobea izan dute ingurunearekin (hori guztia benetako enkargu baten bidez), eta ekodiseinua, jasangarritasuna eta guztiendako diseinua izan dira oinarritzeko elementuak.

Munduari itzulia 80 ikaslerekin

IES Valle del Ebro, Tuter

Abigail Aranda Burgos. Musikako eta Alemaneko irakaslea
aarandab@educacion.navarra.es

Proiektu hau literatura unibertsalean barna egindako bidaia baten parte da; gure ikastetxean duela lau urte hasi zen bide hori. Proiektuak diziplina arteko ezagutzak biltzen ditu eta ikasleen maila desberdinetara egokitzen da, eta hala sustatzen ditu bai ikaskuntza kooperatiboa, bai komunikazio- eta gizarte-gaitasunaren hobekuntza.

Gako-hitzak: Irakurketa, lankidetz, aniztasuna, ahalduntzea eta inklusibitatea.

Testuingura

Proiektu hau egiteko, *Jostun txiki ausarta* ipuinetik abiatu ziren 2018-19ko ikasturtean. Talde batzuei proposatzen zaie irakurketa (CBU, DBH 1, DBH 3, DBH 4 eta Batxilergoko lehen maila), eta lanari irakasgai batetik baino gehiagotatik heltzen zaio (Alemana, Gaztelania, Musika, Teknologia eta Informatika). Ikasle denek hartzen dute parte proiektuan, eta beraz, ikaskuntza kooperatiboaren bidez hartzen da ezagutza, komunikazioa alderdi guztietatik garatzea eragiteaz gain.

Helburuak

- Testuari hainbat diziplinatatik heltzea, prozesuak egokituta eta lorturiko emaitzak ebaluatuta.
- Proiektu berean lan egiten ikastea, betiere arlo desberdinetatik, lankidetzan lan eginda, integrazioa faboratuta, eta proiektua ikasleen mailara egokituta.
- Aniztasuna baloratzea, askotariko abileziak dituzten ikasleen arteko topagune eta aberastasun iturri den aldetik.
- Komunikazio gaitasuna eta gaitasun soziala hobetzea, irakurriaren ulermena, idatzizko adierazpena eta ahozko adierazpena garatuta.

- Lankidetzaren proiektu bat egiteko hainbat manipulazio estrategia eta estrategia teknologiko ezagutzea.
- Ikasleen motibazio intrintsekoa piztea, eta horretarako, hainbat ikaskuntza erreminta aktibatzea, literaturarekin, musikarekin, historiarekin, teknologia berriei eta hizkuntzekin zuzeneko kontaktua izanda.
- Gaitasun kritikoa sustatzea, nork bere sinesmenak eta besteenak modu konstruktiboan baloratzeko.
- Testu bateko eszenak interpretatzea, ezagutza eta harturiko askotariko teknikak baliatuta, hala nola plastikoak, matematikoak eta ikus-entzunezkoak.
- Musikarekiko, literaturarekiko, adierazpen plastikoarekiko eta ikus-entzunezko adierazpenarekiko sentsibilitate artistikoa piztea.
- Adierazpen teknika berriak eta «zaharrak» erabiltzea, irudiaren eta soinuaren tratamenduaren bidez.
- Balio positiboak lantzea, hala nola tolerantzia, errespetua eta desberdintasunen onarpena, baita gizarte interakzioa testuinguru desberdinetara egokitzeko gaitasuna ere. Ahalduz pertsonala sendotzea, proiektua sortu eta gauzatu.
- Nork bere oinarrizko emozioak ezagutzea.

Jarduketa ildoak

- Pedagogia aktiboak bultzatzea (ikaskuntza kooperatiboa eta proiektuetan oinarrituriko ikaskuntza) ikasleek gako-gaitasunak gara ditzaten.
- Hezkuntza inklusiboa (berdinen arteko tutoretza, irakaskuntza partekatua, talde interaktiboak, solasaldi dialogikoak, gorputz hezkuntza inklusiboa, eta abar).
- Eleaniztasuna sustatzea.

Proiektuan bilduriko hezkuntza helburuak sendotzeko eta faboratzeko, proiektuaren didaktika eta lana behean azalduko jarduketa ildo pedagogikoetara bideratzea proposatzen da, ikasleen premiei erantzuten saiatuta betiere, egungo gizartean integra daitezen faboratze aldera. Balio positibo jakin batzuk –hala nola ingurumenarekiko errespetua, tolerantzia, genero berdintasuna, elkarbizitza, justizia eta solidaritatea– elkarbizitza baketsu batean hezteko eta gizarte justiziazale eta demokratiko bat lortzeko modu gisa sustatzeak erreferentzia gisa balio du, pedagogiaren esparruan ez ezik, elkarbizitzaren eta ikastetxearen antolakuntzaren esparruan ere bai.

Pedagogia eta didaktika

Gaitasunak bereganatzeko, ezinbestean bereganatu behar dira, baita ere, gako-gaitasunak, ikasleen garapen integrala errazte aldera.

Proiektu honekin irakurketari, ahozkoaren eta idatziaren ulermenari, ahozko eta idatzizko adierazpenari, arrazoibide praktikoari eta pentsamendu kritikoari buruzko abileziak sendotzen dira.

Taldean aniztasunak banako gaitasunak sustatzeko balio du eta, honenbestez, aukera berdintasuna faboratzen da, garapenean antolakuntza eta curriculum neurri zehatzak aktibatu behar direlako.

Teknologia berrien eta ikasgelen dinamiketan metodologia kooperatibo eta berritzaileak sartzearen bidez sustatzen den irakaskuntza aktiboa, dinamikoa eta motibatzailea da eta, gainera, kulturaren alderdi askotarikoen sormena, ezagutza eta estimua garatzen eta sustatzen ditu.

Bizikidetzeta eta balioak

Garatutako prozesua batez ere praktikoa denez, saioetan erraza da bizikidetzarako arauak bete daitezen sustatzea, egoera bakoitzean beharrezkoak diren gizarte abileziak irakastea eta afektibitate heziketa ematea, ikasleen nortasunaren garapena eta integrazioa lortzeko, ikasgelan giro demokratikoa sustatuta betiere.

Ikasgelara bertaratzen diren irakasleek jarduera zehatz eta puntualak egiten dituzte eta, horien bidez, taldeen lanari modu pertsonalean ematen zaio arreta, elkarbizitza atsegineko giro bat sortzen da, eta emozioen adierazpenaz gain, harreman afektiboak estimulatzea ere lortzen da.

Ikasleek ikusten dutenean atazak aurrera egiten duela eta ataza hori egiteko gai sentitzen direla, azterketa ez dela beldurra ematen ziena, prozesuan sortzen zaizkion zalantzak argitzeko zerbait baizik, autoestimua eta autonomia hobetzen zaizkie. Horretarako, oso garrantzitsua da inplikaturiko irakasleek prestakuntza izatea eta koordinatuta egotea, eta horrek eragina du hezkuntza komunitatearen kohesioan.

Ipuina tradizionala izateak, gainera, gure kulturaren ezagutza eta errespetua lantzeko aukera ematen digu, sormena (ipuinaren egitura literarioa) eta pentsamendu kritikoa (gizartearen egitura klasista, genero rolak, oldarkortasuna eta oinperatzea gizon eta emakume ereduetan) baliatuta, baita ingurune naturala errespetatzea eta zaintzea ere (ehiza, basoak, eta abar).

Horrek zalantzak eta arazoak piztu ditu genero ekitateari eta berdintasunari buruz, baita hezkuntza komunitateko kideen arteko bizikidetza hobetu ere.

Proiektuaren justifikazioa

Ikasgeletan, oro har, ikasleek askotariko motibazio eta gaitasunak izan ohi dituztenez, ezinbestean diseinatu behar dira hezkuntza globala eta berdintasunezkoa bermatzeko eta, halaber, ikasleen jatorriek eragiten dituzten desberdintasun sozial handiak gainditzeko balio duten estrategiak. Proiektu honen helburu nagusia lankidetzaren garatzea denez, ikasleen indarguneak garatzen ditu, ikasleen gaitasunak hobetzen ahal ditu eta prestakuntza global eta integratzailea ematen die.

Proiektuaren deskribapena

- 1. lantegia: Grimm anaien *Jostun txiki ausarta* ipuina irakurtzea. Txotxongilo antzerki talde batek ipuin horri buruz egindako antzeppen batera joatea.
- 2. lantegia: Landu beharreko produktua aurkeztea irakasgai bakoitzean: talde, maila eta irakasgaiek elkarlanean egindako ikus-entzunezko dokumentu bat, bakoitzak bere ikasgelan.

Dokumentu horrek kontakizunaren alderdi guztiak aztertu behar ditu. Arlo bakoitzean, ikasleek jarraibide zehatzak jasoko dituzte; hala, ikerketa nola egin behar den ulertu ahal izanen dute, baita ikerketa arrakastaz egiteko zer eduki beharko dituzten ere.

Jarraibide horiek alde aurretik prestatu beharko dituzte diziplinarteko irakasleek, horiek graduatu eta atazaren urratsak diseinatu ondoren.

Zeharkako lantegiak:

- **DBH 1eko alemana:** dagozkion gramatika edukiak bilatzea eta analizatzea, baita hizkuntzaren hiztegia, lexiko espezifikoa eta arau ortografikoak ere, ipuinaren inguruko eraldaketa eta sormen jardueren bidez.

Ipuina ozenki irakurtzea. Intonazioak modulatu eta graduatzea. Prosodiaren irudikapen ortografikoa egitea. Eszena desberdinak irudikatzea eta ipuineko pertsonaiak interpretatzea.

Yo aprendo, tú aprendes: aprendemos en familia (Nik ikasten dut, zuk ikasten duzu: familian ikasten dugu) (jarduera honek familiarren laguntza behar du): Analisi kritiko laburra egitea ikasgelan, nor bere familian balioen azterketa osa dezan. Talde handiari ekarpena egitea: balio horiek testuinguruan kokatzea eta duten indarraldia aztertzea. Familiar alemanerako itzulpena egitea. Ikasgelan, ordaingoan ere, hiztegi txiki bat egitea, ikasitako terminoekin.
- **DBH 3ko alemana:** dagozkion gramatika edukiak bilatzea eta analizatzea, baita hizkuntzaren hiztegia, lexiko espezifikoa eta arau ortografikoak ere, ipuinaren inguruko eraldaketa eta sormen jardueren bidez.

Analisi kritiko labur bat egitea eta bilbearen balioak talde txikietan aztertzea. Talde handiari ekarpena egitea: balio horiek testuinguruan kokatzea eta duten indarraldia aztertzea.

Poema narratiboak eta lirikoak irakurtzea, eredu gisa balio dezaten. Poema horiek sortzea eta eraldatzea, jostun txikiaren izaerak dituen alderdi guztiak poetikoki lantze aldera. Sorkuntza horiek institutuko liburutegian eginen den Literatura Astean erakutsiko dira jendaurrean.
- **DBH 4ko alemana:** dagozkion gramatika edukiak bilatzea eta analizatzea, baita hizkuntzaren hiztegia, lexiko espezifikoa eta arau ortografikoak ere, ipuinaren inguruko eraldaketa eta sormen jardueren bidez.

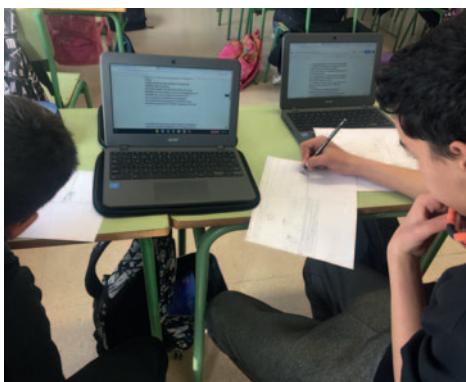
Analisi kritiko labur bat egitea eta bilbearen balioak talde txikietan aztertzea. Talde handiari ekarpena egitea: balio horiek testuinguruan kokatzea eta duten indarraldia aztertzea.

Dokumentalak eta marrazki bizidunak ikustea, jatorrizko bertsioan (azpitoluekin), ikus-entzunezko lanetan alemanezko azpitoluak lantzeko eredutzat hartze aldera.
- **DBH 4ko Musika.** Ataza aurkeztea: proiektuaren musika banda egitea.

Eredu gisa balioko duen soinu banda bat ematea ikasleei, haren elementuak bila eta analiza ditzaten. Musika deskribatzailearen kontzeptua. Azken ekoizpenean sartuko diren musika zatiak hautatzea, interpretatzea eta grabatzea.
- **DBH 1eko gaztelania:** dagozkion gramatika edukiak bilatzea eta analizatzea, baita hizkuntzaren hiztegia, lexiko espezifikoa eta arau ortografikoak ere, ipuinaren inguruko eraldaketa eta sormen jardueren bidez.

Eszena laburrak eraldatzea, irakasleak eredu gisa azaldutako testu motetara egokitu ditzaten (narrazio testua, testu lirikoa, azalpen testua eta argudio testua).

Herri ipuinen komiki bertsioak irakurtzea, kontakizunen eredu tipikoa ondorioztatzeko eta eredu bat finkatzeko. Taldeka, ipuina komiki bihurtzea. Hainbat eszena eraldatzea: hitz gabeko hizkuntza sartzea eraldaketa horietan.

Horretarako, arlo soziolinguistikoko ikasleek programa informatiko bat eta joko taula bat erabiliko dituzte.

- CBU egokituriko gramatika edukiak bilatzea eta analizatzea, baita hizkuntzaren hiztegia, lexiko espezifikoa eta arau ortografikoak ere, ipuinaren inguruko eraldaketa eta sormen jardueren bidez.

Ipuineko pertsonaien diseinu grafikoa egitea, figurak planifikatu eta gauzatzea, hainbat material baliatuta, eta azkenik, figura horiek erabiltzea ikastetxean ipiniko den Gabonetako zuhaitza jostun txikiaren abenturekin apaintzeko.

- IKTen –Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologien– Batxilergoko 1. maila, Teknologia: Film labur bat ikustea. Film laburraren elementuak analizatzea (aurretiazko tratamendua, bideo edizioa, irudiaren eta audioaren tratamendua, muntaketa eta argitalpena).

Ikasgelek landutako materiala biltzea (komikia, soinu banda, azpitoluak, hiztegia eta poemak).

Azken produktua sortzea ofimatikako, 2.0-ko eta software askeko tresnak baliatuta.

Ikastetxean eta webgunean argitaratzea azken produktu hori.

Metodologia

- Azalpen metodologia tradizionala: irakasleek esku hartzea proiektua aurkezteko, terminologiaren oinarriak ezartzeko eta ikasleek prozesuan izaten ahal dituzten zalantzak argitzeko.
- Banako ikerketa: irakasleen orientazioei jarraikiz, pertsona eta talde bakoitzak dagokion zeregina betetzeko beharko duen informazioa bilatzea beharrezkoa izanen da, entregaturiko dokumentazioan aurkituko dituen jarraibideen arabera.
- Trebetasun indibidualeko ariketak: Garapen pertsonala hiru aldaera artistikoetan (musika interpretazioan, literatura sorkuntzan eta sorkuntza plastikoan).
- Lankidetzan aritzea: ikasleak taldeka banatzea, agindutako ekoizpenerako behar denaren eta proiektuaren fasearen arabera. Taldeak malguak izanen dira, egoera zehatzetara egokitzeko modukoak, eta funtsezkoa izanen da beti lankidetzara eta elkarlana piztea, nola ikasturte bakoitzean hala beste talde eta maila batzuekin.

Proiektuaren balorazioa

Gogobetetze handia lortu da partaidetza maila guztietan.

- Batetik, ikasleen partaidetza pertsonala ona izan da, ikasteko giro ona egon delako, ikaskideekin harreman ona izan dutelako eta amaitutako produktua kalitate handikoa izan delako.
- Bestetik, irakasleen zeharkako partaidetza ere positiboa izan da, segurtasunak ezarri ahal izan dituztelako irakaskuntzan lankidetzan aritzeko tekniken inguruan, eta horiek oso eraginkorrak izan direlako ikaskuntza ezartzeko.
- Irakasleen eta ikasleen arteko zeharkako partaidetzari dagokionez, ikasleek autonomiaz eta egokiro lan egiteko beharrezko laguntza gisa erabili dituzte irakasleak, gidari gisako autoritatea aitortu diete eta elkarren arteko harremana hobetu egin da.
- Irakasleen eta ikasgelen arteko zeharkako partaidetzari buruz, bestalde, egiaztatu da proiektu komun batean parte hartzeagatik nolabaiteko harrotasuna sortu dela.
- Ikastetxean: atea zabaltzeko egunean, ikastetxeko aldizkarian, Literatura Astean eta webguneko argitalpenean azken produktua zabaltzeaz gain, institutuko beste administrazio maila batzuetan ikastetxearen punta-puntako nortasuna osatzen duten beste askotariko proiektu batzuk ere egin dira.
- Orientazio Departamentuari gagozkiola, azkenik, partaidetzak ere balorazio positiboa du, batetik, aniztasunari erantzuteko alorrean emaitza onak lortu direlako, eta bestetik, proiektuak hausnarketarako bide bat irekitzen duelako hezkuntza arloko beste alderdi batzuei buruz eta hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleak ikasgeletan sartzeko eta irakasteko eta ikasteko prozesua bideratzeko moduei buruz.

Ondorria

Azken analisiak agerian uzten du prozesua eta emaitza oso positiboak izan direla, batez ere ikasleen autonomiari eta komunikazio abileziei dagokienez, proiektuaren helburu nagusietako bat osatzen baitute horiek:

Komunikazio gaitasuna eta gaitasun soziala hobetzea, irakurriaren ulermena, idatzizko adierazpena eta ahozko adierazpena garatuta.

Proiektua egokia izan da helburu hori lortzeko, elkarlana funtsezkoa izan baita ekimean, dela ikasleen arteko lankidetzeta dela parte hartu duten irakasleen artekoa.

Eranskinak

- Irudiak
- Ikus-entzunezkoa
- Institutuaren aldizkaria, 24. zenbakia, 8.-2. orr.:
<https://www.blogger.com/profile/12580106796532142514>
(Jarduera: Familia bezala ikasten dugu)

Isterria, adimen anizkoitzaren eskola

Isterria HBI, Ibero

Elisa Iribarren Areta, Laura San Martín Velaz

Proiektu honek gure ikastetxean adimen anizkoitzak (A.A.) garatzeko esku hartze proposamen bat aurkezten du, horrela, ikaslearengan zentratutako eta bakoitzaren erritmora egokitutako hezkuntzaren alde eginez, norberaren gaitasunen arabera.

Gako-hitzak: Adimen anizkoitzak, inklusioa, desgaitasuna, gaitasun espezifikoak, interakzio soziala, indibidualtasuna.

Testuingurua

Isterria Hezkuntza Bereziko Itunpeko Ikastetxea Ibero udalerrian dago, Iruñetik gertu, Nafarroan.

Nafarroako Kutxa Banku Fundazioko kide da, zeina modu estrategikoan konprometuta baitago desgaitasunen bat duten pertsonen inklusioan, betiere pertsonaren alderdi guztietan: hezkuntzan, lanean, gizartean, aisialdian, eta abarretan.

Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentuarekin itunduta dago.

Hezkuntza eskaintza 6 eta 21 urte bitarteko pertsonendako da, baldin eta hezkuntza premia berezien eraginez hezkuntza erantzun espezifiko behar badute. Erantzun hori indarrean den legeak adieraziriko curriculum egokitzapenetan oinarriturik eskaintzen da. Ikastetxe honetan artaturiko ikasleek desgaitasun psikikoa dute, eta garapen nahasmendu larriekin loturik dago desgaitasun hori batzuetan.

Egungo mundua globalizatuta dago, aldakorra da eta egunetik egunera azkarrago egiten du aurrera. Eskolak gaur egungo errealitatera egokitzen joanen diren orientabideak eta ikaskuntzak sustatu behar ditu.

Howard Gardner doktorearen (psikologoa, ikertzailea eta Harvard Unibertsitateko irakaslea) Adimen Anizkoitzaren –A Aren– teoriari esker, ikasle bakoitzaren hezkuntza

beharretara modu integralean egokitzen diren eskola ibilbideak eta mapak eskaintzen ahal ditugu, metodologia aktibo batean oinarriturik.

AAren teoriaren arabera, adimena ez da hartu behar hainbat gaitasun espezifiko orokortasun maila desberdinarekin bateratzen dituen gauza unitariotzat, adimen anizkoitz eta erdi-independenteen multzotzat baizik.

Orain arte, Gardnerrek 8 adimen mota identifikatu ditu, askotariko aplikazio eremuei dagozkien estilo eta funtzioak dakartzatenak: espaziala, linguistikoa, musikala, naturalista, gorputzekoa, kinestesikoa, emozionala –pertsona artekoa eta pertsona barrukoa– eta logiko/matematikoa.

Gardnerrek azpimarratu zuen matematikan edo hizkuntzan bikaina izatea (finean, horriek dira adimenik baloratuenak hezkuntza sistema tradizionalen) ez dela nahikoa bizitzan moldatzeko. Bestela esanda, kalkulu mentalean bikaina bazara baina ez badakizu nola erlazionatu besteekin, zure karrera profesionalean eta pertsonalean mugatuta egonen zara. Horregatik, adimen guztien garapena lantzen dugu gure ikastetxean, ikasleak bere etorkizunari ahalik eta baliabide gehienekin aurre egin diezaion.

Araoak konpontzeko gaitasun bakoitzaren jatorri biologikoen arabera dago antolatuz AAren teoria. Horrela, adimen bakoitza aktibatu edo «piztu» egiten da, barnetik edo kanpotik iristen zaion informazioa zer motatakoa den kontuan harturik. Ikasleek gaitasun desberdinak dituzte eta, horregatik, modu desberdinetan ikasten, memorizatzen, egiten eta ulertzen dute.

Funtzionamendu kognitiboko eredu horri jarraikiz, pertsona jakin batek maila eta errendimendu desberdina izaten ahal du arlo batean beste arlo batekin alderatuta; hots, pertsona bat oso trebea izan litekeela eremu jakin batean baldin eta eremu hori indartu eta trebatzen badu.

Gardnerrek (1996) adierazi zuenez, eskola tradizionalak garatzen dituen ezaupideak hizkuntzaren, prozesamendu fonologikoaren eta arrazoibide logiko/matematikoaren arloetan multzokaturik daude, baina alde batera uzten du informazioa bide batetik baino gehiagotatik irakasten eta prozesatzen ahal dela: ikaskuntza sentsoriala, ikaskuntza musikalaketa, modelaketa bidezko ikaskuntza, interakzio sozialean oinarritutako ikaskuntza, estimulu bide sentsitiboaren bidezko ikaskuntza, nor bere burua ezagutzeko, etab. Hortaz, irakurtzea eta idaztea kostatzen zaien edo/eta arrazoibide logiko/matematikoarekin arazoak dituzten ikasleek izan behar dituzten zailtasun handienak ikaskuntza globalak lortzeko irakaskuntza bide horien bitartez.

Gaur egun, prozesamendu anizkoitzen ikuspegi hori berrikuntzaren eredu pedagogiko jasangarritzat jotzen da hezkuntzaren psikologiaren korrante berrien barnean.

Ikasle guztiei zortzi adimenekin lotutako arlo bakoitzean esperimendatzeko aukerak eskaintzeko gaitasuna du Isterriak; izan ere, gure ikastetxean, ikaslea bere adimenik garatzen abiatzen diren eta hain garatuta ez daudenak sustatzen dituzten diziplinarteko proiektuen protagonista da; horrela, indibidualtasunari erreparatzen diogu eta irakaskuntza pertsonalizatzen dugu.

Gure ikastetxeak curriculumaren eta hezkuntza ebaluazioaren ildo alternatibo bat garatzen du, gure ikasleek beren lehenengo hezkuntza etapak hastean dituzten interesak eta gaitasunak errespetatzen dituen, adimen bakar batean zentratu gabe, hainbat talentutan baizik.

Proposatutako helburuak

- Ikaslearen garapen pertsonala bultzatzea: ikaskuntzan inplikatzeko, elkar ezagutzeko eta indarguneak eta ahulguneak identifikatzeko.
- Hobeki ulertzea nola prozesatzen eta gordetzen duten informazioa gure ikasleek: motibazioa eta eraginkortasuna.
- Gure ikaslearen aniztasun kognitiboari etekina ateratzea.
- AAren inguruko esparru teoriko kontzeptuala sortzea.
- Gaur egungo hezkuntza araudian AAk duen lekua analizatzea.
- AA ikasgeletan aplikatzearen gaineko oinarritzko alderdi metodologikoak azaltzea.
- Gaiarekin lotutako hezkuntza esperientziak lokalizatzea.
- Ikaskuntza eta ebaluazio jarduerak egokitzea, irakasteko eta ikasteko prozesua giza-banako bakoitzaren arabera zehaztea:
 - Jarduerak diseinatu eta/edo egokitzea, abiaraztea eta ebaluatzea, ikasleekin praktikan jartzeko.
 - Ebaluazio eskalak diseinatzea eta/edo egokitzea, abiaraztea eta ebaluatzea, ikasleekin praktikan jartzeko.
 - Ikaslearen profil indibiduala diseinatzea.

Jardueraren deskribapena

1. multzoa. Azterketa, bibliografia, esperientziak eta ikastetxeetako bisitaldiak

- Inteligentzia kontzeptuak izandako bilakaera aztertzea, kontzeptu horrek historian zehar gaur egun arte egindako ibilbidea ikustea eta AAren teorioren jatorria eta egungo egoera azaltzea. Gure proiektua funtsatzen duen dokumentua lantzea.
- AAren teoriari buruzko biografia irakurtzea.
 - *Inteligencias múltiples en el aula. Guía práctica para educadores* (Thomas Armstrong).
 - *Inteligencias múltiples. De la teoría a la práctica escolar inclusiva* (Begoña Ibarrola eta Txaro Etxeberria).
 - *Las Inteligencias múltiples y la Escuela Inclusiva* (Fundación Mapfre recapita).
 - *Guía de iniciación para docentes. Las Inteligencias múltiples en el aula* (Renovacentia).
- AAren oinarrituriko metodologia ikasgeletan aplikatzeari buruzko hainbat azterlanen analisia:
 - AAren teoria:
https://www.orientacionandujar.es/wp-content/uploads/2015/10/Ebook_Teoria_Inteligencias_Multiples.pdf
 - Nola garatu AA:
https://www.orientacionandujar.es/wp-content/uploads/2015/10/Ebook_Teoria_Inteligencias_Multiples.pdf
 - AA. "Aprender Enseñando" programa nazionala:
https://www.orientacionandujar.es/wp-content/uploads/2015/10/Ebook_Teoria_Inteligencias_Multiples.pdf
 - *Fundamentos psicopedagógicos de las I.M.* Carmen FERRÁNDIZ, María Dolores PRIETO, María Rosario BERMEJO eta Mercedes FERRANDO
<file:///C:/Users/Elisa/Downloads/Dialnet-FundamentosPsicopedagogicosDeLasInteligenciasMulti-1973251.pdf>
 - *186 Actividades para desarrollar las Inteligencias Múltiples* (buletin pedagogikoa):
<https://www.orientacionandujar.es/wp-content/uploads/2016/05/186-Actividades-para-desarrollar-las-inteligencias-multiples.pdf>
 - *Inteligencias Múltiples: propuestas didácticas en infantil y primaria* (Educa.aragon)
http://www.cifelanuza.org/descarga.php?archivo=documentos/COFO_documentacion/SEMINARIO/CURSO17-18/II_MM_COFOS_sesion1.pdf&tipo=documentos
 - *Las Inteligencias Múltiples en el aula de educación infantil*
<https://www.orientacionandujar.es/wp-content/uploads/2016/05/Las-Inteligencias-M%C3%BAltiples-en-el-aula-de-Educaci%C3%B3n-Infantil.pdf>
 - *Educación Primaria y desarrollo de las I.M.: un binomio necesario. Estudio teórico – empírico y pautas de intervención.*
<https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/3264/SORIANO%20VILLEN%2C%20MARIA%20TERESA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
 - *Cómo llevar a la práctica una metodología basada en las I.M. en centros escolares de secundaria de Vitoria – Gasteiz con alumnos de 1º de E.S.O.*

<https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/2732/perea%20jimenez.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- *Realización de un curso de formación online: I.M. y TIC (Orientación Andujar).*
- Proiektuka lan egiten duten ikastetxeetara joan gara: Herrikide Ikastetxea (Tolosa) eta Santo Tomás–Dominicas Eskola (Iruñea).

2. multzoa. Gure curriculumean arlo berriak lantzea (Garapen Pertsonalerako Plana) eta existitzen diren arloak berrikustea. AArri oinarritzko gaitasunekiko lotura

Isterriaren helburua da ikasleengan sustatzea haien autonomia hobetzeko eta ingurunean hobeki integratzeko baliagarriak diren ezagutza, balio eta oinarritzko trebetasun oro. Horregatik, gure curriculumak ikaskuntzen funtzionaltasunean oinarritzen dugu, pertsonan jartzen dugu arreta eta lan arlo espezifikoak gehitzen dizkiogu. Horretarako, curriculumak egokitzen joan gara eta, arian-arian, «garapen pertsonalerako plana» sortu dugu. Izan ere, ikastetxeko ikasle guztiendako curriculum erreminta bakarra garatu behar zela ikusi zelako abiarazi zen; hain zuzen, abilezia akademikoak ez ezik, gure ustez adimen urritasuna duten pertsonak ere garatu behar dituzten gainerako arloak ere barne hartuko zituen tresna bat behar genuen.

Garapen Pertsonalerako gure Plana osatzen zuten arloak honako hauek ziren: autonomia pertsonala, mugitzeko abileziak, prozesu kognitiboak, komunikazioa, abilezia sozialak, hizkuntza gaitasuna, matematika gaitasuna, ingurune naturalaren eta sozialaren ezagutza, arte hezkuntza, musika hezkuntza, informazioaren eta komunikazioaren teknologiak eta lanbide familiarak.

Lehen aipatutako bibliografia irakurri, Tolosako Herrikide Ikastetxera bertaratu, AArri buruzko ikastaroa egin eta heziketa emozionalaren gaineko prestakuntza jaso ondoren, konturatu ginen hurrengo pausoa gure curriculumak –Garapen Pertsonalerako Plana– berrikustea zela.

Berrikuspen horretarako erabilitako bibliografia

- *Universo de las Emociones* (Eduard Punset, Rafael Bisquerra eta PalauGea)
- *Cuestiones sobre Bienestar* (Rafael Bisquerra)
- *LOMCE*
<https://www.educacionyfp.gob.es/educacion/mc/lomce/inicio.html>
- Gipuzkoako Foru Aldundiaren materiala
<http://www.eskolabakegune.euskadi.eus/web/eskolabakegune/material-de-la-deputacion-de-guipuzcoa>

Arlo berriak sortzea

- Pertsona barruko gaitasuna, pertsona barruko adimenarekin bat datorrena.
- Pertsona arteko gaitasuna, pertsona arteko adimenari dagokiona.
- Autonomia pertsonalaren arloari «bizitzarako eta ongizaterako gaitasuna» deitu diogu.
- Mugitzeko abilezien arloari «psikomotrizitatea eta gorputz hezkuntza» deituko diogu.
- Abilezia sozialen arloa desagertu da, pertsona arteko gaitasunaren arloa sortu dugulako.

Garapen Pertsonalerako Planaren arloen lotura oinarrizko gaitasunekin eta AArekin.

Oinarrizko gaitasunak	Adimen anizkoitza	Garapen Pertsonalerako Planaren arloak	Zer gustatzen zaie ikasleei egitea?
Hizkuntza gaitasuna	Hizkuntza adimena	Hizkuntza gaitasuna Komunikazioa	Irakurtzea, idaztea, hitz egitea, istorioak kontatzea, aktiboki entzutea
Matematika gaitasuna eta oinarrizko gaitasunak zientzian eta teknologian	Adimen logiko/matematikoa Adimen naturalista	Matematika gaitasuna Ingurune fisikoaren eta sozialaren ezagutza	Zenbaki gaitasuna izatea, datu zientifiko eta kualitatiboekin esperimentatzea eta problemak ebaztea Natura eta animaliak gustatzea, espezieak ezagutu eta sailkatzeko abileziak
Gaitasun digitala	Adimen bisual/espaziala Adimen logiko/matematikoa Hizkuntza adimena	Informazioaren eta komunikazioaren teknologien arloa Matematika gaitasuna Hizkuntza gaitasuna	Ikaskuntza errazteko bitarteko teknologiko guztiak baliatzea gustuko izatea Irudiekin pentsatzea eta mundua irudiekin irudikatzea
Gaitasun sozial eta zibikoak	Pertsona arteko adimena	Pertsona arteko gaitasuna	Gustuko dute errealitatea ulertzea eta analizatzea, beste pertsona batzuekin negoziatzea eta gizartean parte hartzea
Ikasten ikasteko gaitasuna	Pertsona arteko adimena Pertsona barruko adimena	Pertsona arteko gaitasuna Pertsona barruko gaitasuna	Gustuko dute beste ikaskide batzuekin ideiak partekatzea, baita bere ikaskuntza-prozesua erregulatzea ere
Ekimena eta ekintzaziletza	Pertsona barruko adimena	Pertsona barruko gaitasuna Prozesu kognitiboak	Gustuko dute hausnartzea, planifikatzea, amestea
Kontzientzia eta adierazpen kulturala	Adimen bisual/espaziala Adimen musikala Adimen zinetikoa/gorputz adimena	Arte hezkuntza Musika hezkuntza Psikomotrizitatea eta gorputz hezkuntza Estimulazio sentsorialaren arloa Snoezelen ikuspegitik	Gustuko dute irudi eta soinuen bitartez ikastea eta bere gorputz espresioaren bidez komunikatzea

3. multzoa. Profila eta ebaluazio eskala egitea

Detektatu edo identifikatzeko zein den ikasle bakoitzaren adimen mota nagusia, lehendik zeuden beste galdetegi batzuk egokitu eta geure galdetegi propioa landu dugu:

- Zortzi adimenen ebaluazioa (Thomas Armstrong).
- Adimen anizkoitzaren inbentarioa, Orientación Andújar plataformak osatua.

- Adimen anizkoitzaren MINDS eskala
Galdetegi honen bidez, ikasleen profil indibiduala lortuko dugu, dituzten indarguneak eta zailtasun handieneko puntuak kontuan hartuta.
Galdetegia egiteko, lantalde handia talde txikiagoetan banatu zuten, adimen bakoitza arina-arian lantzeko. Ondoren, lana partekatu eta elkarrekin baloratu genuen; horren ondorioz, geure bateria edo profil propioa lortu genuen.
Bateria edo profil horrek bi bertsio ditu. Bat laburragoa da, funtzionamendu maila baxuagoa duten ikasleendako; bestea, berriz, funtzionamendu maila altuagoa duten ikasleendako sortu dugu. Bi bateriak berdinak dira, baina bertsio laburrean ikasleen abilezia mailetara egokitzen ez diren itemak ezabatu dira.

4. multzoa. Proiektuekin lan egitea

Isterriak ikasle bakoitzean bana-bana oinarrituriko hezkuntza eskaintzen du; prozesu horretan ikasleak bere burua ezagutzen eta onartzen du, eta, halaber, bere gaitasunak deskubritzen eta indartzen ikasten du, gaitasunetan zentratutako hobekuntza proiektuen bidez.

Hona hemen ikasleekin eta ikasleentzat gauzatzen ari garen proiektuak:

- Arte hezkuntza
- Robotika
- Emozioen abesbatza
- Kirol proiektua
- Liburutegiaren dinamizazioa
- Estimulazio multisentsoriala
- Arreta pertsonan eta abilezia sozialetan jartzen duen plangintza
- Irrati lantegia
- Osasunerako hezkuntza (fisikoa, soziala eta emozionala)
- Hezkuntza jasangarria
- Adimen anizkoitzak eta neurodidaktika

5. multzoa. Adimen anizkoitzaren arabeko lan ikasgela bat sortzea - adimen anizkoitzaren bidezko ulermenerako proiektua lantzea

Hasiera batean, proiektuan, arestian aipaturikoaz gain, AA lantzeko ikasgela bat sortzea planteatu genuen. Azterketa egin ondoren, dokumentatu, prestakuntza jaso eta ikaste-txeetara bertaratu ondoren, konturatu gara behar duguna ez dela ikasgela bat.

Kontuan izan behar da gure helburuak hauek direla:

- Ikastetxean erabilitako metodologiak bateratzea eta metodologia berriak ezar daitezen erraztea.
- Ahalbidetzen dugun ikaskuntza integralagoa eta erreala izatea.
- AAren teoria aplikatzea ikasgela, aniztasunari erantzutea faboratzen duelako, eta horretarako, ikaskuntza pertsonalizatzea, ikasleei askotariko estrategiak transmititzea eta ikasleen eskura jartzea irakasteko eta ikasteko prozesuaren protagonista izan daitezen lortzeko tresnak. Teoria horren bidez, abilezia eta trebetasun asko sustatzen dira; izan ere, adimen desberdinak lantzeak era guztietako gaitasunak aldi berean

lantzea faboratzen du: abilezia sozialak, musikarako belarri ona, sormena, mugitzeko trebetasunak, erabakiak hartzeko gaitasuna, logika edo problemak ebatzea.

Uste dugu AA lantzeko eta gela guztien artean banatzeko espazio bakarra izateak ez diela erantzuten lehen aipatutako behar eta kezkei, eta, beraz, baztertu egiten dugu ideia hori. AAn oinarrituriko lana, gure ustez, ikasgelan garatu behar da eskola egun osoan, eta horrek nola egiten dugun birplanteatzera garamatza.

Informazioa biltzen eta hausnartzen jarraitu eta ondorioztatu genuen ikasleek ulermen proiektuen bidez lan egitea erakargarria izaten ahal zela, adimenak pizteko bitarteko gisa. Hala, eduki bat ulertzera iristeko bide desberdinak eskaintzen dizkiegu ikasleei. Eta, aldi berean, gure premiei erantzuteko hasi ginen lan egiten adimen anizkoitzaren bidezko ulermen proiektuen alde.

Akordio bidez, gai/proiektu bat hautatu genuen: ISTE-CHEF. Funtzionamendu mailen arabera banatu ginen proiektua diseinatzeko eta horri jarraikiz lantzeko adimen mota bakoitza.

Erabiliriko baliabideak

Hona hemen erabili ditugun baliabideak:

- Pertsonalak: proiektuan parte hartu duten profesionalen talde zabala, lanean emandako denbora eta egindako ahalegina.
- Materialak: liburuak, inprimatutako materialak, argitaratutako materiala, baliabide informatikoak, landutako materiala, entzumen materiala, material digitala, euskarri bisualekin loturiko materiala (fitxak, argazkiak, piktogramak dituzten panelak, etab.), koadernoak eta kartoi meheak, besteak beste, landu nahi diren edukiak transmititu eta laguntzeko.

- Ingurumen baliabideak: ikasgelak, musika gela, sukaldaritza lantegia, gimnasioa, psikomotrizitate gela, liburutegia, eta abar.

Proiektuaren balorazio orokorra

Ikasgelan AAren teoria lantzeko metodo bat baino gehiago daude. Orain arte adimena ulertzeko modu desberdin gisa aurkezten da, eta modu askotan aplikatzen ahal da. (Gardner, 2001)

Adimena espeziearen berezko ahalmentzat hartzen da, esperientziaren, kulturaren eta motibazioen arabera garatzen ahal dena. Ezin da diziplina edo arlotzat jo, hau da, ezin da esan «adimen bisualeko eskola dugu orain» (Gardner, 2001)

Proiektu profesionalaren alderdirik nabarmengarrienak:

- Irakasleei dagokienez, elkartasuna egon behar du proiektu baten eta metodologiaren erabileraren inguruan. Elkarlana profesionalen artean eta heterogeneotasuna irakasle taldean.
- Azpimarratzekoa da ikastetxeko profesional ugarik hartu dutela parte proiektuan, eta profesional horiek motibazio eta inplikazio handia izan dutela. Eta hain partaidetza handia egoteak esan nahi du proiektua errazago ezartzen dela ikastetxean.

Proiektuaren alderdirik nabarmengarrienak, ikastetxeari dagokionez:

- Garapen Pertsonalerako gure Plana edo gure curriculum berrikustea eta aldatzea.
- Bateria edo galdetegi bat diseinatzea, ikaslea bere indarguneak (zertan nabarmentzen den) eta punturik ahulenak (zertan dituen zailtasunak) kontuan hartuta ebaluatu ahal izateko. Horrela, ikaslearen profil indibiduala lortuko dugu.
- Ikastetxean erabilitako metodologiak bateratzea.
- Ikasleekin erabiltzen ditugun metodologiak bateratzea.

Proiektuaren alderdirik nabarmengarrienak, ikasleei dagokienez:

- Adimenen garapena hobetzea proposatzen du, eta aukerak ematen ditu horretarako: material eta jarduera pizgarrietan aberatsa den giroa sortzen du.
- Ikaslearen indarguneak identifikatzea.
- Ikasleen desberdintasun indibidualak tratatzea.
- Ikasleek nola ikasten duten nabarmentzea.
- Ulermen proiektuen araberrako lana. Ikasleak ikastetxe proiektu batean bateratzen ditu. Proiektu bera da guztientzat, baina aldi berean, egokiturik dago ikasle bakoitzaren banakotasunera.
- Proiektuen araberrako lanean:
 - Ikasleen interes eta motibazioetan oinarriturik dago. Gaia hautatzea
 - Curriculumeko edukiak modu integralean lantzen dira.
 - Talde interakzioa eta lankidetzat sustatzen da.
 - Proiektu bat garatzea, baita haren helburu, eduki eta jarduerak ere.
- Eguneroko ebaluazioa argazki, lan, zuzeneko behaketa, eta abarren bidez.

Hobekuntza arloak

- Klaustroaren erabateko integrazioa. Aldaketen beldur izatea.
- Prestakuntza, jarraipena eta aholkularitza behar izatea.
- Planifikatzen denbora gehiago eman beharra.
- Ebaluazioa: zaila izatea proiektua ebaluatzea.

Emakume ezkutua

Martzellako IES Marqués de Villena BHI

José Ramón García Rueda

Gaztelania eta Literaturako irakaslea eta Martzellako Marqués de Villena BHIan garatutako "Emakume ezkutua" berrikuntza proiektuaren koordinatzailea.
jgarcia3@educacion.navarra.es

Bigarren Hezkuntzako curriculumean emakumea ikusgai jartzea lortu nahi duen ikas-kuntza eta zerbitzu proiektua; horretarako, datuak aztertu behar dira, berariazko material didaktikoa sortu eta gazteen hezkuntzan emakumeen erreferenterik ez egoteari buruzko gizarte-kontzientziak landu.

Gako-hitzak: feminismoa – berdintasuna – hezkidetzak – ikaskuntza eta zerbitzua.

Testuingurua

Gaur egun gizartean gertatzen diren aldaketek eskolan ere badute eragina. Gizartearen egungo premia eta arazoak institutuetera ere iristen dira. Horrela, martxoaren 8ko mobilizazio sozialen eraginez, eta emakumezko idazleei buruz ikasgelan egindako lan puntual bat dela eta, ikasleek ulertu dute beren prestakuntzan emakumeak falta direla, erreferenteei dagokienez; horregatik, arazo horri konponbideak aurkitu nahian dabilta.

Gainera, proposaturiko proiektua hiru alderditan oinarritzen da: lehenik, hezkidetasuna; bigarrenik, ikaskuntza eta zerbitzua; eta hirugarrenik, lankidetzak. Lehen alderdiak irakasleei hezkidetasunari buruz eskainitako prestakuntza instituzionala du sorburu. Bigarren alderdia, bestalde, ikaskuntzari eta zerbitzuari buruz ikastetxe prestakuntza gisa antolaturiko mintegi bati esker azaleratu zen. Azken erreferenteari gagozkiola (hots, lankidetzak eta elkarri laguntzea sustatzen duten ekintzen garapena), Rizoma proiektuaren esparruan sortu zen; Rizoma proiektua duela lau ikastaroz gerotzik hona abiarazten da Martzellako Marqués de Villena institutuan.

Proiektuaren justifikazioa

Material didaktikoan emakumearen eginkizuna islatuta ez egotea arazo bereziki larria da, arrazoi ugari direla medio. Lehenengo arrazoia da erreferente sozial eta beren espe-

zialitateetan aitzindari izan diren emakumeak aintzatetsi egin behar direla. Halaber, kalitatezko prestakuntza eskaini nahi bada, liburuetan emakumerik ez agertzeak ondorio argi bat du: ematen diren irakasgaien ezagutza partziala sortzen dela, hain zuzen. Azkenik, arazorik garrantzitsuena zera da, gure ustez, emakumezko erreferenteak izatea funtsezkoa dela, ikasleendako eredu gisa balio dezaten eta, gainera, emakumeen iritzi eta ideiak gizonen pareko izatera irits daitezen.

Proposatutako helburuak

Proiektuaren helburu nagusia da emakumeak ikusgai jartzea bigarren hezkuntzako curriculumean, ikaskuntzaren eta zerbitzuaren bitartez eta lankidetzaren bitartez. Hori erdiesteko, helburu zehatzagoak finkatu ditugu, errazago neurtzen eta lortzen ahal direnak.

1. Ikastetxean baliatzen den material didaktikoan emakumeek duten presentziari buruzko azterlan bat egitea, inkesten, grafikoaren eta datu analisien bidez.
2. Berezko material didaktikoa sortzea, emakumezko erreferenteei buruzkoa: fitxak, audioak, bideoak eta aurkezpenak.
3. Hainbat sare sozial sortzea eta mantentzea, arazoa hedatzeko eta horri buruz kontzientziazteko.
4. Proiektuari buruzko webgune bat, sorturiko material osoa bilduko duena.
5. Hainbat erakunderi eskabideak igortzea, planteatzen zaien arazoari heltzeko.

Jardueraren deskribapena

Ugariak eta askotarikoak dira tartean sarturiko departamentuek egin dituzten jarduerak. Jarraian, laburki aipatzen dira jardura horiek; nolana ere, sailkapena aurkezpena egiteko lagungarri gisa ulertu behar da, ekintza gehienetan proiektua osatzen duten sail guztiak elkarlanean aritu baitira.

Koordinazio orokorra:

0. Aurretiko hausnarketa: Arazoa analizatzea eta proiektua sortzea.

- Irakasleak arazoa aurkeztea.
- Kausak eta ondorioak elkarrekin analizatzea. Zalantzak eta eragozpenak ebaztea.
- Proiektua sortzeari eta lan eta antolakuntza ildoak zehazteari buruzko bozketa.

1. Lehenengo lan ildoak: Institutuan baliatzen diren material didaktikoen azterketa.

- Inkesta bat egitea, emakumeak material didaktikoan duen presentziari erreparatuta.
- Departamentuburuendako eskabide bat idaztea eta azaltzea, datuak biltzeko prozesuan irakasle guztiek parte har dezaten lortzeko.
- Material didaktikoei buruzko datuak biltzea eta, geroago, datu horiek iraultzea.

- Ikastetxean baliatzen den material didaktikotik ateratako datuen analisi bat egitea: ehunekoak, grafikoak eta azken txosten bat.

2. Bigarren lan ildo: Emakumezko erreferenteei buruzko materialak lantzea.

- Landuko ditugun erreferenteak aukeratzea.
- Erreferente horiei buruzko idazkiak, audioak eta aurkezpenak lantzea.

3. Hirugarren lan ildo: Emakumeak hezkuntzan ez agertzearen arazoa gizartean hedatzea.

- Sare sozialak sortzea (Twitter, Instagram eta Facebook), baita eskabide bat ere change.org plataforman, proiektua hedatzeko eta berdintasunean hezteari buruz kontzientziatzeko.
- Sorturiko ekintza eta material denak bilduko dituen webgune bat sortzea.
- Erakundeei eskabideak igortzea, emakumeak material didaktikoetan ez agertzearen arazoari hel diezaioten.
- Proiektua eta proiektuan jasotako ondorioak transmititzea institutuko gainerako ikasleei, mintzaldien bitartez.

Plastikako departamentua:

- Buruhandiak fabrikatzea, historian garrantzia izan duten emakumeen irudiarekin eta tradizionalki gizonenak bakarrik direla pentsatu izan den lanetako arroparekin jantzita.

Ingeleseko departamentua:

- Ingelesez hitz egiten zuten eta historia egin duten emakumeei buruzko aurkezpena.
- Gaur egun genero indarkeriari dagokionez bizi dugun egoera analizatzea, eztabaidaren bidez eta albiste eta datuen irakurketa kritikoa eginez.
- «The ABC of Pioneer Women's Walk of Fame» jarduera egitea.

Erlijioko departamentua:

- Ikasleek «Mujeres de ayer y de hoy» (Iraganeko eta oraingo emakumeak) izeneko erakusketa sortzea.

Gaztelania eta Literaturako departamentua:

- Literaturaren historian egon diren emakumezko idazle garrantzitsuen infografiak eta bideoak lantzea.

Filosofiako departamentua:

- Emakumeek pentsamenduen historian izandako zeregina analizatzea.

Biologiako departamentua:

- Zientziaren alorrean nabarmengarriak izan diren emakume arrazializatupei buruzko erakusketak egitea.

Teknologia eta Informatikako departamentua:

- Moodle plataforman hezkidetzako lanak sortzea.
- Proiektuaren webgunea sortzea.

Faseak eta temporalizazioa

Proiektua ikasturte osoan zehar garatu da:

1. Lehenengo hiru hilabeteak:

- Taldeak eratzea.
- Lanak eta proiektuak zehatzea.
- Emakumeei eta material didaktikoari buruzko datuen bilketa diseinatzea.
- Emakumezko erreferenteak hautatzea.

2. Bigarren hiruhilekoan:

- Material didaktikoa sortzea (fitxak, audioak eta bideoak).
- Departamentu guztiek diseinatutako jarduerak gauzatzea.
- Datuen bilketa.
- Webgunea eta sare sozialak sortzea.
- Erakundeetarako eskabideak idaztea.

3. Hirugarren hiruhilekoan:

- Erakundeetarako eskabideak igortzea.
- Webgunea eta sare sozialak mantentzea eta eguneratzea.
- Proiektua eta haren helburuak hedatzea hezkuntza komunitatean eta handik kanpo.
- Proiektuaren autoebaluazioa.

Ebaluazioa

Helburu orokorra sobera lortu da. Gure ikastetxean, bigarren hezkuntzako curriculumean emakumeak ikusgai jartzeko xedea erdietsi egin da, arazoaren gainean kontzientziatzea lortu baitugu, institutuan erabilitako material didaktikoen genero analisia egin ondoren, eta materialaren oso gordailu zabal bat –sarbide askekoa– sortu da departamentuen artean, ikastetxean bertan eta handik kanpo erabiltzen ahalko dena etorkizunean.

Proposatutako helburu espezifiko guztiak ere lortu dira. Ikastetxean baliatzen diren material didaktiko guztien analisia egin da, departamentu guztien lankidetzari esker. Datuekin grafikoak egin ziren eta ondorioekin txosten bat idatzi zen.

Arlo eta departamentuek, bestalde, askotariko hezkuntza baliabideak landu dituzte, eta ikasturte osoan zehar maila guztietan baliatzeaz gain, etorkizunean kontsultatzen ahalko dira baliabide horiek, sarbide askekoak izanen baitira.

Twitter, Facebook eta Instagram sare sozialetan kontuak sortu dira proiektua hedatzeko.

Webgune bat sortu dugu, non proiektua azaltzen baitugu eta sortutako material guztia ostatatzen ari baikara.

Hainbat erakunde eta gizarte eragileri mezu elektronikoak igorri zaizkie: Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa; Osasun, Gizarte Zerbitzu eta Berdintasun Ministerioa; Nafarroako Gobernuaren Hezkuntza Departamentua; Nafarroako Eskola Kontseilua; Iruñeko Emakumeen Etxea; Nafarroako institutuak eta ikastetxeak; Editoreen elkarteak; eta komunikabideak.

Ondorioak

Lehen azaldutako ebaluazioari esker, prozesuari buruz etengabe hausnartu ahal izan dugu, ekintza gauzatzen ari zen bitartean. Proiektua oztopatu duten hutsak analizatu eta identifikatu ahal izan ditugu eta, halaber, gure ekintzaren efektuak eta gure lanaren aintzatespen soziala egiaztatzeko aukera ere izan dugu. Ikuspegi horretatik, bi puntutan kontzentratu dira oztopo nagusiak: batetik, talde eragilea hain zabala izateak (hirurogei ikasletik gorra) kudeaketa zaildu du; eta bestetik, ikastaroaren iraupena laburra izan da.

Ikasleen balorazioa oso altua izan da, eta bi gauza agerian geratu dira: horrelako proiektu bat abiarazi egin behar zela eta, halaber, ikaskuntza eta zerbitzuko esperientziak planteatzea garrantzitsua dela ikasleen prestakuntzarako.

Maila pedagogikoan, erdietsiriko helburuak altuak izan dira, gako-gaitasun guztiak landu ahal izan baitira. Gainera, proiektuarekin zuzenean loturiko arloetan (Gaztelania eta literatura, Ingelesa, Plastika, Teknologia, Filosofia, Biologia eta Erljioa), curriculumeko helburu zehatzak sartu ahal izan dira.

Maila sozialean, gure ikastetxeko klaustroak konpromiso bat har dezan lortu dugu: irakasgaietan emakumeak ikusgai jartzeko lan egitea, hain zuzen ere. Horri dagokionez, ikastetxean proiektua garatzen eta areagotzen jarraituko duen lantalde bat sortuko da datorren ikasturtean.

Nafarroako hainbat ikastetxek jakinarazi digute antzeko ekintzak abiarazteko asmoa dutela. Izan ere, esperientzia hori beste ikastetxeetan arazorik gabe erreplikatzeko ahal da, institutuko material didaktikoaren analisiari eta berezko materialaren sorkuntzari buruzko zatia, behinik behin.

Web estekak

1. Webgunea:
<https://sites.google.com/view/la-mujer-latente/inicio?authuser=3>
2. Proiektuaren bideoak:
<https://www.youtube.com/watch?v=H1pWPecIbBo>
<https://www.youtube.com/watch?v=JndBbnPBdXM>
<https://www.youtube.com/watch?v=gFeJAFNO1W4>
3. Eskabidea change.org plataforman:
<https://www.change.org/p/ministerio-de-educaci%C3%B3n-cultura-y-deportes-visibility-de-la-mujer-en-el-curriculum-de-ense%C3%B1anza-secundaria>

Egunkari Digital Interaktiboa

Azkoien Juan Bautista Irurzun HLHIPko mailen arteko proiektua, gaitasunak garatzeko

Juan Bautista Irurzun HLHIP, Azkoien

María del Rosario Ramos Pardo

Lehen Hezkuntzako maistra, frantses irakaslea eta liburuzaina

mramosp@educacion.navarra.es

lasclasesdecharo

Proiektu honen abiapuntua da ikasleen arteko komunikazioa sustatzea eta hezkuntza-komunitate osoarekin modu naturalean partekatzea. Uste dugu ikasleek, egunkari digital baten erredakzioa abian jarrita, beren lana adierazi eta modu eraginkor eta intuitiboan partekatu ahalko dutela, teknologia berriak erabiliz. Proiektuan maila arteko lana egin da, maila guztietako ikasleekin txandakako taldeak osatuz. Bi norabidetan landu dugu komunikazioa, ikastetxeko bizitza komunitate osoari kontatuz eta gizarteko hainbat pertsonarekin partekatzeko eta ikasteko espazio bat sartuz.

Gako-hitzak: Kooperatiboa, kazetariak, maila arteko taldeak, komunikazioa.

Testuingurua

Azken urteetan, konturatu gara teknologia berriek motibazio handia sortzen duela gure ikasleen artean. Gure ustez, egungo gizartean gero eta hein handiagoan behar dugu plataforma teknologikoen bidez sortzen den komunikazio eta informazio bizkor eta zehatza. Gainera, atzeman dugu familiekin sakonkiago ezagutu behar dutela ikasgelan egiten den lana, baita lan horren partaide izan beharra dutela ere. Horregatik, interesgarritzat jotzen dugu egunkari digital interaktibo baten bitartez komunikazioa lantzea; bertan, hezkuntza komunitate osoak gauzak partekatuko lituzte eta elkarrekin lan eginen luke, inolako be-reizketarik gabe.

Ikastetxearen hizkuntza proiektua landu da gure ikastetxean, eta hartutako erabakie-tako bat izan da proiektu eta proposamen komunak sortzea, komunikazio egoerak hiz-kuntza guztietan lantze aldera. Gure aburuz, plataforma hau ezin hobea da komunikazioa sustatzeko zentzuzko lau hizkuntzetan.

Horrez gain, taldean lan egitea eta kideekin eta haiengandik ikastea beti da lagungarri ikaskuntzan eta hori bultzatu behar dugu ikastetxean.

Ekimena aurrera ateratzeko, hezkuntza komunitate osoak parte hartu behar izan du, baita gure inguruko gizarteak ere. Ikastetxeko irakasleekin koordinatu behar izan dugu lana, erredakzio ordutegia ezartze aldera, eta eduki digitala sortzeko ikastaro bat eman genuen. Gainera, gonbidatu asko izan ditugu gure erredakzioan: kirolariak, kazetariak, idazle bat eta zinema zuzendari bat; hala, kultura, baloreak eta sortzearen, irudikatzearen eta partekatzearen garrantzia ikasteko aukera izan da.

Proposatutako helburuak

- Egunkari baten ezaugarriez eta funtzionamenduz ohartzea.
- Hainbat iturri baliatuz informazioa bilatzea.
- Askotariko teknikak baliatuta albisteak sortzea: podcastak, bideoak, elkarrizketak, idazkiak, infografiak, etab.
- Egunkari digital interaktiboan albisteak argitaratzea, online plataforma baten bidez.
- IKTak baliatuz infografiak, podcastak, bideoak eta abar diseinatzea.
- Hainbat egunkaritako webguneak analizatzea.
- Kazetaritza testuen ezaugarriak zein diren jakitea.
- Kazetaritza testuak irakurtzea eta ulertzea: elkarrizketak, iritzi artikulua, albisteak, debateak, iragariak, biografiak, etab.
- Sorkuntza testuak lankidetzan idaztea.
- Ikastetxeko balioak zeharka lantzea egunkariaren ale bakoitzean.

Erabilitako baliabideak

Baliabide pertsonalei gagozkiela, ikastetxeko irakasle gehienok hartu dugu parte proiektuan. Bereziki, egunkariaren erredaktoreburuek, Merche Morenok eta Charo Ramosek. Hezkuntza komunitateko gainerako partaideek eta kultura esparruan garrantzitsuak diren zenbait pertsonak ere lagundu dute.

Proiektua egiteko, gure ikastetxeko instalazioak baliatu ditugu, adibidez, ikasgelak, liburutegia (non egunkari saioetarako erredakzio gisako gunek bat sortu baita), ordenagailu gela, etab.

Prestatutako materialak

Teknologia berrien erabilera funtsezkoa izan da proiektua lantzeko eta garatzeko.

Argitalpen honetan, gure proiektua ikus dezakezue; ikasleek prozesua pixka bat azaltzen digute: <https://prezi.com/p/pnjrbjrwjlgq/periodico-proyecto/>

Talde bat sortu genuen Classroom aplikazioan; materialak, baliabideak eta zereginak partekatzeko ikasgela birtualean, alegia. Infografiak eta kartelak sortzeko, online editore grafikoak erabili ditugu, kasu baterako, Genially eta Canva. Podcastak sortzeko eta ordenatzeko, SoundCloud plataforma baliatzen dugu. Informazioa antolatzeko, berriz, Padlet eta antzeko programak. PLE honetan: <https://view.genial.ly/5b30cc0fcf98e501be72d967/interactive-content-ple> ikastetxeko prestakuntza ikastaroan irakasleei emandako erremintak ikusten ahal dira.

Landa-lan, kartel, informazio panel, kontakizun labur, elkarrizketa eta testu komiko ugari egin ditugu, besteak beste.

Lan guztiak egunkarian: <https://www.smore.com/91puz> eta ikastetxeko blogean eta web orrian argitaratu dira: <http://cpperalta.educacion.navarra.es/>.

Jardueraren deskribapena

Mailen arteko lankidetzat taldeak, txandakakoak. Nola kudeatzen da?

Lehenik eta behin, asteko ordutegi bat sortzen dugu, egunkariaren erredakzioan lan egiteko. Ikasgela bakoitzak bi saiotan hartzen du parte astero, eta txandaka, bi ikasle bertaratzen dira erredakziora saio horietan. Erredakzioa kazetaritza rolen arabera kudeatzen da: atalburuak, erredaktoreak, maketatzailak, zuzentzailak eta erredaktoreburua; hori lagungarria izanen da informazioa antolatzeko. Ikasleek kudeatzen, editatzen eta argitaratzen dituzte albisteak; horrenbestez, izaera kritiko eta autonomia handiak baliatzen dituzte ikasleek.

Albisteak ikasgeletatik etorri ohi dira edo, bestela, erredakzioan sortzen dira zuzenean. Egunkariak bi helburu ditu: batetik, gure ikastetxea komunitatera irekitzea eta, bestetik, gure inguruetik ikastea. Ikastetxearen balioak landu ditugu, kalera irten gara landa-lana egitera, eta nola inguruko pertsonen hala pertsona garrantzitsuei elkarrizketak egin dizkiegu.

Hasieran, ikasle zaharragoei eta gaitasun handiagoa dutenei iruditzen zitzaizkien gazteei laguntzeko betebeharrak zutela, baina pixkanaka-pixkanaka konturatu dira denok izaten

ahal garela kazetari onak baldin eta sormena, gaitasunak eta talde lanean aritzeko gogoia sendotzen baditugu. «Beste modu batean ikasten dugu», erran zigun ikasle batek erre-dakzian.

Bisitatu ezazue gure egunkaria!: <https://www.smore.com/91puz>

Ebaluazioa

Proiektua ebaluatzeko prozesua prestakuntzan oinarritu da. Proiektuarekin zerikusia izan duten guztiek hartu dute parte prozesuan: ikasleek, irakasleek, familieek eta kanpo eragi-leek.

Proposatutako jardueri buruzko autoebaluazio eta balorazio galdeketak erantzun dituzte ikasleek. Galdeketa horietan honako hauek baloratu dira, besteak beste: eskuratu-riko ezagutzak, eginiko prozesuak eta lanak, eta eragileen partaidetza eta inplikazioa.

Hobekuntza proposamen gisa, ikasleek jarduera dinamiko gehiago egiteko eskatu dute, baita ikasgela arruntetan teknologia berriak hein handiagoan erabiltzeko ere.

Irakasleek ere jardueren jarraipen fitxa bat bete dute, ebaluatzen ahal diren estandarrekin eta hobetzeko proposamenekin. Ikasturtearen hasieran eginiko prestakuntza ikas-taroaren ondoren, komunikazio jarduerak antolatzeko zenbaterainoko gaitasuna zuten ere ebaluatu zuten.

Familiak zein kanpo eragileek gogobetetasun inkesta bat bete dute.

Familiak eginiko hobekuntza proposamenak arazo baten ingurukoak izan dira: egunkarirako erabiliriko euskarri mota, hain zuzen; zehazki, aldaketa bat sartzeko eskatu dute, albiste berriak orriaren bukaeran ager ez daitezen, hasieran baizik.

Egunkarirako bisitak ikastetxeko ikasleen kopurua halako bi dira; horregatik, iruditzen zaigu egunkariak familia partaidetzari buruzko datu on samarra duela.

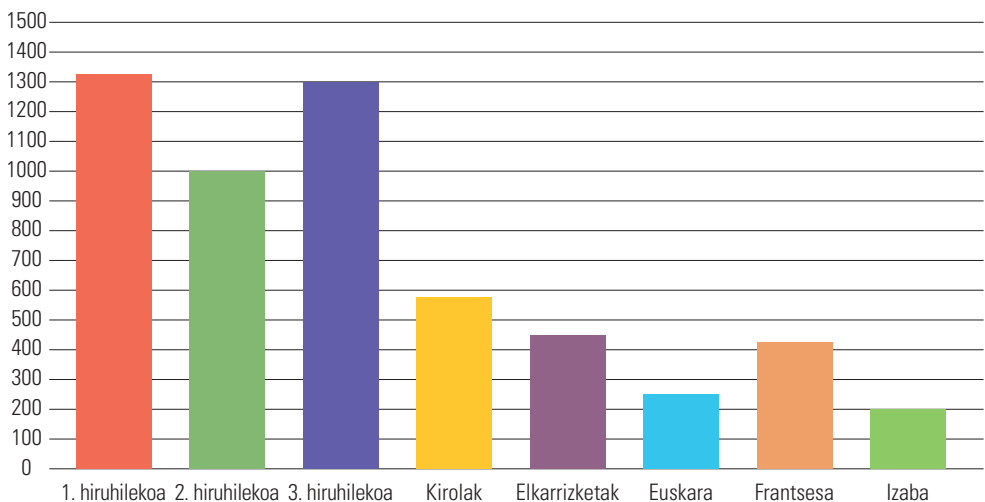
Ondorioak

Balorazioa oso positiboa izan da. Aurrez ikusitako planteamenduari jarraikiz burutu da proiektua.

Ikasleek beren oinarrizko gaitasunak hobetu dituzte, eta adin desberdinetako ikasleen arteko harremanek ere hobera egin dute.

Hizkuntza gaitasunean zailtasunak zituzten ikasleek hobekuntza nabarmena izan dute. Mailen arteko taldeetan lan egitea baliagarria izan da inor senti ez zedin katalogatuta gai jakin batean duen gaitasunaren arabera; horren orde, taldekide bakoitza antolatu egiten zen bere abileziak eta gaitasunak guztion mesederako erabiltzeko. Askotan eman

Egunkariaren orrialdeetako bisitak

dizkigute eskerrak egin ditugun elkarrizketengatik, eta hori lagungarria izan da ikasleek beren buruaren gainean zuten kontzeptua hobetzeko.

UPOaren memorian proposamen bat txertatu zen: egunkaria ikastetxe proiektu gisa ezartzea eta datorren ikasturtean ere sartzea.

Hezkuntza komunitate osoa aho batez konprometitu da.

Metodologia aktiboen bitartez egindako irakaskuntza-ikaskuntza prozesuari eta emaitza akademikoei buruzko ikasleen balorazio orokorra oso ona izan da. Familiek eta elkarrizketatutako pertsonak balorazio bikaina eman diote proiektuari.

Gainera, Acción Magistral sarien finalista autonomiko hautatu gaituzte eta oso harro sentiarazten gaitu horrek.

Estekak

Egunkaria: <https://www.smore.com/91puz>

Sustapen bideoa: <https://www.youtube.com/watch?v=ZRBM-aBpAGI&feature=youtu.be>